

NIX 18

WIJ VERKOPEN

GEEN ALCOHOL <18

<18 GEEN STERKE DRANK

Geen 18?
Geen
druppel

Communicatieonderzoek naar de Drank- en Horecawet in de gemeente Leiderdorp

Afstudeerscriptie Yuri Noordam

Communicatieonderzoek naar
de Drank- en Horecawet
in de gemeente Leiderdorp

Afstudeerscriptie Yuri Noordam

Eerste lezer: Piet Hein Coebergh
Tweede lezer: Wies Edam

Opdrachtgever: Gemeente Leiderdorp
Begeleider opdrachtgever: Carola Visser

Afstudeerbegeleidster: Anna Kowalska
Onderwijs: Hogeschool Leiden
Opleiding: Communicatie
Student: Yuri Noordam
Studentnummer: s1053870
Klas: Com4A
Collegejaar: 2013-2014
Versie: Definitief

Datum: 23-05-2014
Plaats: Leiden

Voorwoord

Vier jaren studie, een bestuursjaar en vele momenten van ontwikkeling verder schrijf ik nu het voorwoord van het hoogtepunt van mijn studie Communicatie. Andere studenten zullen het ongetwijfeld herkennen, hij leek zover weg die scriptie. Eerst vier jaar wat vakken volgen, stage lopen en een paar minoren afronden en dan zien we het wel wanneer het zo ver is. Maar de tijd bedriegt je, ook al weet je precies wanneer je eraan moet beginnen. Nu kan ik als ervaringsdeskundige onthullen dat de twintig weken die voor de scriptie staan idioot snel voorbijgaan. De deadlines volgen elkaar in rap tempo op en voor je het weet heb je bijna je studie afgerond.

Voordat het eindresultaat geboren werd, waren er zoals bij elke scriptie enkele obstakels op de weg. Het begon met het vinden van een geschikte opdrachtgever en oh, wat is het begin 2014 toch een prachtige tijd om te innoveren en te onderzoeken. Jammer genoeg bleek ik een van de weinige uit de Randstad met deze gedachte. Talloze brieven hebben mijn mailbox verlaten op zoek naar een afstudeeropdracht, maar helaas zonder positieve afloop. Net wanneer ik dacht: “Waar ga ik in hemelsnaam nog een afstudeeropdracht vandaan toveren?”, sprak ik op mijn studentenroeivereniging mevrouw Driessen, burgemeester van de gemeente Leiderdorp. In dat gesprek kwam ook mijn zoektocht naar een afstudeeropdracht aan de orde en voor ik het wist was er een idee ontstaan. Die maand was namelijk de vernieuwde Drank- en Horecawet ingegaan en de gemeente wilde graag weten hoe de invoering daarvan was verlopen. Mevrouw Driessen koppelde mij vervolgens aan hoofd communicatie Carola Visser en ik kon aan de slag. Dit voorwoord is dan ook de uitgelezen mogelijkheid om mevrouw Driessen te bedanken voor het meedenken en het mogelijk maken van een afstudeeropdracht.

Ook gedurende de opdracht was de weg niet zonder hindernissen. Zou het wel een onderzoek worden? Moeten de jongeren nu wel of niet meegenomen worden in het onderzoek? Het tijdschema werd krappert en krappert. Uiteindelijk is er door goed overleg een plan van aanpak komen te liggen wat naar mijn idee een sterke basis was voor dit onderzoek. Een onderzoek waarvan ik overtuigd ben dat het zijn bijdrage aan de gemeente Leiderdorp heeft geleverd. Wellicht niet door de schokkende resultaten, maar zeker door het tot elkaar brengen van verenigingen, horeca en de gemeente Leiderdorp.

Dit resultaat had ik niet kunnen leveren zonder een aantal mensen. Allereerst veel dank aan de respondenten, zij stonden open voor het onderzoek en waren bereid om zonder moeite mee te werken. Carola Visser en Suzanne van Noorloos wil ik graag bedanken voor de fijne samenwerking en het duidelijke overleg om tot de juiste richting van het onderzoek te komen. De juiste richting had ik nooit gevonden zonder het aandringen van Piet Hein Coebergh, waarvoor veel dank. Hierdoor is het onderzoek daadwerkelijk een onderzoek geworden. Een persoon die haar rol als afstudeerbegeleidster met verve heeft ingevuld is Anna Kowalska. Altijd te bereiken en nooit te beroerd om feedback te geven. Het was erg fijn om u als afstudeerbegeleidster te hebben. Ook mijn collega's uit de afstudeergroep, Cindy, Nadine en Christel wil ik bedanken voor hun feedback tijdens de afstudeeroverleggen.

Tot slot nog twee personen die ik niet over mag slaan, mijn ouders. Mam, pap, zonder jullie had ik hier nu niet gestaan. Ik heb mij geen betere ouders kunnen wensen. Welke kant ik ook op ga, het is geruststellend om te weten dat jullie achter mij staan. Oh en mam, nog bedankt voor de spellingscheck.

Genoeg verhalen óver mijn scriptie, het is tijd om hem te gaan lezen. Veel leesplezier!

Leiden, 21-05-2014

Samenvatting

Deze scriptie gaat over de motivatie van jongeren om zich aan de vernieuwde Drank- en Horecawet te houden. De probleemstelling is daarbij:

Wat kan de gemeente Leiderdorp in samenwerking met de verenigingen en horeca doen om jongeren zich aan de vernieuwde Drank- en Horecawet te laten houden?

Het onderzoek van deze scriptie is uitgevoerd voor de gemeente Leiderdorp. Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de motivatie van jongeren in de gemeente Leiderdorp om zich aan de vernieuwde Drank- en Horecawet te houden. Hetgeen leidt tot een adviesrapport waarin aanbevelingen worden gegeven om de gemeente Leiderdorp te helpen met de knelpunten rondom de Drank- en Horecawet. De doelgroepen van het onderzoek zijn jongeren tussen de zestien en achttien jaar die gebruikmaken van de verenigingen en/of horecagelegenheden in Leiderdorp en de verenigingen en horeca uit de gemeente Leiderdorp.

Theorie

In deze scriptie is het Elaboration Likelihood Model (ELM) van Richard Petty en John Cacioppo gebruikt als centrale theorie. Het model richt zich op de manier waarop gedrag en houdingen kunnen worden beïnvloed door communicatie. Naast het ELM is er gebruikt gemaakt van eerder uitgevoerd onderzoek naar jongeren en alcohol.

Methoden onderzoek

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van deskresearch en kwalitatief onderzoek. Deskresearch is gebruikt om achter de eisen van de vernieuwde wet te komen en te onderzoeken welke communicatie de gemeente Leiderdorp heeft ingezet om verenigingen en horeca aan de vernieuwde wet te laten voldoen. Het kwalitatief onderzoek bestaat uit twee delen. Het eerste deel zijn interviews met verenigingen en horeca om te kijken wat zij op het gebied van communicatie doen om te voldoen aan de eisen van de Drank- en Horecawet. Het tweede gedeelte zijn interviews met jongeren om achter de houding ten opzichte van de Drank- en Horecawet te komen.

Conclusies

De belangrijkste conclusies van het onderzoek kunnen worden onderverdeeld in twee delen.

Verenigingen en horeca

Zes van de zeven respondenten zegt zich volledig aan de eisen van de vernieuwde Drank- en Horecawet te houden. Dit houdt in dat zij niet schenken aan jongeren onder de achttien jaar en dit op een goed zichtbare plek duidelijk maken.

Jongeren

Nagenoeg alle jongeren zeggen zich niet aan de Drank- en Horecawet te houden. Weinig jongeren weten wat de consequenties zijn wanneer zij worden betrapt als zij alcohol drinken in de horeca onder de achttien jaar. De reden waarom de wetswijziging er is gekomen weten jongeren over het algemeen ook niet. Het lijkt erop dat het bestrijden van het probleem door het verhogen van de leeftijd nog niet gelukt is, maar dat het probleem zich juist verplaatst heeft.

Aanbevelingen

De conclusies van het onderzoek hebben geleid tot de volgende aanbevelingen: Jongeren en hun ouders bekend maken met de consequenties van alcohol op jonge leeftijd door middel van voorlichting. Het laten maken van plastic bordjes voor achter de bar waarop staat dat jongeren een boete kunnen ontvangen wanneer zij drinken onder de achttien jaar. Een bijeenkomst organiseren voor verenigingen om ervaringen over de Drank- en Horecawet te delen. Het maken van een informatiepakket voor verenigingen met alle praktische informatie over de Drank- en Horecawet.

1. Inleiding.....	7
2. Probleemformulering.....	8
2.1 Inleiding.....	8
2.2 Situatieschets.....	8
2.3 Aanleiding.....	9
2.4 Probleemstelling.....	9
2.5 Doelstelling.....	9
2.6 Onderzoeksvragen.....	10
2.7 Overzicht.....	10
2.8 Doelgroep.....	11
2.8.1 Verenigingen en horeca.....	11
2.8.2 Jongeren.....	11
2.9 Grenzen onderzoek.....	11
3. Theoretisch kader.....	12
3.1 Inleiding.....	12
3.2 Centrale theorie.....	12
3.2.1 Elaboration Likelihood Model	12
3.2.2 Eerder uitgevoerd onderzoek.....	14
3.2.2.1 Break.....	14
3.2.2.2 Ouderlijke afkeuring.....	14
3.3 Review centrale theorie.....	15
3.4 Conceptueel model.....	17
3.5 Hypothesen.....	18
4. Methodologie.....	19
4.1 Inleiding.....	19
4.2 Methoden.....	19
4.3 Steekproef.....	19
4.3.1 Verenigingen en horeca.....	19
4.3.2 Jongeren.....	20
4.4 Operationalisatie.....	20
5. Resultaten.....	22
5.1 Inleiding.....	22
5.2 Deskresearch.....	22
5.2.1 Eisen wet	22
5.2.2 Communicatie gemeente.....	22
5.3 Kwalitatief onderzoek.....	23
5.3.1 Verenigingen en horeca.....	23
5.3.2 Jongeren.....	25
6. Conclusies.....	28
6.1 Inleiding.....	28
6.2 Eisen wet	28
6.3 Communicatie gemeente.....	28
6.4 Verenigingen en horeca.....	28
6.5 Jongeren.....	29
6.6 Hypothesen.....	29

6.6.1 Hypothese 1.....	29
6.6.2 Hypothese 2.....	29
6.7 Probleemstelling.....	30
7. Aanbevelingen.....	31
7.1 Inleiding.....	31
7.2 Doelstelling.....	31
7.3 Bekendheid consequenties.....	31
7.4 Bijeenkomst verenigingen.....	32
7.5 Informatiepakket.....	32
8. Implementatieplan.....	33
8.1 Inleiding.....	33
8.2 Boetebordjes.....	33
8.3 Bijeenkomst verenigingen.....	33
8.4 Voorlichting.....	34
8.5 Informatiepakket.....	34
8.6 Kosten.....	35
8.7 Planning.....	36
Bronnenlijst.....	37
Bijlage I - Overzicht horecagelegenheden en verenigingen.....	40
Bijlage II - Topiclijsten.....	42
Bijlage III - Verbatim interviews.....	45
Verenigingen en horeca.....	45
Jongeren.....	69
Bijlage IV - Analyseschema's interviews.....	98
Verenigingen en horeca.....	98
Jongeren.....	107
Bijlage V - Logboek.....	118
Bijlage VI - Beoordeling opdrachtgever.....	122

1. Inleiding

Alcoholgebruik door jongeren is riskant. Zo riskant zelfs dat het de ontwikkeling van het lichaam en de hersenen ernstig beïnvloedt. Mede om deze reden is de verhoging van de minimumleeftijd voor het verkrijgen van alcohol de afgelopen jaren een veelbesproken onderwerp.

Vier Tweede Kamerleden waren van mening dat het verkrijgen, bezitten en nuttigen van alcohol vanaf zestien jaar verboden zou moeten worden en dienden daar op 20 juli 2012 een wetsvoorstel voor in. De leeftijd voor het verkrijgen van alcohol moest worden verhoogd van zestien naar achttien jaar met als doel het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren, het tegengaan van alcohol gerelateerde overlast zoals agressie en vandalisme en het verminderen van administratieve lasten voor ondernemers. Enkele debatten verder, werd driekwart jaar later, op 5 maart 2013, het wetsvoorstel aangenomen door de Tweede Kamer. Nu staat er, sinds 1 oktober 2013, een aangepaste Drank- en Horecawet in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden die ervoor zorgt dat er vanaf 1 januari 2014 geen alcohol meer verkrijgbaar is onder de leeftijd van achttien jaar. Om dit bekend te maken is op 18 november 2013 de NIX18-campagne gestart, een initiatief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Deze campagne moet jongeren duidelijk maken dat het heel gewoon en eenvoudig is om voor je achttiende niet te drinken en te roken.

Niet alleen voor de jongeren zijn er zaken veranderd door de vernieuwde Drank- en Horecawet. De gemeenten hebben de verantwoordelijkheid over de wet gekregen en nemen de handhaving van de wet over van de Voedsel- en Warenautoriteit. Bij een eerdere wijziging van de Drank- en Horecawet op 1 januari 2013 kregen de gemeenten al bevoegdheden om alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen. Zo werden onder andere de schenktijden van verenigingen aangepast.

Oudejaarsnacht 2013 was het dan zover, om 00.00 uur werd de tap dichtgedraaid voor jongeren onder de achttien jaar. Voor sommige jongeren was het misschien hun laatste drankje voor een paar maanden, anderen zullen na een half jaar te mogen hebben gedronken weer anderhalf jaar moeten wachten. Al bleek tijdens carnaval afgelopen februari dat een hoop jongeren zich nog weinig aantrokken van de vernieuwde Drank- en Horecawet. Oudere vrienden voorzagen hun jongere vrienden van drank en ook de horeca-eigenaren zagen het één en ander door de vingers.

Nu zijn er enkele maanden voorbij na invoering van de vernieuwde wet en is de gemeente Leiderdorp benieuwd hoe het er nu voorstaat bij de verenigingen en horeca in haar gemeente. Houden ze zich aan de nieuwe wet? Onderzoek moet uitwijzen wat er op het gebied van communicatie voor kan zorgen dat de verenigingen en horeca voldoen aan de eisen. De jongeren zelf zijn natuurlijk ook een belangrijke factor in de situatie. Hoe staan zij tegenover de vernieuwde Drank- en Horecawet? Wat is hun motivatie om zich wel of niet aan de wet te houden? Dit onderzoek, met als probleemstelling: Wat kan de gemeente Leiderdorp in samenwerking met de verenigingen en horeca doen om jongeren zich aan de vernieuwde Drank- en Horecawet te laten houden?, moet zorgen voor een overzicht waaruit de gemeente kan opmaken wat zij samen met de verenigingen en horeca kan doen om te zorgen dat de Drank- en Horecawet in de gemeente Leiderdorp wordt nageleefd zoals bedoeld.

De scriptie is als volgt opgebouwd: In hoofdstuk 2 zijn de aanleiding, probleemstelling, doelstelling en onderzoeksvragen te vinden, evenals de doelgroep en de grenzen van het onderzoek. Hierna wordt in hoofdstuk 3 de theoretische basis van het onderzoek omschreven. Hierin wordt de centrale theorie, het conceptueel model en de hypothesen besproken. In hoofdstuk 4 wordt uitgelegd welke methoden worden gebruikt tijdens het onderzoek en waarop die keuze gebaseerd is. De resultaten van het onderzoek worden besproken in hoofdstuk 5. Uit deze resultaten zijn conclusies getrokken die te vinden zijn in hoofdstuk 6. De aanbevelingen over welke maatregelen de gemeente zou kunnen nemen om het probleem aan te pakken zijn te vinden in hoofdstuk 7. In het laatste hoofdstuk, hoofdstuk 8, wordt stap voor stap uitgelegd hoe deze aanbevelingen het beste uitgevoerd kunnen worden.

2. Probleemformulering

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de basis van het onderzoek uitgelegd. Een aanleiding zorgt voor een probleemstelling waaruit een doelstelling volgt. Om deze doelstelling te kunnen behalen dient het onderzoek te worden opgesplitst in verschillende delen, dit zijn de onderzoeksvragen. Dit hoofdstuk bevat tevens een overzicht van hoe de huidige situatie er nu uitziet. Tot slot wordt de doelgroep besproken en worden de grenzen van het onderzoek bepaald.

2.2 Situatieschets

De gemeente Leiderdorp draagt zorg voor 26.743 inwoners ¹ en heeft als kerntaken onder andere het bijhouden wie er in de gemeente wonen en het uitgeven van officiële documenten ². Als gemeente wordt er niet gewerkt met een missie en visie, maar is het natuurlijk het streven om de inwoners zo goed mogelijk te voorzien van antwoorden op hun vragen. Om deze taken uit te kunnen voeren werkt de gemeente Leiderdorp sinds maart 2012 in een compleet vernieuwd gemeentehuis waar de nadruk is gelegd op duurzaamheid.

Het takenpakket van de gemeentes is per 1 januari 2013 uitgebreid met de verantwoordelijkheid over de Drank- en Horecawet. Dit betekent dat de Voedsel- en Warenautoriteit niet langer verantwoordelijk is voor de handhaving van deze wet en dat de gemeenten de bevoegdheid hebben gekregen om sancties uit te delen wanneer verenigingen of horecagelegenheden niet aan de eisen van de wet voldoen. Deze wetswijziging beschrijft de bevoegdheden van de gemeente om alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen. Uit deze wetswijziging is ook een verordening op de paracommercie (kort door de bocht stichtingen of verenigingen die alcohol schenken) voortgekomen, waarin de schenktijden worden gereguleerd.

De gemeente Leiderdorp heeft twee Buitengewone Opsporings Ambtenaren in dienst, beter bekend als BOA's. Zij hebben verschillende werkzaamheden waaronder de handhaving op straat. Door middel van informeren, waarschuwen en uitleggen dragen zij bij aan de handhaving in de gemeente. Hun werkzaamheden zijn na de verschuiving van de verantwoordelijkheid van de Drank- en Horecawet uitgebreid met de handhaving hiervan. De gemeente heeft aangegeven dat zij bezig zijn met het opstellen van een handhavingsplan met betrekking tot de nieuwe Drank- en Horecawet. Het aantal verenigingen en horecagelegenheden die onder de handhaving vallen, wordt toegelicht in paragraaf 2.8 Doelgroep. Om deze taken uit te mogen voeren hebben de BOA's een zwaar examen af moeten leggen waar zij beiden voor geslaagd zijn. Bij de bureaus in de gemeente Leiden heeft een deel van de CHOA's (andere benaming) hun examen niet gehaald.

Per 1 januari 2014 is de Drank- en Horecawet aan een tweede wijziging onderhevig geweest. Het veranderen van de leeftijd van personen waaraan alcohol geschonken mag worden. Om te kijken hoe de wijziging bij verenigingen en horeca in de gemeente Leiderdorp is opgepakt heeft de gemeente een extern onderzoeksbureau ingehuurd om een onderzoek te starten met mystery guests. Door middel van een zeventienjarige jongere alcohol te laten bestellen is getest of de verenigingen of horecagelegenheden het ook daadwerkelijk meegaf. Bij de eerste test aan het begin van dit jaar gaf maar liefst 76% van de verenigingen of horecagelegenheden het drankje mee aan de zeventienjarige mystery guest. Een signaal dat er nog een hoop te verbeteren valt en een aanleiding voor het uitvoeren van dit onderzoek.

1 Statline.cbs.nl

2 Rijksoverheid.nl

2.3 Aanleiding

Sinds 1 januari 2013 is de verantwoordelijkheid van de Drank- en Horecawet verschoven van de Voedsel- en Warenautoriteit naar de gemeenten ³. De burgemeester heeft de bevoegdheid gekregen om toezicht te houden op de naleving van de wet en sancties op te leggen. Een verandering die aansluit bij eerdere verantwoordelijkheden op het gebied van openbare orde en veiligheid.

Zoals bekend is er een jaar later opnieuw een aanpassing aan de Drank- en Horecawet gedaan en werd de minimumleeftijd waarop alcohol verkregen of gedronken mag worden, verhoogd naar achttien jaar ⁴. Deze wijziging leverde flink wat weerstand op onder jongeren en horeca-eigenaren moesten maatregelen nemen om aan de eisen van de vernieuwde wet te voldoen. Een voorbeeld is dat achter de bar duidelijk zichtbaar moet zijn dat er geen alcohol wordt geschonken aan personen onder de achttien jaar.

Inmiddels zijn er enkele maanden voorbij sinds de wijziging op 1 januari 2014 en de vraag rijst of verenigingen en horeca zich aan de vernieuwde eisen (kunnen) houden. Door middel van onderzoek hoopt de gemeente Leiderdorp een overzicht te krijgen van de huidige situatie. Hierdoor kan de gemeente zien wat voor effect haar communicatie naar de verenigingen en horeca heeft gehad en wat er nog verbeterd kan worden. Door ook onderzoek te doen naar de jongeren wordt er geluisterd naar de doelgroep waar de wijziging op van toepassing is. Wanneer de gemeente weet waardoor jongeren zich wel of niet aan de wet zullen houden, kan zij hier haar communicatie op aanpassen. Daarnaast wordt de gemeente een betere gesprekspartner voor de verenigingen en horeca.

2.4 Probleemstelling

Wat kan de gemeente Leiderdorp in samenwerking met de verenigingen en horeca doen om jongeren zich aan de vernieuwde Drank- en Horecawet te laten houden?

Toelichting

De opdrachtgever is de gemeente Leiderdorp, maar de jongeren komen bij de verenigingen en horecagelegenheden in aanraking met de Drank- en Horecawet. Omdat de gemeente via de verenigingen en horeca de jongeren kan bereiken, worden beide partijen genoemd in de probleemstelling.

2.5 Doelstelling

Inzicht geven in de motivatie van jongeren in de gemeente Leiderdorp om zich aan de vernieuwde Drank -en Horecawet te laten houden, teneinde hierover een communicatieadvies te geven aan de gemeente Leiderdorp.

Toelichting

- Wanneer de motivatie van de jongeren bekend is, kan de gemeente Leiderdorp hierop inspelen met haar communicatie richting verenigingen en horeca. Dit vergroot de kans dat de Drank- en Horecawet wordt nageleefd en dat jongeren zich houden aan de eisen.
- Het communicatieadvies bestaat uit een adviesrapport aan de gemeente Leiderdorp. De gemeente heeft geen directe invloed op handelen van de verenigingen en horeca, maar des te meer indirecte invloed. Door het aanbieden van een adviesrapport over hoe zij jongeren zich beter aan de vernieuwde wet kunnen laten houden, kan de gemeente een betere gesprekspartner worden.

3 Handhavingdhw.nl

4 Wetten.overheid.nl

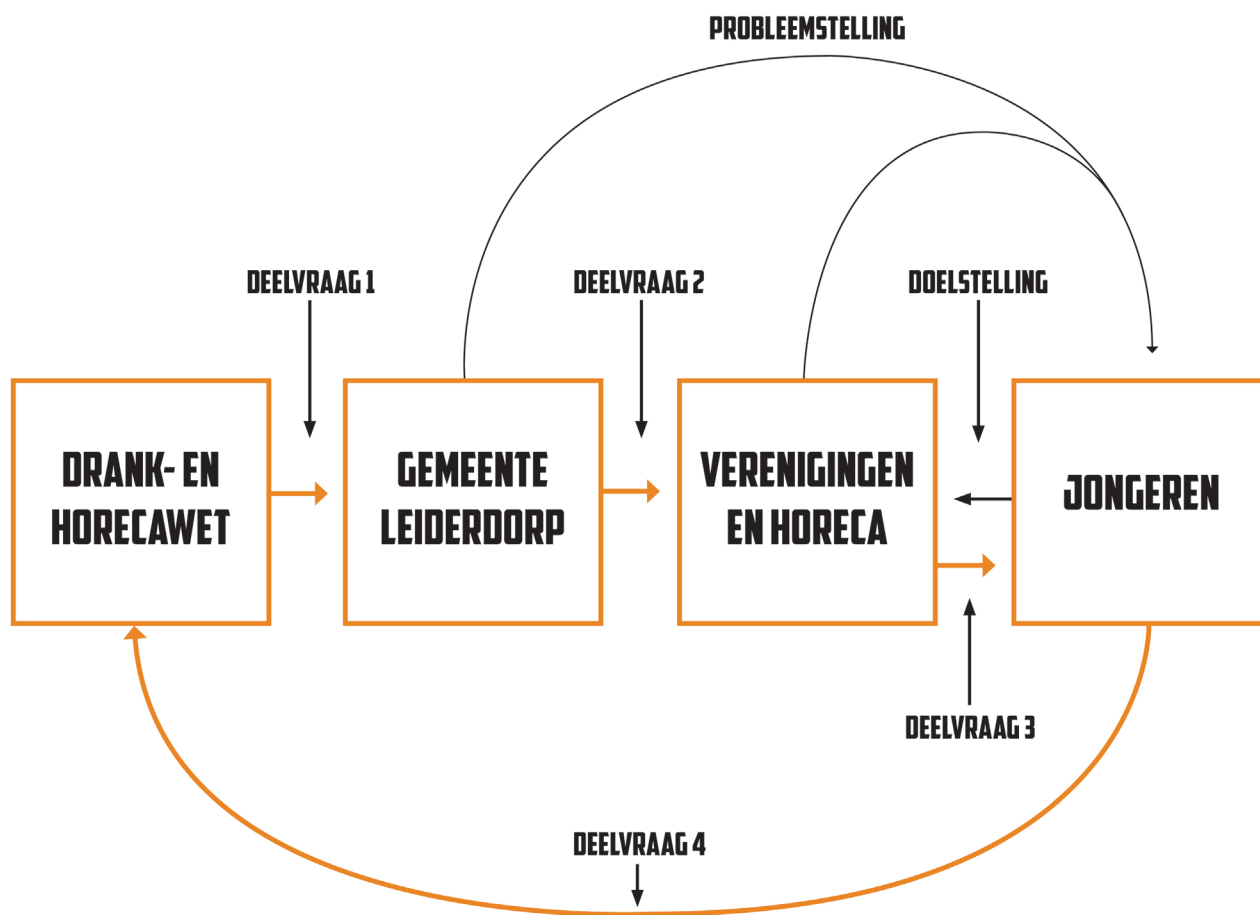
2.6 Onderzoeksvragen

Gekeken naar de doelstelling en de bijbehorende toelichting, kent dit onderzoek vier deelonderwerpen: de Drank- en Horecawet, de gemeente Leiderdorp, de jongeren en de verenigingen en horeca. Voor elk deelonderwerp is een onderzoeksvraag geformuleerd. Wanneer deze vier onderzoeksvragen worden beantwoord, kan antwoord worden gegeven op de probleemstelling: Wat kan de gemeente Leiderdorp in samenwerking met de verenigingen en horeca doen om jongeren zich aan de vernieuwde Drank- en Horecawet te laten houden?

1. Welke eisen stelt de nieuwe Drank- en Horecawet aan verenigingen en horeca?
2. Welke communicatie zet de gemeente Leiderdorp in om verenigingen en horeca te laten voldoen aan de vernieuwde Drank- en Horecawet?
3. Wat doen verenigingen en horeca op het gebied van communicatie om te voldoen aan de eisen van de nieuwe Drank- en Horecawet?
4. Wat is de houding van jongeren in de gemeente Leiderdorp ten opzichte van de vernieuwde Drank- en Horecawet?

2.7 Overzicht

Wanneer de probleemformulering (probleemstelling, doelstelling en onderzoeksvragen) in een overzicht worden verwerkt, is onderstaand figuur het gevolg.

Figuur 1. Overzicht probleemformulering

2.8 Doelgroep

2.8.1 Verenigingen en Horeca

De gemeente Leiderdorp telt 33 commerciële horecabedrijven, 29 stichtingen en verenigingen, 4 slijterijen en 4 supermarkten. Omdat de gemeente een stuk minder invloed heeft op slijtersbedrijven en supermarkten worden deze niet meegenomen in het onderzoek. Enkele andere bedrijven worden ook niet meegenomen in het onderzoek, dit zijn kerken en een bordeel. Hierdoor blijven er 32 horecabedrijven en 24 stichtingen en verenigingen over, welke zichtbaar zijn in Bijlage I - Overzicht horecagelegenheden en verenigingen.

2.8.2 Jongeren

Met de doelgroep jongeren worden jongeren tussen de zestien en achttien jaar die gebruikmaken van de verenigingen en/of horecagelegenheden in Leiderdorp bedoeld. Zij zijn precies de doelgroep die veel met de vernieuwing van de Drank- en Horecawet te maken hebben. Ondanks dat achttienjarigen legaal alcohol kunnen verkrijgen, zijn zij indirect nog erg betrokken bij de uitvoering van de wet. Daarnaast is het mogelijk dat zij zelf eerder niet mochten drinken als gevolg van de vernieuwde wet en is het aannemelijk dat zij omgaan met jongeren van zestien of zeventien jaar oud.

2.9 Grenzen onderzoek

Een belangrijke afbakening voor het onderzoek is de leeftijd van de jongeren. Onder de zestien jaar mogen jongeren niet geïnterviewd worden zonder toestemming van ouder of voogd ⁵. Jongeren onder de zestien jaar zullen dan ook niet mee worden genomen in het onderzoek.

Het onderzoek geldt alleen voor verenigingen en horeca in Leiderdorp. Het is mogelijk dat jongeren gebruikmaken van de horeca of verenigingen in Leiden, maar daar zullen geen resultaten naar worden teruggekoppeld of eventuele maatregelen voor worden genomen mocht dat een uitkomst van het onderzoek zijn.

5 GRBN Code of Conduct Comparison, 2012.

3. Theoretisch kader

3.1 Inleiding

Hoofdstuk drie is het theoretische fundament van het onderzoek. Hier wordt de centrale theorie besproken die nodig is om het onderzoek goed uit te kunnen voeren. Deze theorie wordt uitgebreid onderbouwd en tegen het licht gehouden door naar verschillende reviews te kijken. Ook wordt er gekeken of eerder uitgevoerd onderzoek kan bijdragen aan dit onderzoek. Aan het einde van het hoofdstuk wordt er een conceptueel model samengesteld en worden de opgestelde hypothesen behandeld.

3.2 Centrale theorie

3.2.1 Elaboration Likelihood Model

Professoren uit de psychologie Richard Petty en John Cacioppo ontwikkelden het Elaboration Likelihood Model (ELM) in 1980, om te traceren wanneer en hoe gedrag wordt gevormd en hoe gedrag verandert ⁶. Het is een model dat zich richt op de manier waarop gedrag en houdingen kunnen worden beïnvloed door communicatie. Volgens het model kunnen mensen in een beslissingsproces twee routes volgen bij het verwerken van binnenkomende informatie: de centrale route of de perifere route. Bij de centrale route zijn personen gemotiveerd en in staat om aandacht te geven aan de boodschap. Via de perifere route besteedt een persoon geen aandacht aan overtuigende argumenten, maar laat hij of zij zich leiden door oppervlakkige informatie. Welke route wordt gevolgd is voornamelijk afhankelijk van twee zaken:

- **Motivatie.** Heeft de persoon enige vorm van motivatie om de boodschap te verwerken? Een persoon is gemotiveerd wanneer de boodschap relevant is voor de persoon en er geneigd wordt tot overdenken van de boodschap.
- **Mogelijkheid om de informatie te werken.** Is de persoon in staat om een ingewikkelde boodschap te begrijpen en te verwerken? Een persoon kan informatie goed verwerken wanneer er geen afleiding aanwezig is en de persoon beschikt over relevante, noodzakelijke kennis om argumenten te beoordelen.

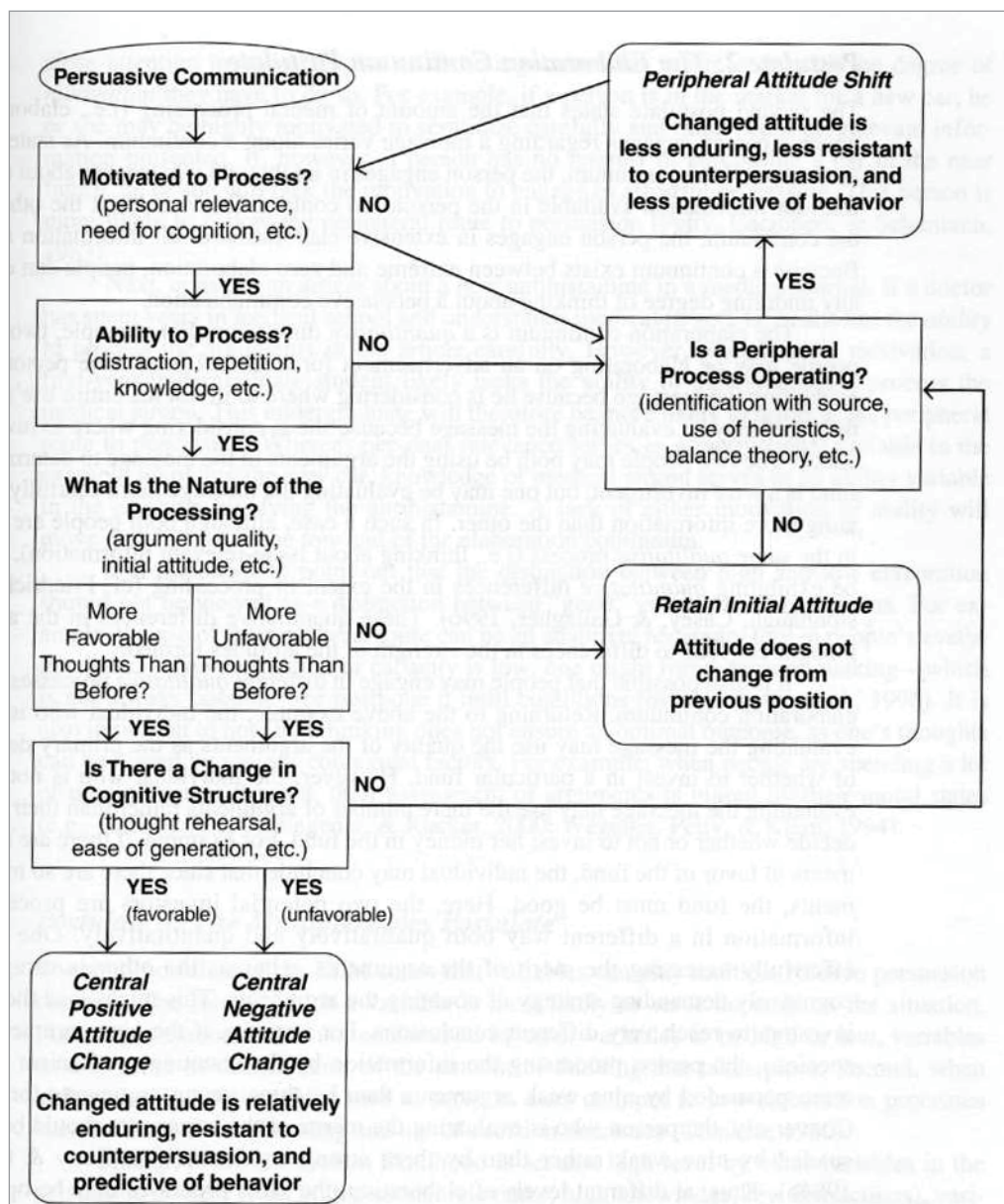
Er moet zowel grote motivatie als een goede mogelijkheid om de informatie te verwerken aanwezig zijn, wil de ontvanger kiezen voor grondige verwerking en dus de centrale route. Hij of zij zal de informatie aandachtig opnemen, alternatieven bekijken en afwegingen maken om daarna tot een bepaalde houding te komen. Het ELM geeft aan dat de houding die voorkomt via de centrale route vrij stabiel zal zijn, een beslissing is weloverwogen gemaakt en de keuze houdt daarom lang stand. Een simpel voorbeeld is de beslissing om samen te gaan wonen. Een persoon moet goed nadenken of hij of zij samen oud wil worden en daarnaast is het natuurlijk ook een grote, financiële afweging. Wanneer er eenmaal een besluit is genomen, is de kans dat deze beslissing op korte termijn wordt teruggedraaid door een tegenvaller niet erg groot. Een van de beste manieren om personen te motiveren is via de centrale route en de boodschap via krachtige argumenten relevant en persoonlijk voor de klant te maken.

Wanneer de motivatie en de mogelijkheid om de informatie te verwerken niet aanwezig zijn, zegt de theorie dat de informatie oppervlakkig wordt verwerkt. Dit gaat dan via de perifere route. Het product of de dienst is dan inwisselbaar. De organisatie moet de boodschap blijven herhalen om uiteindelijk het brein van de persoon te bereiken. Vaak gaat het hier om simpele beslissingen waar een persoon liever niet te veel of te lang over wil nadenken. Voor deze route geldt dat signalen van buitenaf een

6 Petty & Cacioppo, 1986.

grote invloed hebben. De gelijken om een persoon heen is hier een voorbeeld van. Het is goed voorstelbaar dat personen de soort zeep kopen die op dat moment in de aanbieding is omdat personen in hun omgeving zeggen dat die goed is. Bij een aanbieding gaat men niet eerst thuis opzoeken of de zeep niet getest is op dieren.

Het ELM, zichtbaar in figuur 2, is goed te gebruiken voor het onderzoek naar de motivatie van jongeren ten opzichte van de Drank- en Horecawet. Zo kan worden onderzocht welke zaken van invloed zijn op de keuze om wel of niet aan de vernieuwde wet te voldoen. Wat is hun motivatie om toch stiekem een drankje te nemen of het juist niet te doen? Uiteindelijk kan worden bepaald welke route jongeren volgen als het gaat om de Drank- en Horecawet en kan deze route eventueel worden gestuurd mocht dit nodig blijken.

Figuur 2. Elaboration Likelihood Model

3.2.2 Eerder uitgevoerd onderzoek

Om tot goede invalshoeken te komen voor het onderzoek naar de jongeren, worden er ook twee eerder uitgevoerde onderzoeken meegenomen in dit onderzoek.

3.2.2.1 Break

Een voorbeeld is het onderzoek van Craig Andrews en Shrimp uit 1990 ⁷ waar studenten werden blootgesteld aan twee verschillende nepadvertenties voor Break, een nieuw merk bier met een laag alcoholpercentage. Naar aanleiding van de advertenties werd de studenten gevraagd hun gedachten daarover op papier te zetten. Verschillende variabelen die erg belangrijk zijn voor het ELM, werden gemanipuleerd.

De belangrijkste manipulatie was de motivatie. Sommige proefpersonen werden gemotiveerd tot sterke betrokkenheid bij de advertenties. Ze zouden gratis maltbier krijgen wanneer ze mee zouden doen aan het onderzoek en hen werd verteld dat het merk bier binnenkort bij hun in de buurt verkocht zou worden. De deelnemers met een lage betrokkenheid werd geen maltbier beloofd en hen werd verteld dat het bier niet in de buurt verkrijgbaar zou zijn.

Een tweede manipulatie was de kracht van het argument. In de twee verschillende versies werden sterke of zwakke argumenten gebruikt. Een sterk argument was bijvoorbeeld dat Break de helft van de hoeveelheid alcohol van gewoon bier bevat en daarom minder calorieën bevat. Een voorbeeld van een zwak argument was dat Break net goed zou zijn als ieder gewoon bier.

Overeenkomstig met het ELM hadden de deelnemers met een sterke betrokkenheid meer gedachten over de boodschap dan de andere deelnemers. Zij hadden meer aandacht besteed aan de advertentie en ook hun houdingen werden meer beïnvloed door krachtige argumenten. Bij de minder betrokken deelnemers was dit aanzienlijk minder.

De resultaten van dit onderzoek onderstrepen het basisidee van het ELM. Sterk betrokken mensen kijken naar het product zelf in plaats van beïnvloeding van buitenaf bij de minder betrokken mensen.

3.2.2.2 Ouderlijke afkeuring

In 2011 is er in Canada een onderzoek uitgevoerd over alcohol onder middelbare scholieren ⁸. Het doel van het onderzoek was om te kijken hoe zestien- en zeventienjarigen reageren op programma's die betrekking hebben op het onderzoeken van de preventie naar alcoholgebruik. 452 middelbare scholieren vulden een vragenlijst in met de volgende uitkomsten. De middelbare scholieren hadden behoefte aan meer informatie over alcohol op middelbare school-niveau. Naar aanleiding van dit onderzoek is overwogen om op provinciaal niveau informatie te verzamelen van meerdere middelbare scholen en op basis daarvan een educatief programma op te zetten om de jongeren meer informatie te kunnen bieden.

Een andere belangrijke en voor dit onderzoek interessante uitkomst was dat het grootste gedeelte van de middelbare scholieren aangaf dat ouderlijke afkeuring de belangrijkste reden was voor het niet gebruiken van alcohol. De moeite waard om te testen of bij Leiderdorpse jongeren de ouders ook een grote bron van invloed zijn als het gaat om alcohol.

7 Craig Andrews & Shrimp, 1990.

8 Ogenchuk, 2011.

3.3 Review centrale theorie

Het Elaboration Likelihood Model is een model dat vaak is gebruikt voor onderzoek en daardoor ook vaak onder de loep is genomen. Zo hebben Bitner en Obermiller de beperkingen van het ELM onderzocht ⁹. Zij kwamen tot de conclusie dat met betrekking tot het ELM enkele vragen onbeantwoord bleven. Bijvoorbeeld het verschil tussen de centrale en perifere signalen, het is niet duidelijk welke signalen wijzen op welke route. Ook is niet duidelijk of er verschillen zijn in de sterkte van centrale of perifere houdingen en of de processen interactief zijn.

Gardner zegt in haar artikel in the Journal of Marketing Research ¹⁰ dat het ELM veronderstelt dat de centrale en perifere routes als alternatieve paden worden gezien. Dit ondanks dat conceptualiseringen en empirische bevindingen suggereren dat de centrale route ook een aanvulling op de perifere route kan zijn onder bepaalde omstandigheden ¹¹.

Seiter en Gass sluiten zich hierbij aan. Volgens hen is het niet het geval dat mensen alleen perifere signalen verwerken wanneer de betrokkenheid laag is en alleen de centrale signalen als de betrokkenheid hoog is ¹². In plaats daarvan kunnen beide soorten informatie worden verwerkt.

Higie, Feick en Price hebben onderzoek gedaan naar de belangrijkheid van de verschillende signalen van het ELM. Zij kwamen tot de conclusie dat perifere signalen zoals deskundigheid, de invloed van een beroemd persoon en de aantrekkelijkheid van een product minder invloed hebben op de houding van mensen in hoge dan bij lage betrokkenheid ¹³. Daarnaast is uit onderzoek van Celsi en Olson gekomen dat consumenten met een grotere betrokkenheid en grotere productkennis een groter deel van de product gerelateerde gedachten genereren ¹⁴. Dus als de betrokkenheid toeneemt, focussen mensen zich meer op de eigenschappen van een product.

Hierboven staan enkele kanttekeningen bij het ELM. Deze wegen echter niet op tegen de goeddoordachte basis van het model waar veel mensen over te spreken zijn. Een student van de nationale universiteit van Taiwan verwoordt hieronder op een duidelijke wijze de krachten het ELM: *"Many of these studies have applied the framework of ELM to explain advertising effectiveness and have found confirming evidence, while other studies have refined the framework by identifying conditions and contexts under which the processes of persuasion would follow. In general, ELM contributes to consumer research (or specifically, advertising research) in at least two ways. First, by dividing the persuasion processes into central and peripheral routes, ELM points out the possibility that attitudes which appear to be identical can be quite different in their formation process. (...) Second, ELM views motivation and ability as the determinants of persuasion routes, a notion that is compatible with the research on involvement that has been conducted in the field of consumer behavior. ELM provides a useful framework which consumer researchers can use to integrate past findings on involvement and to systematically further examine its effect on brand evaluation."* ¹⁵

Voordat de keuze is gemaakt om het ELM voor dit onderzoek te gebruiken, is gekeken naar andere eventueel bruikbare theorieën. Eén daarvan is de Theory of Reasoned Action (TRA) van Azjen en Fishbein (zie figuur 3). Deze theorie voorspelt de intenties van consumenten ¹⁶. Dit is gelijk ook de reden waarom dit model op een duidelijk zichtbare plek tekortschiet voor dit onderzoek. Zo komt het bij het gebruiken van de TRA regelmatig voor dat wat men van plan is te doen en wat men eigenlijk verwacht te doen, heel verschillend is. Het kan bijvoorbeeld in dit onderzoek voorkomen dat jongeren van plan

9 Bitner & Obermiller, 1985.

10 Gardner, 1985.

11 Lutz, MacKenzie & Belch, 1983.

12 Seiter & Gass, 2004.

13 Higie, Feick & Price, 1991.

14 Celsi & Olson, 1988.

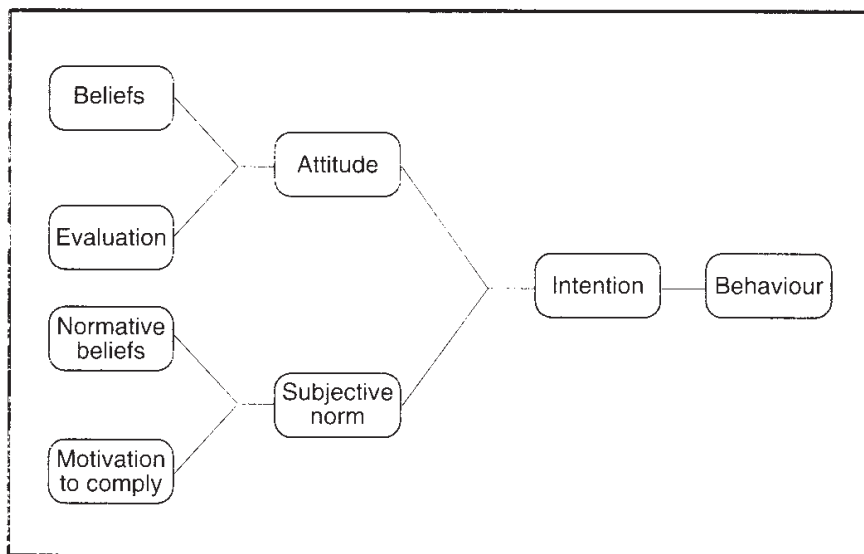
15 Lien, 2001.

16 Sheppard, Hartwick & Warshaw, 1988.

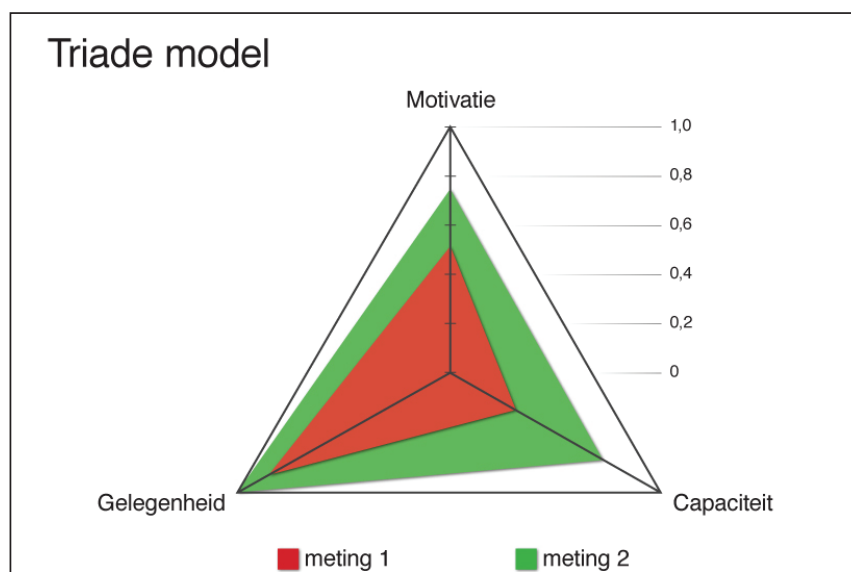
zijn zich aan de vernieuwde Drank- en Horecawet te houden, maar verwachten dat ze dit niet zullen doen. Een groot verschil hiertussen kan invloed hebben op de uitslag van het onderzoek.

Een ander model waar het gedrag van mensen mee kan worden getoetst is het Triade model ¹⁷ (zie figuur 4). Het model voorspelt de waarschijnlijkheid van gedrag (gaat het plaatsvinden?) en de kwaliteit van gedrag (Hoe goed gebeurt het?). Dit model is opgebouwd uit de drie variabelen motivatie, capaciteit (fysiek, mentaal, financieel) en gelegenheid. Door uitgebreid te kijken naar de drie bovenstaande variabelen worden de mogelijke oorzaken van gedrag samengevat.

Over het Triade model is, in tegenstelling tot het ELM, weinig informatie te vinden en het is geen uitvoerig getest model.

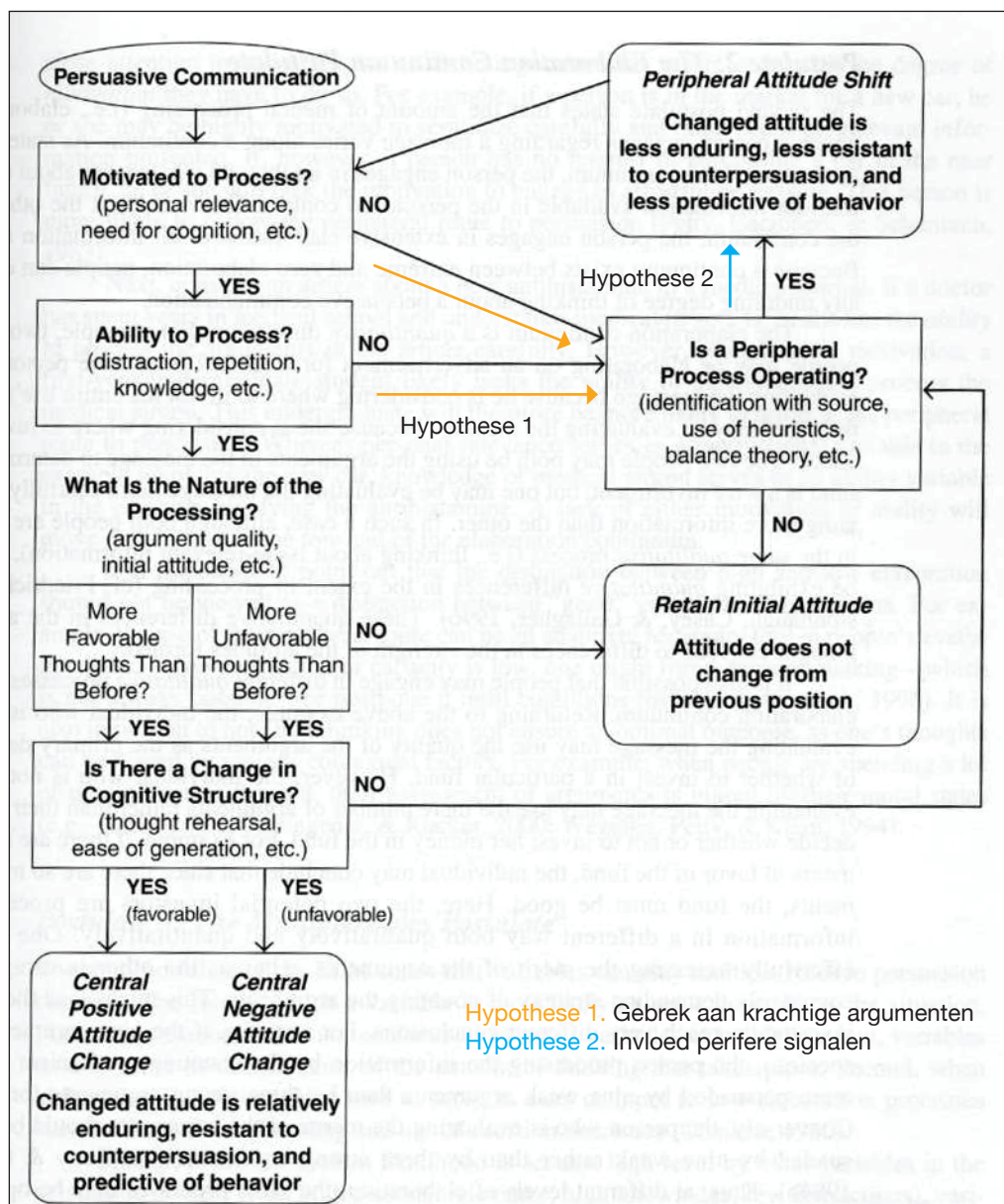
Figuur 3. Een schematische weergave van de Theory of Reasoned Action.

Figuur 4. Een schematische weergave van het Triade model.

3.4 Conceptueel model

Het conceptueel model is een versimpelde weergave van hetgeen onderzocht wordt. Figuur 5 is een systematische weergave van het Elaboration Likelihood Model. De verticale route beschrijft de centrale verwerking van informatie, de horizontale zijstappen beschrijven perifere routes. Het ELM impliceert niet dat de centrale en de perifere route tot verschillende resultaten leiden. Zo kunnen twee individuen dezelfde conclusie trekken uit een boodschap terwijl ze deze beslissing op verschillende manieren gevormd hebben. Via de centrale route, gebaseerd op argumenten, of middels de perifere route, gebaseerd op signalen. Een ontvanger hoeft niet helemaal gebruik te maken van de grondige of de oppervlakkige route, maar kan zich ook op de lijn tussen deze twee uitersten bevinden ¹⁸.

Figuur 5. Conceptueel model

3.5 Hypothesen

Onderstaande hypothesen zullen worden getoetst door het onderzoek en zullen aan het eind van het onderzoek aangenomen of verworpen worden.

Hypothese 1

Als jongeren zich niet aan de Drank- en Horecawet houden, dan komt dat doordat zij niet bekend zijn met sterke argumenten.

Toelichting

Zoals te lezen valt in paragraaf 3.1 zorgen krachtige argumenten voor meer betrokkenheid bij een onderwerp ¹⁹. Er wordt meer aandacht besteed aan bijvoorbeeld een advertentie zoals in het onderzoek van Break wat leidt tot een houding die minder snel beïnvloed wordt. Een minder snel beïnvloedbare houding is gunstig wanneer het de gemeente lukt om jongeren daar te krijgen. Door krachtige argumenten mee te nemen in het onderzoek kan worden getest waar de houding van jongeren door wordt beïnvloed.

Hypothese 2

Als jongeren zich niet aan de Drank- en Horecawet houden, dan komt dat door signalen via de perifere route.

Toelichting

Het is de vraag welke route van het ELM de jongeren in Leiderdorp volgen. Door te testen of de jongeren worden beïnvloed door perifere signalen kan worden gekeken welke route zij volgen. Tijdens het onderzoek zal door middel van vragen over perifere signalen gekeken worden welke zaken invloed hebben op de jongeren. Dit kunnen bijvoorbeeld jongeren om hen heen zijn ²⁰.

19 Petty & Cacioppo, 1986.

20 Petty & Cacioppo, 1986.

4. Methodologie

4.1 Inleiding

In hoofdstuk vier staat de wijze van onderzoek en de uitvoering daarvan centraal. Door gebruik te maken van deskresearch en kwalitatief onderzoek kan uiteindelijk antwoord worden gegeven op de probleemstelling. Daarnaast wordt uitgelegd hoe een juiste steekproef is gekozen zodat er een betrouwbaar onderzoek plaatsvindt.

4.2 Methoden

Om antwoord te kunnen geven op de vier onderzoeksvragen wordt er gebruikt gemaakt van twee verschillende onderzoeksmethoden. Voor de eerste twee onderzoeksvragen wordt gebruik gemaakt van deskresearch, de derde en vierde onderzoeksvraag worden beantwoord door middel van kwalitatief onderzoek.

1. Welke eisen stelt de nieuwe Drank- en Horecawet aan verenigingen en horeca? (Deskresearch)
2. Welke communicatie zet de gemeente Leiderdorp in om verenigingen en horeca te laten voldoen aan de vernieuwde Drank- en Horecawet? (Deskresearch)
3. Wat doen verenigingen en horeca op het gebied van communicatie om te voldoen aan de eisen van de nieuwe Drank- en Horecawet? (Kwalitatief onderzoek)
4. Wat is de houding van jongeren in de gemeente Leiderdorp ten opzichte van de vernieuwde Drank- en Horecawet? (Kwalitatief onderzoek)

Deskresearch

De methode in dit onderzoek om deelvraag een en twee te beantwoorden is deskresearch. De eisen van de wet zullen online vindbaar moeten zijn. Ook wordt verwacht dat de communicatie die de gemeente Leiderdorp inzet via deskresearch gevonden kan worden. Mochten er over deelvraag twee nog onduidelijkheden bestaan kan het onderwerp kort worden besproken met het hoofd communicatie van de gemeente Leiderdorp.

Kwalitatief onderzoek

Voor onderzoeksvraag drie en vier is het belangrijk te weten waarom bepaalde beslissingen worden genomen. Bijvoorbeeld, waarom houdt vereniging X zich niet aan de eis dat het achter de bar zichtbaar moet zijn dat er geen alcohol wordt geschonken aan personen onder de achttien jaar? Of, wat is de motivatie dat jongeren zich wel of niet aan de Drank- en Horecawet houden? Om deze reden is er gekozen voor kwalitatief onderzoek door middel van één op één-interviews. Hierdoor kan er op het juiste moment doorgevraagd worden om antwoorden boven water te krijgen. Verhoeven geeft aan dat kwalitatief onderzoek goed is voor onderzoeksvragen waarin gevraagd wordt naar achterliggende gedachten, zoals in dit onderzoek bij deelvraag drie en vier het geval is ²¹.

4.3 Steekproef

4.3.1 Verenigingen en horeca

Voor onderzoeksvraag drie wordt er kwalitatief onderzoek gedaan bij verenigingen en horeca. Omdat het aannemelijk is dat er na een bepaalde tijd verzadiging van antwoorden zal ontstaan, kan het zijn dat er uiteindelijk minder respondenten nodig blijken te zijn voor het onderzoek. Het is in ieder geval van belang dat de verenigingen en horeca die worden onderzocht alcohol schenken en jongeren als klanten hebben. De volgende verenigingen en horeca worden in ieder geval meegenomen in

21 Verhoeven, 2011.

het onderzoek:

- A.L.S.R.V. Asopos de Vliet
- Brasserie Park
- LSC Alecto
- Sportcity Leiderdorp
- Sport- en Recreatiecentrum De Does
- Voetbalvereniging RCL

Dit is een verdeling van grote en kleine verenigingen en horecagelegenheden uit de gemeente Leiderdorp en daarmee een goede afspiegeling van de gehele gemeente.

4.3.2 Jongeren

Voor onderzoeksvraag drie wordt er kwalitatief onderzoek gedaan onder jongeren. Om onderzoeksfouten zoveel mogelijk te voorkomen, is het van belang dat er een juiste verdeling is van de respondenten. Dit houdt in dat er rekening moet worden gehouden met de verschillende eigenschappen binnen de doelgroep. Allereerst moet er gekeken worden dat jongeren van elke leeftijd meegenomen worden in het onderzoek. Een zestienjarige zal mogelijk anders reageren dan een zeventienjarige. Achttienjarigen worden ook meegenomen in het onderzoek, omdat de kans aanwezig is dat zij evengoed in hun omgeving te maken hebben met de Drank- en Horecawet. Daarnaast is het mogelijk dat zij zelf eerder niet mochten drinken als gevolg van de vernieuwde wet en is het aannemelijk dat zij omgaan met jongeren van zestien of zeventien jaar oud. Het is ook denkbaar dat verschillend geslacht invloed kan hebben op de uitkomst van het onderzoek. Net als bij het geslacht is het mogelijk dat er onderscheid bestaat in antwoorden wanneer respondenten wel of niet sporten. Gedurende het onderzoek wordt bijgehouden of het aantal sportende respondenten ongeveer gelijk is aan het aantal niet sportende respondenten. De verdeling van de respondenten is te zien in figuur 6.

Leeftijd/geslacht	Man	Vrouw
16 jaar	X X	X X
17 jaar	X X	X X
18 jaar	X X	X X

Figuur 6. Verdeling respondenten jongeren

Ook voor deze onderzoeksvraag geldt dat er na een bepaalde tijd verzadiging van antwoorden kan ontstaan. Op basis daarvan wordt besloten hoeveel respondenten daadwerkelijk nodig zijn.

4.4 Operationalisatie

Om niet zomaar binnen te vallen en om medewerking te vragen, is de gemeente Leiderdorp in de mogelijkheid een brief te sturen naar verenigingen en horeca om dit communicatieonderzoek aan te kondigen. Deze zal ruim op tijd verstuurd worden zodat het onderzoek goed kan worden uitgevoerd.

Voordat er langs wordt gegaan bij de verschillende verenigingen en horeca zal er contact worden gelegd via e-mail of telefoon. Zo kan er een afspraak worden gemaakt voor een interview met de verantwoordelijke voor de naleving van de Drank- en Horecawet bij de betreffende vereniging of horecagelegenheid. Interviews zullen worden gedaan aan de hand van een topiclijst en zullen worden opgenomen, zodat onderzoeksresultaten later verwerkt kunnen worden.

Om jongeren voor dit onderzoek te interviewen, zal er contact worden opgenomen met de verschillende verenigingen in Leiderdorp. Hierdoor kunnen er afspraken worden gemaakt op tijden waarop er trainingen zijn en/of wanneer de kantine geopend is. Om niet alleen sportende jongeren als

respondenten te krijgen, wordt er ook contact opgenomen met stichting Sociaal Cultureel werk Dwars. Daar komen jongeren uit Leiderdorp samen om verschillende activiteiten te doen. De interviews zullen worden gedaan aan de hand van een topiclijst en zullen worden opgenomen, zodat onderzoeksresultaten later verwerkt kunnen worden.

5. Resultaten

5.1 Inleiding

In hoofdstuk vijf worden de resultaten van het onderzoek besproken. Eerst komen de resultaten van deskresearch aan bod waarna de uitkomsten van het kwalitatief onderzoek toegelicht worden. Deze resultaten leiden tot de conclusies in het volgende hoofdstuk.

5.2 Deskresearch

5.2.1 Eisen wet

Om antwoord te kunnen geven op welke eisen de vernieuwde Drank- en Horecawet aan verenigingen en horeca stelt is deskresearch de beste manier. Op de site wetten.overheid.nl zijn alle officiële Nederlandse wetten vindbaar. Zo ook de Drank- en Horecawet²². Sinds 17 oktober 2013 zijn de wijzigingen van de Drank- en Horecawet zichtbaar op de sub-site van wetten.overheid.nl, officielebekendmakingen.nl²³.

Een aantal eisen zijn noodzakelijk en tegelijkertijd logisch voor een horecabedrijf. Deze eisen zijn te vinden in artikel 7 en 8 van de Drank- en Horecawet. Een voorbeeld hiervan is de vereiste vergunning. De eisen die het meest relevant zijn voor het onderzoek zijn te vinden in artikel 20 van de Drank- en Horecawet. In dit artikel is de grootste wijziging aangebracht, het niet meer mogen schenken aan personen onder de achttien jaar. Punt 20.1 en 20.4 zijn de meest in het oogspringende eisen voor het onderzoek. Het niet mogen schenken onder jongeren onder de achttien jaar en dat op een duidelijke manier kenbaar maken bij de horecagelegenheid zijn de eisen waarnaar het onderzoek bij de verenigingen en horeca in de gemeente Leiderdorp is gedaan. In paragraaf 5.3.1 is te lezen of de verenigingen en horeca zich aan de eisen houden.

Artikel 20

- 1. Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. Onder verstrekken als bedoeld in de eerste volzin wordt eveneens begrepen het verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt, welke drank echter kennelijk bestemd is voor een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.
- 4. Bij de voor het publiek bestemde toegang tot een horecalokaliteit, een slijtlokaliteit, een ruimte als bedoeld in artikel 18, tweede lid, of een vervoermiddel waarin bedrijfsmatig of anders dan om niet-alcoholhoudende drank wordt verstrekt, dient duidelijk zichtbaar en goed leesbaar te worden aangegeven welke leeftijdsgrens of leeftijdsgrenzen gelden. Bij regeling van Onze Minister kunnen daaromtrent nadere regels worden gesteld of modellen worden vastgesteld.

5.2.2 Communicatie gemeente

Om erachter te komen op welke wijze de gemeente Leiderdorp communicatie heeft ingezet in aanloop naar de vernieuwde wet is deskresearch uitgevoerd. Via die weg werd echter niet de benodigde informatie gevonden. De gemeente heeft twee nieuwsberichten op hun website geplaatst²⁴ op respectievelijk 20 december 2013 en 17 januari 2014 over dat jongeren onder de achttien jaar geen alcohol en tabak meer kunnen verkrijgen en dat de vernieuwde Drank- en Horecawet per 1 januari 2014 van toepassing is. Daarnaast hebben zij het vermeld in Gemeente aan huis.

Als aanvulling op de deskresearch, is tijdens een afstudeeroverleg met hoofd communicatie van de

²² Wetten.overheid.nl.

²³ Officielebekendmakingen.nl.

²⁴ Leiderdorp.nl.

gemeente Leiderdorp Carola Visser en haar collega Suzanne van Noorloos gevraagd welke communicatie de gemeente heeft ingezet. Daaruit kwam naar voren dat de volgende communicatie is gebruikt:

- Alle verenigingen en horeca hebben een brief ontvangen over het wijzigen van de wet.
- Alle verenigingen en horeca zijn uitgenodigd voor een bijeenkomst over een verordening van de schenktijden in de gemeente, de vernieuwde Drank- en Horecawet was daar een punt op de agenda.
- De gemeente heeft een extern onderzoeksbureau ingehuurd voor het uitvoeren van onderzoek via een mystery guest. Een zeventienjarige jongere is twee keer langsgegaan bij alle horeca om te testen of er alcohol werd geschonken onder de achttien jaar. Bij de eerste ronde aan het begin van 2014 is maar liefst 76% van de horecagelegenheden gezakt. Een tweede ronde zorgde voor een aanzienlijk beter resultaat, daar gaf 33% het drankje mee.

Om er achter te komen hoe de communicatiemiddelen zijn ontvangen, is hier naar gevraagd tijdens het kwalitatieve onderzoek met verenigingen en horeca. De belangrijkste uitkomsten hierover op een rijtje:

- Zes van de zeven verenigingen en horecagelegenheden (respondenten) vertelden dat zij een brief van de gemeente hebben gehad over de wijziging van de wet.
- Daarnaast geven drie van de zeven respondenten op de hoogte te zijn van een uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst.
- Alle zeven respondenten ervaren de communicatie over de Drank- en Horecawet vanuit de gemeente voldoende.
- Vier van de zeven respondenten vinden het na het ontvangen van een brief hun eigen verantwoordelijkheid om zich aan te passen aan de nieuwe eisen van de wet.

Tot slot is er nog een resultaat wat het waard is om te noemen. Alle respondenten geven aan dat het inzetten van de mystery guest een wake-up call is geweest en dat zij daarna serieuzer met de vernieuwde eisen zijn omgegaan.

Verdere resultaten over de communicatie van de gemeente over de Drank- en Horecawet zijn te vinden in bijlage IV, analyseschema's 3 en 4.

5.3 Kwalitatief onderzoek

Het kwalitatieve onderzoek is volledig uitgewerkt ²⁵ en de voor het onderzoek relevante resultaten zijn in analyseschema's geplaatst ²⁶, welke te vinden zijn in bijlage III en IV. De belangrijkste resultaten uit de één-op-één-interviews zijn hieronder te lezen

5.3.1 Verenigingen en horeca

Zoals te lezen valt in paragraaf 4.3 was het de insteek om de volgende verenigingen en horeca te interviewen:

- A.L.S.R.V. Asopos de Vliet
- Brasserie Park
- LSC Alecto
- Sportcity Leiderdorp
- Sport- en Recreatiecentrum De Does
- Voetbalvereniging RCL

25 Zie bijlage III – Verbatim interviews

26 Zie bijlage IV – Analyseschema's

Gedurende het onderzoek is daar een horecagelegenheid bijgekomen, Sportcity Bowling. Tijdens het interview met Sportcity Leiderdorp werd namelijk duidelijk dat Sportcity Bowling een ander bedrijf is. Aangezien het om een horecagelegenheid gaat met veel bars is besloten deze ook mee te nemen in het onderzoek.

Zoals verwacht was het aantal respondenten juist ingeschat. Door bovenstaande mix van verenigingen en horeca te interviewen is een goed beeld ontstaan wat ook representatief is voor de rest van de gemeente. Verwacht wordt dat interviews met andere respondenten geen grote verschillen opgeleverd zouden hebben.

Eisen wet

Zes van de zeven respondenten zeggen zich volledig aan de eisen van de vernieuwde Drank- en Horecawet te houden²⁷. Dit houdt in dat zij niet schenken aan jongeren onder de achttien jaar en dit op goed zichtbare plek duidelijk maken. Respondent zeven schenkt geen alcohol aan jongeren jonger dan achttien, maar beschikt nog niet over stickers die duidelijk maken dat dat ook het geval is.

Communicatie

Om duidelijk te maken dat de respondenten zich aan de vernieuwde wet houden worden verschillende communicatiemiddelen ingezet. Buiten de stickers rondom de bar zijn er gesprekken gevoerd met leden, zijn er aankondigingen geweest via websites, clubkrantjes of e-mails.

Naar aanleiding van eerder onderzoek (zie 3.2.2) is bij de drie verenigingen gevraagd of zij ook bewust naar ouders van jongeren hadden gecommuniceerd over de aanpassing van de wet. Slechts één van de drie respondenten heeft bewust contact met de ouders gezocht.

Het handelen op het moment dat er toch een persoon onder de achttien jaar alcohol drinkt wordt door de horeca over het algemeen als lastig ervaren. Bij het Brasserie Park zijn cynische opmerkingen van ouders al vaker voorgekomen. Hierdoor wordt het de ondernemer moeilijker gemaakt om zich aan de eisen van de wet te houden. Alle respondenten geven aan dat het voor zowel klant als ondernemer wennen is en dat de gewoonte dat er onder de achttien jaar niet gedronken wordt, erin moet slijten.

Tot slot is er aan de verenigingen en horeca gevraagd wat hun nog zou kunnen helpen omtrent de Drank- en Horecawet. Twee respondenten geven aan behoefte te hebben aan een bijeenkomst voor de verenigingen met een minder professionele horeca-aanpak om ervaringen uit de praktijk te delen. Daar kunnen vragen beantwoord worden zoals: wat doe jij als er toch een zeventienjarige alcohol drinkt op jouw vereniging? De eigenaar van het Brasserie Park geeft aan dat het volgens hem nog niet goed genoeg onder jongeren bekend is wat de consequenties zijn van veel alcohol drinken op jonge leeftijd²⁸. Ook zouden de jongeren niet weten dat zij een boete krijgen wanneer zij betrappt worden door de handhavers. Door deze opmerking van de eigenaar van het Brasserie Park is dat getest bij het kwalitatieve onderzoek onder jongeren, waarover meer te lezen is in de volgende paragraaf. De eigenaar van Sportcity Bowling kreeg, nadat hem werd verteld dat jongeren ook een boete kunnen krijgen wanneer zij betrappt worden, gelijk het idee om bordjes met een boeteregeling op te hangen. Iets dat terug zal komen in hoofdstuk 6 conclusies.

Verenigingen en horeca gebruiken dus verschillende vormen om duidelijk te maken dat zij voldoen aan de eisen van de nieuwe wet. Sommige vormen blijken effectiever dan andere. Feit is dat elke vereniging en horecagelegenheid zegt aan de eisen te voldoen, maar uit het mystery guestonderzoek van de gemeente blijkt dat er nog geen waterdicht systeem is.

27 Zie bijlage IV – Analyseschema 2.

28 Zie bijlage III.

5.3.2 Jongeren

Voorafgaand aan het onderzoek werd ingeschat dat twaalf respondenten een juiste weergave zouden kunnen geven, met de kanttekening dat de kans op informatieverzadiging aanwezig was. Tijdens het onderzoek is gebleken dat na negen respondenten de verzadiging van informatie bereikt was. Op veel vlakken zaten de jongeren op één lijn en de kans dat meer respondenten nieuwe resultaten zouden opleveren was niet erg groot. Hierdoor is het onderzoek gestopt na negen respondenten. De uiteindelijke verdeling van respondenten ziet er als volgt uit:

Leeftijd/geslacht	Man	Vrouw
16 jaar	X (sport) X	X (sport)
17 jaar	X (sport)	X (sport)
18 jaar	X X X	

Figuur 7. Verdeling respondenten jongeren

Opvallend is dat bij de verdeling van de respondenten wellicht meer zestien- en zeventienjarigen geïnterviewd hadden kunnen worden en dat er ook vrouwelijke achttienjarigen meegenomen hadden kunnen worden, maar door de gelijkheid van antwoorden wordt de kans klein geacht dat het onderzoek een andere uitkomst zou hebben gegeven, mocht dit het geval zijn geweest.

Eisen en bekendheid wet

Uit de interviews met de respondenten blijkt dat **alle geïnterviewden in grote lijnen wel bekend zijn met de Drank- en Horecawet en de nieuwe eisen daarvan** ²⁹. Zes respondenten reageren negatief als hun gevraagd wordt wat zij van de wijziging vinden, ze vinden het onbegrijpelijk of vinden dat het drinken hen is afgepakt ³⁰. Dit verklaart waarschijnlijk dat veel respondenten zich niet houden aan de vernieuwde wet ³¹. Slechts één van de negen respondenten zegt zich aan de wet te houden, dit heeft echter als reden dat de respondent een fanatieke sporter is.

Omdat het uitgaan in Leiden sinds kort achttien+ is geworden, drinken de jongeren vaker en meer in thuissituaties ³²: *“Dat ze het naar achttien hebben gedaan maakt me eigenlijk niet uit, want nu zitten we gewoon bij iemand thuis.”* **Zes respondenten geven aan ook tijdens het uitgaan makkelijk is om aan drank te komen:** *“Heel veel mensen denken dat ze het wel kunnen verbieden, maar ze komen toch aan hun drank. Eigenlijk heb je altijd wel iemand die het voor je kan halen.”* Uit het onderzoek blijkt dat jongeren solidair met elkaar willen zijn en vrienden niet zonder drank laten staan ³³.

Ouders

Naar aanleiding van eerder uitgevoerd onderzoek (zie 3.2.2) is aan de respondenten gevraagd of hun ouders invloeden hebben op het drinken van alcohol. Onder de respondenten is er verdeeldheid over deze vraag. Vijf respondenten zeggen dat zijn of haar ouders het prima vinden dat ze alcohol drinken en zegt ook niet te zullen luisteren wanneer ouders zeggen dat er niet gedronken mag worden onder de achttien ³⁴. Drie van de respondenten zeggen dat ze wel minder zouden gaan drinken wanneer zijn of haar ouders drinken onder de achttien verbieden ³⁵. **Helemaal stoppen met drinken zal geen van de respondenten doen als hun ouders het drinken niet goedkeuren.**

29 Zie bijlage IV – Analyseschema 10 en 11.

30 Zie bijlage IV – Analyseschema 12.

31 Zie bijlage IV – Analyseschema 13.

32 Zie bijlage IV – Analyseschema 13 en 14.

33 Zie bijlage IV – Analyseschema 16 en 17.

34 Zie bijlage IV – Analyseschema 25.

35 Zie bijlage IV – Analyseschema 25.

Verandering wet

De meeste respondenten zeggen dat de wijziging bij hen bekend is geworden via het nieuws of via briefjes bij supermarkten ³⁶. **Op de vraag waarom de wet eigenlijk is gewijzigd moesten drie van de negen respondenten het antwoord schuldig blijven** ³⁷. Veel jongeren zitten wel in de buurt, maar weten niet exact de vinger op de zere plek te leggen. Wanneer de respondenten wordt verteld dat het is omdat er op vroege leeftijd hersenschade optreedt en dat het de groei sterk beïnvloedt, reageren ze verschillend. Vaak komt het erop neer dat veel jongeren het wel weten, maar dat het ze weinig doet en ze ongestoord doorgaan met drinken.

Consequenties

Opvallend is dat weinig respondenten weten wat de consequenties zijn wanneer zij worden betrapt als zij alcohol drinken in de horeca onder de achttien jaar ³⁸. Naar aanleiding van de opmerking van de eigenaar van het Brasserie Park werd de jongeren gevraagd of zij bekend zijn met de eventuele boete. Slechts twee van de negen respondenten weten deels wat de consequenties zijn. **Geen enkele respondent kon echter noemen hoe hoog de boete is** ³⁹. Nu de respondenten weten dat zij een boete kunnen krijgen, schrikt het een aantal toch af ⁴⁰: *“Die boete helpt wel. Als je betrapt wordt en ze schrijven gelijk een boete uit, dat schrikt wel af. Je wilt niet met die spanning lopen.”* De meerderheid van de respondenten zegt daarentegen dat het weinig invloed zal hebben: *“Dat denk ik niet, veel mensen blijven in herhaling vallen met boetes.”*

Vragen met betrekking ELM

Aan het einde van de interview zijn er telkens twee vragen gesteld die gebaseerd zijn op het ELM. Deze vragen zijn gebaseerd op de kenmerken van de perifere route van het ELM (zie 3.2.1). Wanneer advertenties (van beroemdheden) veel invloed hebben op personen duidt dit doorgaans op het volgen van de perifere route van het ELM. Mensen zijn dan weinig betrokken bij het onderwerp en nemen beslissingen zonder daar al te lang over na te denken.

Aan de respondenten werd een advertentie getoond tegen alcohol op jonge leeftijd uit 2009 ⁴¹ en hen gevraagd wat ze ervan vonden. Vier respondenten antwoordden dat ze het goed vinden dat er zulke advertenties zijn, maar trekken in twijfel of ze werken. Ook bij de vraag of zo'n advertentie mensen afschrikt, zijn de meningen verdeeld ⁴². Zes respondenten denken van niet, drie wel.

De tweede vraag met betrekking tot het ELM levert ook verdeeldheid op. De vraag was of de respondent minder zou gaan drinken wanneer er een reclame met zijn of haar favoriete beroemdheid tegen alcohol onder de achttien jaar te zien zou zijn. Vijf respondenten denken dat het geen invloed heeft, twee twijfelen erover en twee denken dat zo'n reclame wel invloed kan hebben ⁴³.

Tot slot werd de respondenten gevraagd welke maatregelen ervoor kunnen zorgen dat jongeren zich aan de Drank- en Horecawet houden ⁴⁴. Vier respondenten denken niet dat het lukt om jongeren te weerhouden te drinken voor hun achttiende: *“Mag je niet in een kroeg drinken, gaat men wel bij iemand thuis drinken. Nee, ik denk het niet. Het gebeurt toch.”* Mogelijke oplossingen van de andere respondenten zijn: strenger controleren, het uitschrijven van boetes en een verbod op openbaar dronkenschap. Een laatste oplossing, die ook genoemd werd tijdens een interview met een horeca-

36 Zie bijlage IV – Analyseschema 15.

37 Zie bijlage IV – Analyseschema 18.

38 Zie bijlage IV – Analyseschema 22.

39 Zie bijlage IV – Analyseschema 23.

40 Zie bijlage IV – Analyseschema 24.

41 Zie bijlage II – Topiclijsten.

42 Zie bijlage IV – Analyseschema 21.

43 Zie bijlage IV – Analyseschema 26.

44 Zie bijlage IV – Analyseschema 27.

gelegenheid is het aanbieden van meer voorlichting op scholen of via ouders. Net als bij het eerder uitgevoerd onderzoek komt dat naar voren als een mogelijk oplossing, de haalbaarheid daarvan is wel een vraagstuk.

Conclusie

De houding van de jongeren tegenover de Drank- en Horecawet is dus over het algemeen niet erg positief te noemen. Het lijkt erop dat het bestrijden van het probleem door het verhogen van de leeftijd nog niet gelukt is, maar dat het probleem zich juist verplaatst heeft.

6. Conclusies

6.1 Inleiding

De conclusies van het onderzoek worden besproken in dit hoofdstuk. Deze conclusies komen voort uit de resultaten zoals omschreven in het vorige hoofdstuk en zijn ingedeeld per deelvraag. Aan de hand daarvan kan uiteindelijk antwoord worden gegeven op de probleemstelling.

6.2 Eisen wet

Deelvraag 1: Welke eisen stelt de nieuwe Drank- en Horecawet aan verenigingen en horeca?

Bij de wijziging van de Drank- en Horecawet zijn er niet enorm veel eisen veranderd voor de horeca en verenigingen. **De verschuiving van de leeftijdsgrens aan wie er geschonken mag worden is de meest in het oog springende verandering. Waar dit voorheen zestien jaar was, is dat nu achttien jaar. Alle zeven geïnterviewde verenigingen en horeca zeggen hieraan te voldoen.**

6.3 Communicatie gemeente

Deelvraag 2: Welke communicatie zet de gemeente Leiderdorp in om verenigingen en horeca te laten voldoen aan de vernieuwde Drank- en Horecawet?

De gemeente Leiderdorp heeft verschillende vormen van communicatie ingezet om de verenigingen en horeca te informeren over de wijzigingen van de Drank- en Horecawet. Er is een brief gestuurd met een aankondiging van de wijziging, verenigingen en horeca zijn uitgenodigd voor een bijeenkomst en de gemeente heeft een extern onderzoeksbureau ingeschakeld voor een onderzoek met mystery guests.

De conclusie is dat de gemeente Leiderdorp voldoende communicatie heeft ingezet om de betrokkenen op de hoogte te stellen. Vooral het inzetten van de mystery guest is een goede zet gebleken en was voor veel verenigingen en horeca een wake-up call. Verder vinden de respondenten het hun eigen verantwoordelijkheid om aan de eisen te voldoen. Een enkeling geeft aan dat een bijeenkomst voor verenigingen met een wat minder professioneel horecagedeelte kan helpen om ervaringen uit te wisselen.

6.4 Verenigingen en horeca

Deelvraag 3: Wat doen verenigingen en horeca op het gebied van communicatie om te voldoen aan de eisen van de nieuwe Drank- en Horecawet?

Verenigingen en horeca doen goed hun best om aan de eisen van de vernieuwde wet te voldoen. **Zoals gezegd geven alle zeven respondenten aan niet onder de achttien jaar te schenken.** Uit het onderzoek met de mystery guest blijkt dat er op dat gebied nog flink wat te winnen valt, maar dat respondenten bezig zijn met een inhaalslag. Bij de meeste verenigingen en horeca is het besef nu meer aanwezig dan aan het begin van het jaar en handelen zij daar ook naar. Dat respondenten aan de vernieuwde eisen voldoen maken zij duidelijk via stickers, aankondigingen, e-mails, websites en clubkrantjes.

Wel geven de verenigingen en horeca aan dat het wennen is en het voor zowel ondernemer als klant erin moet slijten. Om de kans te vergroten dat jongeren zich aan de vernieuwde eisen van de wet houden, wordt er aangegeven dat het onder jongeren meer bekend moet worden dat er consequenties aan hangen wanneer zij betrappt worden op het drinken van alcohol onder de achttien jaar. Een poster met een waarschuwing over een boete zou bijvoorbeeld een mogelijkheid zijn. Ook moet er volgens enkele respondenten meer voorlichting komen zodat jongeren weten dat er flinke schade aan het lichaam optreedt wanneer er alcohol gedronken wordt op jonge leeftijd.

6.5 Jongeren

Deelvraag 4: Wat is de houding van jongeren in de gemeente Leiderdorp ten opzichte van de vernieuwde Drank- en Horecawet?

Uit het onderzoek blijkt dat de houding van jongeren tegenover de vernieuwde Drank- en Horecawet negatief is. Veel jongeren houden zich er niet aan en komen in thuissituaties met vrienden samen om daar alcohol te drinken. Ook in de horeca zijn er weinig jongeren die zich aan de nieuwe eisen houden, vaak doordat oudere vrienden hen van drank voorzien. Ze weten ook niet wat de consequenties zijn wanneer ze betrappt worden.

De reden waarom de wetswijziging er is gekomen weten jongeren over het algemeen niet. Wanneer de jongeren verteld wordt dat er ernstige schade kan ontstaan, zegt de meerderheid van de respondenten dat die feiten hun drinkgedrag niet beïnvloeden.

De wetswijziging levert in de gemeente Leiderdorp dus nog niet het gewenste resultaat op en het probleem is daarentegen verschoven van de horeca naar thuissituaties. Een deel van de respondenten zegt wel te schrikken van een eventuele boete en geeft aan dat advertenties over de gevolgen van alcohol op jonge leeftijd wellicht kunnen helpen.

6.6 Hypothesen

Op basis van de resultaten van het onderzoek worden de hypothesen zoals opgesteld in hoofdstuk 3 aangenomen of verworpen.

6.6.1 Hypothese 1

Als jongeren zich niet aan de Drank- en Horecawet houden, dan komt dat doordat zij niet bekend zijn met sterke argumenten.

Slechts twee van de negen respondenten zijn bekend met het eventueel krijgen van een boete. Van dat argument kan dus worden gezegd dat de jongeren er niet mee bekend zijn. Met het krachtige argument dat alcohol veel schade aan kan brengen op jonge leeftijd zijn drie van de negen respondenten totaal niet bekend. De overige respondenten weten deels aan te geven dat er schade kan optreden. Doordat er verdeeldheid bestaat over de krachtige argumenten wordt de hypothese verworpen. Wel kan worden gezegd dat wanneer er onder de jongeren meer bekendheid komt voor krachtige argumenten dat het drinkgedrag van jongeren beïnvloed kan worden.

6.6.2 Hypothese 2

Als jongeren zich niet aan de Drank- en Horecawet houden, dan komt dat door signalen via de perifere route.

Door te onderzoeken welke route van het ELM door jongeren gevolgd wordt, kan uiteindelijk een houding worden gecreëerd waar beter over nagedacht is. In het onderzoek is of jongeren beïnvloed worden door perifere signalen. Voorbeelden van perifere signalen zijn de invloed van jongeren om hen heen, advertenties of beroemdheden die hun mening over een product of dienst geven.

Aan de respondenten werd een advertentie getoond tegen alcohol op jonge leeftijd uit 2009 en hun gevraagd wat ze ervan vonden. Vier respondenten antwoorden dat ze het goed vinden dat er zulke advertenties zijn, maar trekken in twijfel of ze werken. Ook bij de vraag of zo'n advertentie mensen afschrikt, zijn de meningen verdeeld. Zes respondenten denken van niet, drie wel. De tweede vraag met betrekking tot het ELM levert ook verdeeldheid op. De vraag was of de respondent minder zou gaan drinken wanneer er een reclame met zijn of haar favoriete beroemdheid tegen alcohol onder de achttien jaar te zien zou zijn. Vijf respondenten denken dat het geen invloed heeft, twee twijfelen erover en

twee denken dat zo'n reclame wel invloed kan hebben. Uit bovenstaande resultaten komt nog niet direct naar voren dat jongeren beïnvloed worden door die perifere signalen.

Uit het onderzoek blijkt wel dat jongeren erg gevoelig zijn door vrienden of personen om hen heen. Veel jongeren drinken omdat het gezellig is en halen drank voor hun vrienden die nog geen achttien jaar oud zijn. Aan de hand van die resultaten kan dus worden gezegd dat jongeren worden beïnvloed door perifere signalen. De situatie dat jongeren beïnvloed worden door personen om hen heen zal waarschijnlijk ook vaker voorkomen dan de geteste advertenties. Hierdoor wordt de hypothese aangenomen.

6.7 Probleemstelling

Wat kan de gemeente Leiderdorp in samenwerking met de verenigingen en horeca doen om jongeren zich aan de vernieuwde Drank- en Horecawet te laten houden?

De gemeente Leiderdorp kan in samenwerking met verenigingen en horeca op verschillende manieren invloed uitoefenen op jongeren zodat zij zich wellicht vaker aan de vernieuwde Drank- en Horecawet gaan houden. Het organiseren van een bijeenkomst voor verenigingen om ervaringen te delen en het ontwikkelen van manieren om jongeren duidelijker te maken wat de consequenties voor hen zijn wanneer zij onder de achttien jaar alcohol drinken, zowel lichamelijk als financieel. Op welke manier de gemeente Leiderdorp en de verenigingen en horeca dat kunnen bewerkstelligen valt te lezen in het volgende hoofdstuk.

7. Aanbevelingen

7.1 Inleiding

Aan de hand van resultaten en conclusies van het onderzoek worden een aantal aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn een advies om de gemeente Leiderdorp te helpen met de knelpunten rondom de Drank- en Horecawet.

7.2 Doelstelling

Aan het begin van het onderzoek is de volgende doelstelling opgesteld:

Inzicht geven in de motivatie van jongeren in de gemeente Leiderdorp om zich aan de vernieuwde Drank- en Horecawet te laten houden, teneinde hierover een communicatieadvies te geven aan de gemeente Leiderdorp.

Door het gesprek aan te gaan met de jongeren heeft het onderzoek inzicht kunnen geven in de motivatie van jongeren. De resultaten liegen er niet om en het is een feit dat het erg lastig wordt om jongeren zich aan de vernieuwde wet te laten houden. Desondanks zijn er uitkomsten aan het licht gekomen die wel degelijk invloed kunnen hebben op de motivatie van jongeren. Deze uitkomsten zijn vertaald naar onderstaande aanbevelingen.

7.3 Bekendheid consequenties

Er wordt geadviseerd om jongeren bekend te maken met de consequenties van het drinken van alcohol onder de achttien jaar.

Aangezien veel jongeren niet weten dat er naast consequenties voor de horecaondernemer ook financiële consequenties zijn voor hen, is het een goede stap ze daarmee bekend te maken. Een boete wanneer een jongere betrapt wordt door een BOA (handhaver Drank- en Horecawet vanuit de gemeente Leiderdorp) bedraagt €70,-. Er zijn slechts twee BOA's werkzaam bij de gemeente en zij hebben een uitgebreider takenpakket dan alleen de Drank- en Horecawet. Hierdoor zal de frequentie van controleren niet al te hoog zijn. Het advies is dan ook om uit te zoeken of verenigingen en horeca zelf gerechtigd zijn om sancties, zoals het geven van een boete, te geven aan alcohol drinkende jongeren onder de achttien jaar.

Daarnaast is het een advies om bordjes vanuit de gemeente te laten maken waarop staat dat jongeren bij officiële controles een boete kunnen krijgen van €70,-. Deze kunnen dan aangeboden worden aan de verenigingen en horeca in Leiderdorp en op een duidelijke plek achter of in de buurt van de bar worden opgehangen. Detail hierbij is dat er goed rekening dient te worden gehouden met de duurzaamheid. Door stevige plastic bordjes op te hangen in plaats van een uitgeprinte afbeelding zullen de bordjes langer mee gaan en hebben zij een professionele uitstraling.

Een derde mogelijkheid om de jongeren bekender te maken met de consequenties van het drinken van alcohol onder de achttien jaar is voorlichting. Jongeren zijn niet voldoende bekend met de gevolgen voor hun lichaam door het drinken van alcohol op jonge leeftijd. Door meer informatie daarover met jongeren te delen weten zij in ieder geval wat de risico's zijn. Een complete campagne opzetten is teveel gevraagd en waarschijnlijk niet haalbaar voor de gemeente. Een uur voorlichting geven op middelbare scholen of verenigingen behoort wellicht wel tot de mogelijkheden. Het Trimbos Instituut is een landelijk instituut wat onder andere het drinken van alcohol op jonge leeftijd bestrijdt. Het wordt de gemeente aangeraden daarmee contact op te nemen voor mogelijk voorlichtingsmateriaal.

Uit het onderzoek blijkt dat veel ouders het prima vinden dat hun zoon of dochter alcohol drinkt onder de achttien jaar. Om ouders meer bewust te maken van de gevaren wordt aanbevolen om te kijken of het mogelijk is via Visser t Hoofd Lyceum ook een voorlichtingsavond voor ouders te organiseren. Op die manier worden zij ook bekend met de lichamelijke consequenties en zullen zij dit wellicht overbrengen op hun kinderen.

De invulling van bovenstaande aanbevelingen wordt besproken in het volgende hoofdstuk.

7.4 Bijeenkomst verenigingen

Er wordt de gemeente Leiderdorp geadviseerd om een bijeenkomst voor verenigingen te organiseren zodat zij ervaringen over de uitvoering van de Drank- en Horecawet kunnen uitwisselen.

Enkele verenigingen hebben aangegeven het fijn te vinden om wat meer praktijkinformatie te hebben over de uitvoering van de Drank- en Horecawet. Door een bijeenkomst te organiseren voor verenigingen kunnen zij praktijkervaring delen en van elkaar leren. Deze gelegenheid zou gelijk geschikt zijn om het met de verenigingen te hebben over eventuele sancties die zij zelf kunnen geven. Advies is om deze bijeenkomst vrijblijvend te houden, zo kunnen de verenigingen die willen, gebruikmaken van deze optie en voelen de verenigingen die geen behoefte hebben om ervaring uit te wisselen, zich niet bezwaard.

7.5 Informatiepakket

Er wordt de gemeente Leiderdorp geadviseerd om een informatiepakket samen te stellen zodat verenigingen een handvat hebben om zich op een juiste manier aan de Drank- en Horecawet te kunnen houden.

Door uitkomsten van bovenstaande bijeenkomst te notuleren en te verwerken kan de gemeente Leiderdorp een pakket maken voor (nieuwe) verenigingen en eventueel horeca. Op die manier gaat de informatie niet verloren en hebben verenigingen en horeca in de toekomst ook profijt van de opgedane ervaring. In dat pakket is alle informatie te vinden omtrent de Drank- en Horecawet. Denk hierbij aan informatie over het bestellen (of het aanbieden) van stickers, voorlichting voor jongeren, het plastic boetebord en natuurlijk de praktijkervaringen. Op het boetebordje en de eventuele stickers na kan het pakket in verband met de duurzaamheid volledig digitaal worden geproduceerd en op de site van de gemeente Leiderdorp worden geplaatst. Hierna hoeven de verenigingen alleen op de hoogte te worden gesteld via een e-mail.

Door dit pakket aan te bieden laat de gemeente Leiderdorp zien er alles aan te doen de verenigingen te helpen om op een zo goed mogelijke manier aan de Drank- en Horecawet te voldoen.

8. Implementatieplan

8.1 Inleiding

Om de adviezen uit hoofdstuk 7 goed uit te kunnen voeren is er een implementatieplan geschreven. In onderstaand implementatieplan wordt rekening gehouden met de mogelijkheden die de gemeente Leiderdorp heeft en duidelijk uitgelegd hoe het advies daadwerkelijk kan worden uitgevoerd.

8.2 Boetebordjes

Om de bekendheid van de financiële consequenties voor jongeren bij overtreding van de Drank- en Horecawet te verhogen zullen er plastic bordjes gemaakt moeten worden. Allereerst is het van belang welke tekst op de bordjes moet komen te staan. Dit moet een tekst zijn die jongeren bereikt zonder de ernst van de boodschap te verliezen. Een medewerker van de afdeling communicatie van de gemeente kan deze tekst bedenken in overleg met Daan Koopmans, projectleider Drank- en Horecawet bij de gemeente Leiderdorp. Wanneer de tekst bekend is, moet er een ontwerp worden gemaakt. Als er de mogelijkheid is kan dat ook worden gedaan door een medewerker van de afdeling communicatie. Mocht dit geen mogelijkheid zijn, zal dit moeten worden uitbesteed of kan Yuri Noordam worden gevraagd. Zodra er een ontwerp op tafel ligt, kunnen de bordjes geproduceerd worden. De afdeling communicatie dient uit te zoeken hoeveel bordjes er gemaakt moeten worden (gelijk aan het aantal verenigingen en horecagelegenheden in de gemeente Leiderdorp) waarna zij een besluit kunnen nemen over welke kwaliteit bordjes gekozen wordt. Afhankelijk van het budget kan de gemeente kiezen voor verschillende opties. Deze verschillende opties zullen worden toegelicht onder het onderstaande kopje Kosten. Als er een keuze gemaakt is, kan er worden gestart met de productie. Zodra de productie is afgerond kunnen de bordjes worden rondgebracht of opgestuurd.

8.3 Bijeenkomst verenigingen

Voor de bijeenkomst van de verenigingen dient er een geschikte datum en locatie gevonden te worden door een communicatiemedewerker. Een geschikte datum zal waarschijnlijk voor de zomervakantie van scholieren zijn. Veel verenigingen geven in de zomervakantie minder training en trainers of verantwoordelijken gaan wellicht zelf op vakantie. Het is dus aan te raden een datum te kiezen die voor 19 juli 2014 (start zomervakantie) plaatsvindt.

Om letterlijk dichterbij de verenigingen te komen staan is het een idee om een van de grotere verenigingen zoals Alecto, RCL of Asopos de Vliet te vragen hun locatie voor een avond beschikbaar te stellen. Een communicatiemedewerker kan contact opnemen met de verenigingen of zij hier voor openstaan. Mochten de verenigingen hier niet voor openstaan is het gemeentehuis van Leiderdorp vanzelfsprekend een goede locatie.

Wanneer er een geschikte datum en locatie is gekozen moet er na worden gedacht over de invulling van de avond. Het grootste deel van de inhoud zal van de verenigingen zelf komen, maar het is waarschijnlijk overzichtelijk wanneer er een aantal punten op papier worden gezet door de gemeente. Denk hierbij aan:

- Het vragen van het identiteitsbewijs.
- Wat te doen wanneer je vermoedt dat een minderjarige alcohol drinkt.
- Hoe te handelen wanneer een minderjarige alcohol drinkt.
- Duidelijk voorlichten van het personeel.

Om meer draagvlak onder bepaalde verenigingen te creëren is het een mogelijkheid om het Sport Servicepunt te betrekken bij het organiseren van de bijeenkomst. Het Sport Servicepunt is nauw betrokken bij verenigingen en ondersteunt waar mogelijk. Het is dan ook niet ondenkbaar dat zij graag hun steentje bijdragen aan deze bijeenkomst.

8.4 Voorlichting

Er zijn verschillende manieren om voorlichting te geven en jongeren meer bekend te maken met de gevaren die alcohol drinken op jonge leeftijd met zich meebrengt. Het betrekken van middelbare scholen is een mogelijkheid die goed aansluit bij het doel. Jongeren zijn immers op middelbare scholen om te leren. Daarnaast kan er voorlichting worden gegeven op de grotere verenigingen.

Voordat er voorlichting gegeven kan worden moet er een programma worden opgesteld door de BOA's in samenwerking met de afdeling communicatie van de gemeente. Het is raadzaam om allereerst contact op te nemen met het Trimbos instituut aangezien zij zijn opgericht om voorlichting te geven, onder andere over alcohol op jonge leeftijd. Wellicht dat zij een format of lesmateriaal kunnen opsturen of dat zij zelfs langs willen komen om de voorlichting zelf te geven. Mocht dat laatste niet het geval zijn, zullen de twee BOA's waarschijnlijk de aangewezen personen zijn om de voorlichting te geven.

Zodra het programma is opgesteld kan er contact worden opgenomen met het Visser t Hooft Lyceum, SCw Dwars en de grote verenigingen. Het is aan de gemeente in overleg met de school om te bepalen welke leeftijden het meeste baat hebben bij de voorlichting. Waarschijnlijk zal dit de leeftijdsgroep tussen veertien en zeventien jaar oud zijn. Vervolgens moet worden bepaald wanneer de voorlichting plaats kan vinden. Het is raadzaam om de voorlichting voor ouders op één avond in bijvoorbeeld de aula te geven, dit scheelt tijd. Als de data zijn geprikt is het een kwestie van uitvoeren. Om jongeren te blijven informeren over de consequenties kan de voorlichting een jaarlijks terugkerend item worden. Vergelijkbaar met de voorlichting over vuurwerk die op scholen wordt gegeven door de politie.

8.5 Informatiepakket

Het informatiepakket is eigenlijk niet meer dan een vorm om bovenstaande informatie in te gieten. Het pakket heeft als doel om de Drank- en Horecawet toegankelijker te maken voor de verenigingen die vanuit een iets minder professioneel oogpunt toch ook aan de eisen moeten voldoen. Het zijn eigenlijk allemaal handreikingen die de verenigingen kunnen helpen. Om het daadwerkelijk toegankelijker te maken voor verenigingen wordt geadviseerd om de volgende elementen op te nemen in het pakket:

- Boetebordje.
- Informatie over waar stickers verkrijgbaar zijn ⁴⁵. Hierdoor kunnen verenigingen makkelijk voldoen aan de eis dat zichtbaar moet zijn dat er geen alcohol wordt geschonken onder de achttien jaar.
- Ervaringen vanuit de verenigingen waardoor het wiel niet opnieuw uitgevonden hoeft te worden. Deze ervaringen komen voort uit de bijeenkomst voor verenigingen.
- Voorlichting over de gevaren van drank op jonge leeftijd.

Het maken van het informatiepakket is eigenlijk het verzamelen van informatie. Het vinden waar stickers verkrijgbaar zijn zal weinig tijd in beslag nemen. De ervaringen vanuit de verenigingen kunnen worden genotuleerd tijdens de bijeenkomst voor verenigingen en netjes worden uitgewerkt door een communicatiemedewerker. De voorlichting komt voort uit het voorlichtingsprogramma zoals omschreven in 8.4. Tot slot is er dan de taak om bovenstaande informatie netjes te bundelen en klaar te maken om op de website van de gemeente te plaatsen. Op het boetebord na kan de inhoud volledig digitaal worden gemaakt en verstuurd. Wanneer het pakket eenmaal is gemaakt is het slechts een kwestie van het actueel houden van de informatie.

8.6 Kosten

De kosten voor het uitvoeren van de aanbevelingen zijn verdeeld in twee delen. Het eerste deel draagt de uren van de medewerkers van de gemeente die nodig zijn om de aanbevelingen uit te voeren. Een ruwe schatting levert een aantal van 35 uur op.

Daarnaast zijn er kosten voor het maken van de boetebordjes. Afhankelijk van het budget van de gemeente zijn er vier opties:

- Het laten maken van plastic bordjes van goede kwaliteit bij een gravuurer, printshop of online. Gemiddeld zal een bordje €10,- kosten ⁴⁶. Naar schatting zullen er 30 bordjes nodig zijn, wat uitkomt op een bedrag van €300,- aan productiekosten.
- Bestellen van posterstretchers en het laten printen van posters. Posterstretchers zijn frames om op een nette manier posters of affiches op te hangen. De kosten van een posterstretcher ligt lager dan van een plastic bordje en kost gemiddeld rond de €5,- per stuk ⁴⁷. Totaal komt dit op €150,-. Daarnaast zullen de posters nog geprint moeten worden, maar dit zal waarschijnlijk kunnen op het gemeentehuis.
- Zelf printen en plastificeren. De goedkoopste optie van het boetebordje is het zelf printen en plastificeren van posters. De kosten zullen beperkt blijven tot het printen en plastificeren van de posters, maar hierdoor wordt wel ingeleverd op de uitstraling. Houd er rekening mee dat een geplastificeerde poster wellicht niet de uitstraling naar jongeren heeft die nodig is.
- De laatste optie is alleen het bordje vormgeven en dit digitaal opsturen naar de verenigingen en horeca. Hier zijn helemaal geen kosten aan verbonden, maar de zekerheid dat de bordjes daadwerkelijk worden opgehangen, is er hierdoor niet.

Naast het produceren van de boetebordjes zijn er nog een paar eventuele kostenposten. Wanneer de bijeenkomst voor verenigingen op het gemeentehuis plaatsvindt zal de gemeente voor koffie en thee met een kleine versnaperingen kunnen zorgen.

Afhankelijk van het soort voorlichtingsmateriaal kunnen daar ook kosten aan verbonden zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan hand-outs met informatie.

De laatste kostenpost hoort bij het informatiepakket. Het grootste gedeelte van het pakket kan natuurlijk digitaal worden verstuurd, maar de boetebordjes zullen wel op een andere manier bij de verenigingen op horeca terecht moeten komen. Dit kan door deze op te sturen of langs te brengen.

46 Mijnwinkel.nl

47 Signdisplaystore.nl

8.7 Planning

In onderstaande tabel is een overzicht gemaakt van een mogelijke planning om de aanbevelingen uit te kunnen voeren.

Taak	Betrokkenen	Tijdsduur	Mogelijke planning
Bedenken tekst boetebordjes	Medewerker communicatie, Daan Koopmans	0,5 uur	Rond 1 juni
Vormgeving boetebordjes	Medewerker communicatie, eventueel vormgever	1 uur	Rond 1 juni
Kiezen kwaliteit bordjes en productie bordjes	Medewerker communicatie	Afhankelijk van kwaliteit bordje. Zelf produceren kost enkele uren waar het uitbesteden van de productie een week of langer kan duren	Rond 1 juni
Datum prikken bijeenkomst verenigingen	Medewerker communicatie	0,5 uur	Rond 10 juni
Zoeken locatie bijeenkomst verenigingen	Medewerker communicatie, verenigingen	2 uur	Rond 10 juni
Contact opnemen met Sport Servicepunt	Medewerker communicatie, Sport Servicepunt	0,5 uur	Rond 15 juni
Bedenken invulling bijeenkomst	Medewerker communicatie, Daan Koopmans	1,5 uur	Rond 15 juni
Organiseren bijeenkomst	Medewerker communicatie, Daan Koopmans	3 uur	Tussen 15 juni en 19 juli
Contact opnemen over mogelijkheden voorlichting	Medewerker communicatie, BOA's, Visser t Hooft Lyceum, SCw Dwars, grote verenigingen	3 uur	Rond 25 juni
Maken voorlichtingsprogramma	BOA's, Trimbos instituut	6 uur	Rond 25 juni
Voorlichting geven	BOA's, eventueel Trimbos instituut, Visser t Hooft Lyceum, SCw Dwars, grote verenigingen, ouders	10 uur	Tussen 1 en 19 juli
Samenstellen informatiepakket	Medewerker communicatie	4 uur	Rond 15 juli
Opsturen mail over informatiepakket en boetebordjes	Medewerker communicatie	3 uur	Rond 15 juli

Figuur 8. Mogelijke planning uitvoering aanbevelingen

Boeken

Petty, R.E., J.T. Cacioppo (1986). *The Elaboration Likelihood Model of persuasion*. New York: Academic Press.

Petty, R.E., Wegener, D.T. (1999). *The elaboration likelihood model: Current status and controversies*. New York: Guilford.

Poiesz, T. B. C., (1999). *Gedragmanagement*. Wormer: Inmerc b.v..

Seiter, J. S., Gass, R. H. (2004). *Perspectives on Persuasion, Social Influence, and Compliance Gaining*. Pearson: Amsterdam.

Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek?*. Den Haag: Boom Lemma.

Wetenschappelijke artikelen

Bitner, M. J., Obermiller, C. (1985). The Elaboration Likelihood Model: Limitations and Extensions in Marketing. *Advances in Consumer Research Volume 12: Association for Consumer Research, Pagina's: 420-425*.

Celsi, R. L., Olson, J.C. (1988). The Role of Involvement in Attention and Comprehension Processes. *Journal of Consumer Research, 15 (September), Pagina's: 210-224*.

Craig Andrews, J., Shrimp, T.A. (1990). Effects of Involvement, Argument, Strength, and Source Characteristics on Central and Peripheral Processing in Advertising. *Psychology & Marketing 7, Pagina's: 195-214*.

Gardner, M. P. (1985). Does Attitude Toward the Ad Affect Brand Attitude Under a Brand Evaluation Set?. *Journal of Marketing Research Vol. XXII, Pagina's: 192-198*

GRBN Code of Conduct Comparison (2012). Gedownload van <http://www.moaweb.nl/Gedragscodes/internationale-gedragscodes-en-richtlijnen/2012-09-17%20GRBN%20Code%20Comparison.pdf> view op 28 maart, 2014.

Higie, R. A., Feick, L. F., Price, L. L. (1991). The Importance of Peripheral Cues in Attitude Formation For Enduring and Task Involved Individuals. *Advances in Consumer Research Volume 18: Association for Consumer Research, Pagina's: 187-193*.

Lien, N-H. (2001). Elaboration Likelihood Model in Consumer Research: A Review. *Department of Business Administration, National Taiwan University*.

Lutz, R. J., MacKenzie, S.B., Belch, G.E. (1983). Attitude Toward the Ad As a Mediator of Advertising Effectiveness: Determinants and Consequences. *Advances in Consumer Research Volume 10: Association for Consumer Research, Pagina's: 532-539*.

Ogenchuk, M. J. (2011). High School Students' Perceptions of Alcohol Prevention Programs. *Canadian Journal of Education 35, Pagina's: 156-170*

Sheppard, B. H., Hartwick, J., Warshaw, P. R. (1988). The Theory of Reasoned Action: A Meta-Analysis of Past Research with Recommendations for Modifications and Future Research. *Journal of Consumer Research, 15 (December)*.

Websites

Centraal Bureau voor de Statistiek. *Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio, 1 januari*, publicatiedatum 18 april 2014. Geraadpleegd 10 mei 2014 via <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=03759ned&D1=0,3,6,9,12&D2=129-132&D3=471-472&D4=24-25&HDR=T&STB=G2,G3,G1&VW=T>

Gemeente Leiderdorp, *Alcohol en tabak? Pas vanaf 18 jaar!*, publicatiedatum 20 december 2013. Geraadpleegd op 19 mei 2014 via http://www.leiderdorp.nl/wonen_en_leven/veiligheid/nieuwe_drank_en_horecawet/alcohol_en_tabak_pas_vanaf_18_jaar_\

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Geraadpleegd 16 mei 2014 via <http://www.handhavingdhw.nl/>

Overheid.nl, *Drank- en Horecawet*. Geraadpleegd op 20 mei 2014 via http://wetten.overheid.nl/BWBR0002458/geldigheidsdatum_23-05-2014

Overheid.nl, *Wet van 1 oktober 2013, houdende wijziging van de Drank- en Horecawet teneinde enkele leeftijdsgrenzen te verhogen van 16 naar 18 jaar en de preventie en handhaving te verankeren*, publicatiedatum donderdag 17 oktober 2013. Geraadpleegd op 20 mei 2014 via <https://zoek.officiële-bekendmakingen.nl/stb-2013-380.html#d16e50>

Rijksoverheid. *Taken van een gemeente*. Geraadpleegd 22 mei 2014 via <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/taken-gemeente>

Sign Display Store. *Poster Stretcher A4*. Geraadpleegd 21 mei 2014 via <http://www.signdisplaystore.nl/nl/assortiment/Posterstretcher/producten/Poster%20Stretcher%20A4>

Stiva, *Leeftijdgrenssticker*. Geraadpleegd 20 mei 2014 via <http://stiva.nl/regelgeving/leeftijdgrenssticker/>

0900 Graveer. *Kunststof naamplaatje*. Geraadpleegd 21 mei 2014 via <http://862000.mijnwinkel.nl/kunststof/R201523--graflux.html>

Bijlage I - Overzicht horecagelegenheden en verenigingen

Horecagelegenheden

1	AC Restaurant	Persant Snoepweg 2-4
2	De Baanbreker	Zijlbaan 40
3	Brasserie Park	Van Diepeningenlaan 2
4	Café Koning	Koningstraat 1-5
5	Café Doesbrug	Jaagpad 41
6	Chinees Indisch Restaurant Indrapoera	Hoofdstraat 13-15
7	Chin Ind Rest De Chinese Muur	Winkelhof 72
8	V.O.F. Eetcafé "Frerikshof"	Winkelhof 15
9	Felter Sport & Healthcentre	Bloemerd 1B
10	V.O.F. Holle Bolle Gijs	Winkelhof 47
11	Het Huis v/l de Roef	Mauritssingel 154c
12	Ibis Leiderdorp	Elisabethhof 50
13	Brasserie de Meelfabriek (Zijlstream)	Zijldijk 28
14	Pannenkoekenboerderij De Hooiberg	Persant Snoepweg 12
15	Pizzeria La Madonna	Winkelhof 3
16	Pizzeria La Palazzina	Hoogmadeseweg 1
17	Restaurant "De Hollandsche Tuyn"	Hoofdstraat 24
18	Restaurant Buitenzorg	Dr. De Bruijnstraat 2
19	Cafe Time Out (sportfondsen)	de Bloemerd 1
20	Sportcity Leiderdorp / restaurant / Bowling	Winkelhof 1
21	Sportfondsen Leiderdorp Café 'De Does'	Hoogmadeseweg 54a
22	Sportschool van Houdt	Luykendreef 3
23	Ut Dobbertje	Zijldijk 32
24	Grand Café Hofplein	Winkelhof 15
25	Snackbar en lunchroom	Santhorst van Diepeningenlaan
26	Snack en Zo	Hoofdstraat
27	Snackbar de Splinter	Splinterlaan
28	Snackbar de Smikkelshop	Doeslaan
29	Bed en Breakfast de Lindehof (trouwlocatie)	
30	Buble jungle	Vlasbaan
31	Tony's Mystery Golf	Vlasbaan
32	Restaurant de Dijk (Ommedijk)	Cor Gordijnsingel

Stichtingen en verenigingen

1	Algemene Leidse Studenten Roeivereniging "Asopos de Vliet"	Dwarswateringskade 9 – 10
2	De Boulende Stier	Van der Marckstraat 19A
3	Buurt- en Speeltuinvereniging "Zijkwartier"	Van der Marckstraat 19
4	Dorpshuis	Kerklaan 12
5	Drumfanfare Tamarco / Zijkwartier	van der Marckstraat 19a
6	Leiderdorpse Sportclub Alecto	Bloemerd 6
7	LTC De Munnik	Plantage 4
8	Postduivenvereniging Leiderdorp	Mauritssingen bij 54
9	Ruitervereniging Liethorp	Bloemerd 5
10	Scheidsrechtersvereniging C.O.V.S. groep Leiden e.o.	Essenlaan 1
11	Schietsportvereniging "De Vrijheid"	Bloemerd 4
12	Sporthal De Bloemerd	Bloemerd 1A
13	SCW Dwars en Zo	Bloemerd 3
14	Scouting VaDeDO	Boomgaardlaan
15	Schaats en Skeeler vereniging Leiderdorp	Boomgaardlaan
16	Brandweervereniging Steeds Paraat	Simon Smitweg
17	Stichting Sociaal-Cultureel Werk	Buitenhoflaan 1
18	SV Velocitas	Bloemerd 6
19	Vereniging tot exploitatie gebouw Bernhardstraat	Bernhardstraat 3
20	Voetbalvereniging RCL	De Bloemerd 2
21	Zwem- en Polovereniging De kleine Does	Hoogmadeseweg 54a
22	De Sterretuin / meerdere stichtingen / Toverlei	Van Diepeningenlaan
23	De Hoeksteen (buurthuis)	Houtschans
24	Watersport vereniging Doeshaven	Boomgaardlaan

Bijlage II - Topiclijsten

Verenigingen en horeca

Eisen wet

- Voldoet u aan de eisen? Waarom wel/niet?
- Was het lastig om aan de eisen te voldoen?

Communicatie gemeente

- Welke communicatie heeft u van de gemeente ontvangen over de Drank- en Horecawet?
- Hoe vond u die communicatie? Bent u voldoende geïnformeerd over de te nemen stappen?
- Mist u bepaalde communicatie?
- Wat had er eventueel anders gekund?

Communicatie naar jongeren

- Welke vormen van communicatie gebruikt u naar jongeren toe over de Drank- en Horecawet?
- Merkt u dat dit voldoende is? Waarom wel/niet?
- Heeft u via de ouders gecommuniceerd?

Jongeren

- Heeft u veel jongeren als klant?
- Bestellen die wel eens alcohol? Wat gebeurt er dan?
- Hoe heeft u uw personeel ingelicht over de Drank- en Horecawet?
- Wat doet u wanneer u merkt dat een jongere onder de achttien jaar in uw gebouw drinkt?

Veranderingen

- Wat zou u als eigenaar nog kunnen helpen?

Jongeren

Bekendheid wet

- Ken jij de Drank- en Horecawet?
- Weet je wat deze wet inhoudt?
- Wat vind je ervan dat de Drank- en Horecawet veranderd is?
- Houd jij je aan de Drank- en Horecawet?

Communicatie naar jongeren

- Hoe is jou duidelijk geworden dat de nieuwe wet er kwam?
- Via welke vormen was dat?
- Voldoende communicatie geweest?
- Wat had er anders, misschien beter gekund?

Drinkgedrag

- Drink je alcohol?
- Hoeveel?
- Bij welke gelegenheden?
- Stel dat je ouders zeggen dat je niet mag drinken, luister je dan naar je ouders? Zo wel/niet?

Vrienden

- Ga je weleens uit?
- Is dat met vrienden?
- Zijn daar ook vrienden bij die achttien jaar of ouder zijn?
- Wat doet jij wanneer je merkt dat een vriend illegaal alcohol drinkt?

Veranderingen

- Weet jij waarom de leeftijd verhoogd is van zestien naar achttien?
- Wat merk jij dat de gevolgen zijn van de wet?
- Weet je wat de consequenties zijn als je wordt betrapt?
€70,- boete. Als dat duidelijk zichtbaar opgehangen wordt achter de bar, zou je dan minder snel een biertje nemen? Schrikt het af?
- Welke maatregelen kunnen ervoor zorgen dat jongeren zich aan de Drank- en Horecawet houden?

Vragen met betrekking tot theorie

- Dit is een advertentie om de gevolgen van alcohol drinken op jonge leeftijd duidelijk te maken uit 2009. (zie figuur 9 volgende pagina) Wat vind je van zo'n advertentie? Schrikt het af?
- Wie is je idool of favoriete acteur/sporter? Stel dat die in een reclame vertelt dat je niet mag drinken, zou je het dan doen?

VOORKOM ALCOHOLSCHADE BIJ UW OPGROEIENDE KIND

→ *deze folder helpt ouders* ←

2^e druk, mei 2008

DRANK
maakt meer kapot dan je lief is.

Figuur 9. Advertentie tegen alcohol uit 2009.

Bijlage III - Verbatim interviews

Interviews verenigingen en horeca

A.L.S.R.V. Asopos de Vliet

Interview met: Tom van der Zon

Duur interview: 16.09

Datum: 22-04-2014

Yuri Noordam = Y

Tom van der Zon = T

Y: "Je bent bekend met de Drank- en Horecawet?"

T: "Ja."

Y: "Je weet ook dat deze is aangepast afgelopen januari?"

T: "Ja."

Y: ""Bij de verandering zijn onder andere de eisen bijgekomen dat je nu geen alcohol meer mag schenken aan jongeren onder de achttien jaar. Wat doet Asopos de Vliet daaraan?"

T: "We hadden voor januari geïnventariseerd hoeveel minderjarige leden we hadden, dat waren er toen drie. Die hebben we alle drie toen een mail gestuurd met uitleg over ons alcoholbeleid. Daarnaast hebben wij ze ook gesproken over het feit dat wij door de wet verplicht zijn om mensen onder de achttien niet meer te mogen laten drinken en dat hebben ze gewoon geaccepteerd. We hebben de afspraak met ze gemaakt, dat op het moment dat zij 18 worden dat ze gewoon weer mogen drinken en daarvoor was het niet toegestaan en daar zijn ze mee akkoord gegaan."

Y: "Oké, hartstikke goed. Zijn de ouders daar nog bij betrokken?"

T: "Nee. We hebben gewoon aangegeven dat het vanuit de wet geldt, dus het is niet meer dan normaal dat het ook hier geldt. Het is wettelijk vastgelegd dat jullie nergens mogen drinken, dus het geldt ook dat het hier niet mag. We hebben ze ook de mogelijkheid gegeven om vragen te stellen, er heeft één iemand die wat vragen erover had over de consequenties. We hebben ook aangegeven dat alle feesten die extern zijn dat die 18+ worden. Daardoor was het voor haar niet duidelijk dat zij wel of niet zou mogen komen. Wij hebben de afspraak dat minderjarige leden van Asopos mogen komen, maar ze mogen niet drinken. Vanaf komend jaar, als mensen lid worden komt er ook een regel bij dat wanneer zij minderjarig zijn dat hun naam achter de bar aanwezig is. En dat is dan ook te controleren via het pasje. Zo weet de tapper wie er minderjarig zijn. Daar moeten ze mee akkoord gaan als ze lid worden. En op het moment dat zij op feesten komen en zij staan te drinken dat zijn daar consequenties aan verbonden, dat worden ze geschorst en sturen we ze gelijk de deur uit. We hebben gewoon de afspraak dat ze hier niet drinken en daar houden zij zich aan en op het moment dat blijkt dat dat niet werkt, dan moeten wij daar tegen optreden. Op die manier geven wij aan dat wij Asopossers vertrouwen, maar externen niet."

Y: "Op wat manieren hebben jullie over de aanpassing gecommuniceerd naar de vereniging toe of dat er geen externen komen onder de 18?"

T: "Bij aankondigingen van feesten geven wij aan dat het 18+ is naar de leden toe. Dus dat weten de minderjarigen ook. Dan is aan hen om zich daaraan te houden en daar moeten wij op controleren en

als het nodig is optreden. Dat werkt tot nu toe zeer goed.”

Y: “Is het wel eens voorgekomen dat een minderjarige alcohol dronk bij jullie?”

T: “Nee.”

Y: “Stel dat het voorkomt, hoe handelen jullie dan?”

T: “We hebben dan de afspraak dat zij bij Asopos niet welkom zijn voor sociëteitsavonden. Dat is een behoorlijke impact op hun sociale leven, zeker als ze hier vaak komen.”

Y: “Heeft het dan nog consequenties voor diegene die hem of haar de drank overhandigde?”

T: “Ja, als het welwillend is gegeven en ze dus weten dat iemand minderjarig is, is dat ook voor diegene die de alcohol heeft geschonken. Als het een barman is die het per ongeluk heeft gemist, waarvan wij er natuurlijk vanuit gaan dat dat niet gebeurt omdat ze een IVA cursus hebben gehad, stel dat het een keer wat gaat dat is wel zo van hé, let daar op. Naar alle tappers: denk aan de cursus, lees hem nog een keer door. Dan wordt daar wel aandacht aan besteed. Maar als iemand bewust een minderjarige alcohol geeft, dan geldt daar dezelfde consequentie voor. Dan worden zo ook geschorst.”

Y: “Dat zij dus bijvoorbeeld ook een vriend of vriendin kunnen zijn?”

T: “Ja, daar maken we geen onderscheid in. Het is gewoon strafbaar, het mag niet en de alcoholvergunning van Asopos komt daardoor in het geding en dat willen we niet.”

Y: “Hoe hebben jullie het personeel ingelicht dat er eventueel zeventienjarigen kunnen zijn die alcohol willen bestellen?”

T: “Eigenlijk gewoon via de IVA-cursus. Het is ook aangegeven door de TapCo-hoofden via een mail naar alle tappers. Alle nieuwe leden van de TapCo moeten ook de IVA-cursus doen en het is natuurlijk algemeen bekend dat onder de 18 drinken niet is toegestaan. Aan het begin van het jaar hebben we ook de namen achter de bar gehad van de minderjarige leden, dus er is wel aandacht aan besteed. Met nieuwe leden die binnenkomen worden ook weer dezelfde afspraken gemaakt. ”

Y: “Nu is er op een aantal manieren vanuit de gemeente gecommuniceerd onder de vernieuwing van de Drank- en Horecawet. Hoe is dat bij jullie gegaan?”

T: “In september zijn we uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst en daar werd de verordening uitgelegd. Ruim voor de vakantie, in juni of juli, werd dat al aangekondigd. En toen is de nieuwe Drank- en horecawetgeving uitgelegd. Maar dat was een vrij chaotische bijeenkomst, de beamer werkte bijvoorbeeld niet en de vragen konden niet worden beantwoord. ”

Y: “Waar was dat?”

T: “Dat was op het gemeentehuis door Daan Koopmans. Die heeft daar voorlichting gegeven en daar werd eigenlijk heel basaal gezegd wat die wet nu eigenlijk zou veranderen, maar dat was eigenlijk zeer onduidelijk. Daar zijn heel veel vragen geweest waar niet direct antwoord op kon worden gegeven en toen werd de optie geboden om dan per mail alle vragen te stellen. Dat hebben alle verenigingen gedaan en daarna hebben wij als reactie daarop alle vragen beantwoord terug gekregen. Alle vragen gebundeld naar alle verenigingen toe. Daar stond dan wel genoeg informatie in. Het conceptplan wat er toen lag voor paracommercie, daar was niemand het mee eens. Die was volgens mij ook deels gekopieerd uit Leiden en dan niet de eindversie, maar een subversie. Heel veel vragen riep het op, want het was heel onduidelijk wie nu waar onder viel. Asopos viel onder drie verschillende categorieën

en het kwam erop neer dat wij tot 11 uur 's avonds alcohol mochten schenken en alleen tijdens wedstrijden en trainingen en een uur na trainingen. Dat is daarna nog wel goed opgelost, de uiteindelijke versie hebben we opgestuurd gekregen en daar waren wij het wel mee eens. Maar daar hadden wij geen inspraak meer over. De inspraakavond die we hadden, zeiden we dat het niet goed was, maar daarna hebben we geen inspraakmoment meer gehad. We hebben de eindversie gekregen en die werd meteen doorgevoerd. Daar waren we het wel gelukkig mee eens, dat was erg prettig, maar het was niet heel duidelijk. ”

Y: “Want wat als deze nou niet aan jullie eisen had voldaan en hij was wel goedgekeurd?”

T: “Volgens mij konden we daar nog wel een soort van beroep tegen aantekenen, maar dat is mij nooit heel erg duidelijk geworden, vooral omdat we tevreden waren over wat we kregen. Dus voor ons was het niet van toepassing. Maar het was wel prettig geweest als we een tweede inspraakavond hadden gehad. Volgens mij is uiteindelijk is het concept dusdanig aangepast dat bijna iedereen het er wel mee eens was. ”

Y: “Wat vind je dan in het algemeen van de communicatie over de Drank- en Horecawet vanuit de gemeente?”

T: “Ik vond dat de communicatie aan de late kant was, er was geen tijd meer om de verbeterde versie te bespreken. Eigenlijk hadden ze een maand of twee, drie eerder mee moeten aankomen. Het is natuurlijk van hogerop opgelegd, maar dat was al eerder bekend. Maar verder naar hoe de situatie gegaan is, vond ik het wel goed opgelost dat er wel een luisterend oor werd geboden en dat de gemeente bereid was aanpassingen te verrichten. Dat is goed opgelost, er is goed haast achter gezet. Iedereen die aanwezig was heeft ook een versie toegestuurd gekregen met alle vragen en antwoorden daarover. Dus ook vragen waar je zelf niet aan heb gedacht, dat was handig. ”

Y: “Is er nog meer contact geweest vanuit de gemeente door middel van een controle of iets dergelijks?”

T: “Er is aangekondigd dat de controle nu ook op gemeentelijk niveau is, maar wij hebben nog geen controle ontvangen. Er is wel aangekondigd dat er zou worden gecontroleerd, maar het aantal controles is volgens mij gelijk gebleven en wij zijn nog niet gecontroleerd. Het zou worden uitgevoerd door mensen die onherkenbaar zijn als controleur, maar je hebt bij ons te maken met een gesloten vereniging dus je herkent het snel wanneer mensen extern zijn. ”

Y: “Nu is er ook de landelijke campagne, NIX18. Hebben jullie daar dingen van meegekregen?”

T: “Ik heb van onze drankleverancier promotiemateriaal gekregen. Maar dat was meer dat wanneer je alcohol haalt boven de achttien dat je dan je ID-kaart mee moet nemen en dat meer gericht op winkels dan op ons. We hebben wel stickers opgehangen achter de bar waarop staat: ‘Onder de 18 geen alcohol. Op zichtbare plaatsen.’ We hebben het huisreglement ook aangepast, maar dat is meer gericht op de consequenties wanneer mensen onder de 18 alcohol drinken. ”

Y: “Mis je nog iets vanuit de communicatie over de Drank- en Horecawet?” Is er nog iets wat Asopos zou kunnen helpen?”

T: “Op dit moment verloopt het allemaal prima. Doordat we die vragen en antwoorden hebben gekregen is het veel duidelijker geworden. Verder is het eigenlijk de verantwoordelijkheid van Asopos zelf. Het is de eerste twee jaar even lastig, omdat dan mensen van 16 alcohol hebben mogen drinken en dan moet het even erin komen dat er onder de 18 niet wordt gedronken. Dus het zal van de zomer wel even lastig worden, maar dan moeten wij gewoon de regels die wij hebben, handhaven. Maar misschien moet er onder studentenverenigingen in de zomer even opnieuw een kleine campagne

worden gevoerd, maar dat is natuurlijk niet vanuit de gemeente Leiderdorp. Je hebt maar twee studentenverenigingen hier die alcohol schenken en dat is de verantwoordelijkheid van de verenigingen zelf. ”

Y: “Ik weet bijvoorbeeld dat studentenverenigingen in Leiden geen leden aannemen onder de 18 jaar. Hoe staat Asopos daar tegenover?”

T: “Dat gaan wij niet doen. Wij willen graag ook jonge studenten hebben, vooral met het oog op jeugdroeiers. Die zijn al jonger betrokken bij het roeien en die hebben al ervaring en die willen wij graag ook aantrekken dus als die onder de 18 zijn, dan kunnen we daardoor talenten mislopen. Op het moment dat iemand jonger is, blijft hij of zij langer bij Asopos betrokken en dat zou het aantal roei-jaren bij Asopos kunnen verlengen. Dat is prettig, want dan heb je langer de tijd om iemand te vormen tot een toproeier. Ik denk dat wij met onze regels daarnaast ook erg duidelijk zijn dat alcoholconsumptie onder de 18 niet mogelijk is. Dus dat zijn wij niet van plan. ”

Y: “Tot slot, heb jij zelf nog vragen of opmerkingen over de Drank- en Horecawet?”

T: “Nee, eigenlijk niet. ”

Y: “Dan wil ik je danken! ”

T: “Graag gedaan. ”

Sportfondsen (De Does, De Bloemerdd)

Interview met: Walter van Krieken

Duur interview: 22.06

Datum: 23-04-2014

Yuri Noordam = Y

Walter van Krieken = W

Y: "De Drank- en Horecawet, bekend mee?"

W: "Ja. "

Y: "Verandering geweest afgelopen januari, hoe is dat gegaan?"

W: "Wat ik ervan mee heb gekregen is dat het nu de gemeente zelf is die het toezicht uitvoert, tenminste, de burgemeester is dat dan die daar nu verantwoordelijk voor is. Vervolgens hebben we in de afdelingsoverleggen, de echte horeca-overleggen, want we hebben hier de Does, maar ook de Bloemerdd. Daar exploiteren we allebei de horeca, dus alle medewerkers die heir staan, staan ook daar. In die overleggen hebben we heel duidelijk aangegeven wat er gaat veranderen, dat dat lastig is en eigenlijk met elkaar gebrainstormd van hoe gaan we daar nu op een goede manier mee om?" Stap 1 is legitimatie vragen, klinkt heel makkelijk, maar als je gaat zwemmen of je gaat naar de volleybaltraining, dan heb je niet altijd legitimatie bij je. Dus wij hadden in eerste instantie afgesproken dat wanneer je twijfelt of iemand 18 jaar of ouder is, vraag dan om legitimatie. Dat werkt niet, want ze hebben iemand ingezet van 17 jaar en daarvan zeiden de bewuste collega's van zowel hier, als in de Bloemerdd: "'Ja, maar ik twijfelde niet, want ik weet zeker dat diegene wel 18 was'" Nu begreep ik ook dat het iemand was die de uitstraling had van een dikke 18+, maar dat heb je in de praktijk ook. Dus wat dat betreft is het wel een goede methode. Want daarna, in het eerstvolgende horeca-overleg hadden we wel van nou dit werkt dus niet. Wat gaan w e dan doen?" Dan zie je dat in de meeste horecagelegenheden bordjes hangen met dat wanneer je nog geen 25 bent, laat dan je legitimatie zien. Dat je die marge wat oprekt. Dat doen we en sindsdien gaat het goed, maar zeker weten doe je het niet. Je gaat ervan uit dat het goed gaat. Men weet dat er een hercontrole aankomt. Men weet ook dat een stuk verantwoordelijkheid ligt bij hunzelf. Zaterdagmiddag, als ik thuiszit, als hier 300 man in de horeca staat en zij gaan in de fout dan is het wel hun verantwoordelijkheid. Het ligt nu heel erg bij de mensen zelf: 'Ik moet niet die fout begaan'. Dat is één. Twee, het is wel heel lastig, want de groep tussen 16 en 18, die wel gewend was dat biertje te drinken, dat mag opeens niet meer. Maar goed, dat is niet aan ons. Op zich is het prima, er had best iets van een overgangsregeling in gemogen, maar dat is nu eenmaal zo. De insteek is wel dat mijn medewerkers twijfelen en aan jou legitimatie vragen en jij kan het niet tonen, dat jij dus dat biertje niet krijgt. In de hoop dat jou dat twee, drie keer overkomt en jij bent wel 18 en jij wilt wel dat biertje dat jij dan wel je legitimatie meeneemt. Wat we verder nog gedaan hebben, we hebben maandelijks een overleg met de binnensportverenigingen. Dat zijn de Spotvogels, Leython en BVL. Dus basketbal, volleybal en badminton. Die zijn verenigd in Stichting BOL, BOL staat voor Binnensport Ondersteuning Leiderdorp. En daarin heb ik ook een beetje hulp gevraagd, dit is waar wij voor staan. We willen niet klantontvriendelijk zijn, maar wij gaan geen biertje geven wanneer wij geen legitimatie te zien krijgen, dus probeer dat ook alsjeblieft op een goede manier te communiceren naar de leden. Dat is weten dat er controles zijn en een nieuwe wetgeving. Daar heeft een vereniging ook een beetje een verantwoordelijkheid in en dat wordt serieus opgepakt. Dus ik hoop, maar dat heb ik nog niet gezien, dat het in het clubkrantje staat of op de website staat. Dat was mijn vraag en iedereen gaf aan dat zij daarna mee gingen werken. Kom je wel weer in discussies van wat nou als iemand van 18 een biertje bestelt en die doorgeeft naar iemand van 16. Ja, dan zijn wij net zo fout, dus daar moeten we ook op letten. Formeel blijf je verantwoordelijk. "

Y: "Wat gebeurt er dan, stel dat er iemand zit onder de 18 jaar en die ook een biertje heeft?"

W: "Ik heb eigenlijk geen idee, ik weet het echt niet. Of je hem dan afpakt, ik weet het niet. Ik heb die vraag ook niet gehad. "

Y: "Het is wel iets om over na te denken. "

W: "Absoluut. Kijk, heel formeel moet je hem afpakken en geven aan diegene die het gekocht heeft en wel 18 is. Maar ja..."

Y: "Ik kan me voorstellen dat het lastig is, want het is dan ook een soort van morele grens die je overschrijdt. "

W: "Ja, ik weet het echt niet. WE kwamen er nu gelukkig wel achter, want het zijn gelukkig heel veel leden die zich wel legitimeren, dat er een heleboel nog geen 18 zijn. Die zich wel legitimeren, maar dat je er dan bij het checken ziet dat hij of zij pas over twee maanden 18 is. Dan denken ze, ik geef het, wat dan kijken ze verder niet. We hebben op de biertap nu van die plaatjes met datums die doorschuiven waardoor je niet hoeft te rekenen. Alles voor die datum is nog geen 18. Hier verkopen we ook niet heel veel bier moet ik zeggen. Maar met name in de avonden en de weekenden dat daar toch wel na het sporten biertjes worden genuttigd. Dat is in de Bloemerd meer, dat is ook meer een bruin café-achtig iets. Hier is het wel wat minder, wat meer sportdrankjes en koffie en thee, maar met name in de Bloemerd hebben we met meer de recreantenteams, ook bij de jongeren, die komen sporten voor dat biertje daarna. Maar ja, we hebben het natuurlijk ook gehad met dat roken een paar jaar terug. Hier werd niet gerookt, in de Bloemerd werd wel gerookt. Ja, dat moest je ook opeens gaan verbieden. Dat was even, vier, vijf, zes weken lastig, maar nu kun je je niet meer voorstellen dat hier iemand zit te roken. Dus dat kost gewoon tijd. Het enige wat ik nu kan doen is het besef bijbrengen bij de medewerker van luister, jij hebt ook een bepaalde verantwoordelijkheid daarin. Sterker nog, jij doet die verkoop, jij overtreedt de wet. Het stukje besef, dat is er nu wel. Met het inzetten van die tiener is dat wel gelukt. Op zich ben ik er wel blij mee, er zitten geen consequenties aan en stel nu dat het goed was gegaan, dat wil niet zeggen dat het al die andere keren goed gaat. Nu moet het bij de hercontrole wel goed zijn, anders heb je ook wat uit te leggen. "

Y: "Dus het was eigenlijk wel een wake-upcall. "

W: "Ja, zo wordt het wel ervaren. Waar we dachten van we doen het toch goed, blijkt gewoon dat we een verkeerde afspraak hebben gemaakt. Legitimatie vragen bij twijfel of iemand 18 is, dat is niet voldoende. Maar door te zeggen, van goh ben je nog geen 25 dan ben je verplicht je legitimatie te laten zien. "

Y: "Aan de andere kant, wat je bijvoorbeeld regelmatig hebt in de supermarkt, dat mensen die 25 zijn of zelfs nog ouder dat zij hun legitimatie moeten laten zien. Maar tot nu toe werkt het wel in de supermarkt. "

W: "Ik ben zelf ook verschrikkelijk moeilijk in leeftijden schatten. Dat is gewoon heel lastig. Het moet dus gewoon in het systeem zitten van vragen en klaar."

Y: "Goed, er is nu natuurlijk een verandering geweest afgelopen januari waarover vanuit de gemeente is gecommuniceerd. Welke vormen zijn dat allemaal geweest en hoe is dat bevalen?"

W: "Ik heb daar een brief over gehad, maar dat was meer een verhaal over waar het toezicht kwam te liggen. Maar zo'n brief stap ik in een map en daar doe ik verder niet zo veel mee. Dat is voor mij geen aanleiding om in een horecaoverleg te bespreken dat de vorm van toezicht is verantwoord. Het is meer dat je vanuit de media zelf je informatie vandaan haalt. En die pakketten bijvoorbeeld ga je zelf naar op zoek, met de affiches, bordjes en stickers. Dat is niet iets wat vanuit de gemeente is aange-

boden of gefaciliteerd. ”

Y: “Ik had wel begrepen, vanuit een ander interview dat er wel een informatieavond is geweest. ”

W: “Ja, dat klopt wel, dat is in de Bloemerd geweest geloof ik. Daar is wel mijn horecacoördinator bij geweest, maar die heeft daar verder niet heel veel gehad. Weet ik niet hoor, maar als dat wel was gebeurd, dat het dan wel net even concreter wordt. Het gaat natuurlijk pas echt spelen als de datum van 1 januari is gepasseerd en dat je denkt van oké, nu is het zover en hoe gaan we het doen?”

Y: “Denk je dat de gemeente voldoende informatie heeft gegeven?”

W: “Ik ben er zelf niet bij geweest, maar wat ik van mijn horecacoördinator heb begrepen is dat het niet heel concreet of praktisch was. Het was meer in grote lijnen, dit is wat er gaat veranderen. Dat weten we, want dat hadden we ook in die brief al gezien. Wij hebben hier het Sport Servicepunt, dat maakt onderdeel uit van Sportfondsen Leiderdorp, dus dit bedrijf en opereert eigenlijk vanuit de gemeente. Het krijgt apart subsidie vanuit de gemeente Leiderdorp en zij hebben als doelstelling om tussen de verenigingen en de gemeente in te staan. Dit zijn bij uitstek thema's waarvan ik denk laat dat Sport Servicepunt iets organiseren, een workshop, thema-avond of weet ik veel wat. Niet vanuit de gemeente, maar juist vanuit hun, omdat zij hele nauwe contacten hebben met de verenigingen. Ik denk dat iets wat wordt georganiseerd vanuit de gemeente wordt gezien als oké, daar sturen we één iemand naartoe en klaar. In tegenstelling tot avonden die zij organiseren, daar zitten gelijk de goede mensen. Daar kun je ze dus ook voor gebruiken, zeker als je de verenigingen wilt benutten. ”

Y: “Wat voor activiteiten organiseren zij normaal?”

W: “Alles wat met sport en beweging te maken heeft in Leiderdorp, daar zijn zij partij in. Dat wil niet zeggen dat zij het organiseren, maar zij initiëren activiteiten. Zij combineren partijen met elkaar, het is maar 1,8 fte, maar zij zorgen bijvoorbeeld voor de sportkennismakingscursussen, breedtesport-impuls, schoolsportdagen, koningsdagspelen. Zij hebben dus ook dagelijks contact met de verenigingen en ook andersom. Zij hebben een goed imago, dus als zij roepen van hé kom, dit is belangrijk dan weet ik zeker dat daar op een hele andere manier mee om wordt gegaan. Ik heb hier dan nog de luxe dat ik over professionele mensen beschik. Die krijgen betaalt voor wat ze moeten doen, die krijgen opleidingen en bijscholing maar bij verenigingen dat staat misschien wel iedere week iemand anders achter de bar. Dat is natuurlijk veel moeilijker sturen. Ik begreep dat de uitkomst was dat het bij iedereen slecht was, ik geloof dat 90% wel dat biertje had verkocht aan die tiener, dat is echt heel veel. En dan vraag ik mij af, die 10%, wie stond daar dan?” Want als er iemand anders had gestaan, was het dan misschien ook fout gegaan. Het is de ideale wake-up. Er komen hercontroles, op het moment dat bij verenigingen daar weer slecht op wordt gescoord, dan het Sport Servicepunt een goede organisatie kunnen zijn die daar hulp in kan bieden. ”

Y: “En als ik het goed begrijp dan meer een praktische invulling dan wat de veranderingen zijn. ”

W: “Ja, precies. Al is het maar een discussieavond over hoe iedereen het doet. Ik heb via Sportfondsen Nederland ook gevraagd tot in hoeverre kan ik de medewerker zelf daar op aanspreken of verantwoordelijk maken. Bij toezicht houden is dat heel goed geregeld. Stel er gebeurt een ongeluk in het water dan heeft de toezichthouder juridisch daar een bepaalde verantwoordelijkheid in. Die tekent voor bepaalde toezichtplannen en hoe hij of zij moet werken. Dus als ik straks op vakantie ben en er gebeurt hier wat, dan ben ik verantwoordelijk, maar die toezichthouder is ook voor een gedeelte verantwoordelijk. Zo zou het in feite ook moeten zijn met een horecamedewerker die een verkoop doet die niet is toegestaan. Al is het maar een klein stukje. Maar dat is nu helemaal niet het geval. En je zou best daar een avond over kunnen organiseren om daarover met elkaar te praten. Dit zou bij uitstek daar iets voor kunnen zijn. ”

Y: “Dan heb je ook nog de NIX18-campagne. Hebben jullie daar veel communicatie vanuit ontvangen?”

W: “Nee, helemaal niks. Behalve van de STER-reclame en wat je er zelf van oppikt. ”

Y: “Hoe maken jullie aan jongeren duidelijk dat je hier niet onder de 18 schenkt?”

W: “Wat we hebben gedaan is dat met die BOL-verenigingen via het bestuur geprobeerd, via de website, het clubkrantje of noem het maar op, aan te geven wat er is veranderd en wat de consequentie is. Namelijk ben je 18 en wil je wel wat drinken, neem je legitimatie mee, dan is er niks aan de hand. Dat is wel veruit onze grootste klantengroep. Vanuit het zwembad hebben wij hele andere bezoekers en dat regelt zich vaak vanzelf. Mensen van 18 t/m 25, waar het even om gaat, die hebben we bijna niet in het zwembad. Aan de ene kant heel jammer, maar in dit geval loop je ook niet tegen problemen aan. Ze zijn of veel jonger, of veel ouder. Voor de rest is eigenlijk de insteek dat we aan mensen laten merken in de praktijk dat ze gewoon echt niks krijgen als ze geen legitimatie hebben. Zodoende, als jou dat twee keer gebeurt en je wilt toch die biertjes hebben, dan zorg je dat je wel je ID bij je hebt. ”

Y: “Mis jij nog iets over de Drank- en Horecawet? Wat zou jou als verantwoordelijke hierover nog kunnen helpen?”

W: “Ik denk en volgens mij praat ik dan ook wel volgens verenigingen die even wat minder professioneel zijn. Ik heb mijn wegen wel gevonden om bij die informatie te komen, maar ik denk dat heel veel verenigingen dat niet lukt. Meer informatie dan wat je van de STER-reclame haalt, daar moet je zelf actief voor aan de slag. En op tijd ook, want ik wilde stickers bestellen, maar die waren overal uitverkocht. Dus dat geeft wel aan dat mensen dat op het moment dat het er om gaat dat iedereen opeens aan de slag gaat. Dat is ook niet handig. Maar kan ik me voorstellen dat vanuit de gemeente kant-en-klare pakketjes worden aangevraagd en uitgedeeld met stickers en zo. Toen bijvoorbeeld het pinnen begon kreeg je daar ook bordjes en stickers en weet ik veel wat allemaal bij met “U kunt hier pinnen”. Zoiets, iets concreets, wat je kunt ophangen en mensen kunnen zien, iedere dag weer, ja ik denk dat de gemeente daar best concreter in kunnen zijn. En nu begreep ik dat ze dat niet voor een Brasserie Park gaan doen, maar bij verenigingen waarbij ze vooraf weten dat wordt een zwakke plek, met name via het Sport Servicepunt, regel dat. ”

Y: “Waarom bij het Brasserie Park niet?”

W: “Wij zijn geen commercieel bedrijf, in feite zijn wij een verlengstukje van de gemeente Leiderdorp. Des te reden te meer om het ook goed in orde te hebben. Wij zijn een gemeentelijk sportbedrijf. De gemeente financiert ons voor een groot deel en alle winst die wij maken gaat terug naar de gemeente. Maar een Brasserie Park is horeca hun core business, hier niet, hier is het bijzaak. Net als bij verenigingen. Misschien zijn er iets van trainingen voor het personeel of van verenigingen, maar dat zou iets zijn voor een vervolgtraject wanneer blijkt dat het echt niet goed geregeld wordt. Dat het Sport Servicepunt daar eens in duikt en een soort van workshop aanbiedt. ”

Y: “Ik geloof dat ik nu een duidelijk beeld heb van hoe het er hier nu voorstaat en wat eventueel nog zou kunnen helpen. Duidelijk, bedankt! ”

W: “Succes, een leuke opdracht! ”

Voetbalvereniging RCL
Interview met: Herman van Liere
Duur interview: 16.56
Datum: 23-04-2014

Yuri Noordam = Y
Herman van Liere = H

Y: "U bent uiteindelijk hier de verantwoordelijke voor de Drank- en Horecawet. "

H: "Ja. "

Y: "U weet dan wat het inhoudt en dat er afgelopen januari een verandering is geweest. Hoe is dat hier overgekomen en ingevoerd?"

H: "Wij hebben daar volgens mij vrij simpel op gereageerd. Het is een verandering in de wet, dus je hoeft daar geen enkele discussie over te voeren. Dus wij wat gedaan hebben is dat we er voorlichting over hebben gegeven. Op de website gezet, dat per 1 januari er geen alcohol meer wordt verkocht aan personen onder de 18 jaar. We hebben ons barpersoneel geïnstrueerd, dus ook dat als ze twijfelen, dat ze ID's moeten vragen en dat soort dingen. We hebben als bestuur en met nog een paar mensen afgesproken dat we in de kantine opletten en mensen aanspreken als er wat is. Ik moet eerlijk bekennen, het is volgens mij vrij geruisloos verlopen met redelijk goed resultaat. Het is niet zo dat ik zeg dat er geen enkel biertje meer wordt gedronken door jongeren van 16 of 17, maar ik denk bijna niet. "

Y: "Dat lijkt me juist ook de valkuil van bijvoorbeeld een voetbalvereniging is dat er een vrijwilliger staat die iemand goed kent en dat er misschien wat makkelijker mee omgegaan wordt. "

H: "Dat klopt, dus ik denk dat dat af en toe wel gebeurt. Maar dat is ook precies de reden waardoor wij als bestuur gezegd hebben: 'Wij willen het gewoon niet'. Het is dan ook zo dat wanneer de gemeente controleert en er gaat het niet dat wij zo ver gaan dat wij ons barpersoneel verantwoordelijk stellen. Belangrijker is denk dat wij als bestuur hebben gezegd dat wij zelf in de kantine gaan staan opletten en mensen aanspreken. Dat hebben we ook diverse keren gedaan, dat werkt ook gewoon wel. "

Y: "U ziet iemand zitten met een biertje die onder de 18 is, hoe gaat u dan te werk?"

H: "Ik pak gewoon dat glas af en zeg die is van mij. Die is niet meer van jou want je weet dat kan niet. Dan krijg je ook de reactie van o ja, dat is waar. Je moet daar een beetje mee omgaan dat die jongens niet gelijk de gordijnen invliegen. Als je bij ons in de A1 speelt, dan ben je 17 of 18. Onze A1 staat heel hoog, ze kunnen kampioen worden. Laatst hadden ze een wedstrijd gewonnen tegen hun naaste concurrent en de trainer bestelt twee pitchers voor die jongens. Dus ik zie dat en ik ben naar hem toegegaan en zei: 'Goh, Erwin, dat kan niet hoor. Dat bier is alleen voor die gasten die 18 zijn en voor die andere jongens moet je maar wat anders bestellen.' 'O ja shit, dat is waar ook.' Terwijl ik het heel erg snap dat hij het doet. Het moet er een beetje inslijten, dus je moet ook volhouden hoe je daar mee omgaat. Ik denk dat we nu twee overgangsjaren hebben die lastig zijn. Je hebt je er helemaal op verheugd, je kan gaan stappen in Leiden en dan kan je alsnog niks. Hoe zuur is dat. Ja en de gemeente heeft de mysterie guest ingesteld. Die zijn drie keer hier langs geweest, de eerste keer zijn we er ingetrapt, dat heb ik gehoord van de burgemeester. Naar aanleiding daarvan hebben wij ons kantienpersoneel nog een keer geïnstrueerd. Die andere twee keer is gewoon naar ID gevraagd en hebben we geweigerd, dus dat was prima. Dat laat toch zijn dat je steeds een beetje moet herhalen. "

Y: "Het is een goede wake-upcall geweest. "

H: "Ja, ik vond het ook goed van de gemeente dat ze dat zo gedaan hebben. Het helpt ook gewoon. Leeftijd schatten is soms ook lastig. "

Y: "Vragen jullie alleen bij twijfel?"

H: "Ja, eigenlijk wel. Maar we hebben nu een kaartje hangen waaraan je kunt zien of iemand 18 is, die datum draait door. "

Y: "Het lijkt me ook een voordeel op een vereniging dat je elkaar kent en waarschijnlijk van veel mensen weet of ze 18 zijn of niet. "

H: "Ja, dat is eigenlijk ook het voordeel van vrijwilligers. Het nadeel is je geeft misschien makkelijker, maar het voordeel is je kent elkaar wel. "

Y: "En het lijkt me ook makkelijker om op iemand af te stappen als je weet dat diegene geen 18 is. "

H: "Ja, eigenlijk gaat dat vrij makkelijk. Maar je moet het wel doen, wij zijn verantwoordelijk. "

Y: "U zegt dat jullie het op de website hebben geplaatst. Hebben jullie exclusief communicatie gericht op de ouders van jongeren?"

H: "Nee, dat niet. "

Y: "Bewust niet?"

H: "Als je het op de website zet is het voor zowel de ouders als de jongeren. Maar we hebben er niet over nagedacht om bewust iets naar de ouders te doen. "

Y: "De gemeente heeft via de wet meegekregen dat de wet veranderd zou worden en dat de gemeenten nu de verantwoordelijkheid dragen. Dit hebben ze ook moeten communiceren naar de verschillende verenigingen en horeca. Hoe is dat bij jullie gegaan?"

H: "Daar heb ik eigenlijk niet zo heel veel van gemerkt. Ik heb volgens mij één keer een brief gezien van let op, de Drank- en Horecawet is gewijzigd, maar dat was het. Het echte contact is pas na 1 januari geweest. "

Y: "Ik heb begrepen dat er ook een informatieavond is geweest. Daar heeft u niks over meegekregen?"

H: "Dat kan zijn, het kan ook zijn dat ik dat gemist heb, maar daar ben ik in ieder geval niet bij geweest. De gemeente heeft wel een avond georganiseerd met het thema "veiligheid" en daar was dit wel een onderdeel van. Daar ben ik wel bij geweest. "

Y: "Was toen ook al bekend dat de leeftijd verhoogd zou worden?"

H: "Ja, want die avond is in maart geweest, dus toen liep het al. "

Y: "U heeft er dus weinig van meegekregen, had u het graag anders willen, de communicatie vanuit de gemeente daarover?"

H: "Nee hoor, dat hoeft helemaal niet. Ik vind het netjes als de gemeente zegt dat de wet is gewijzigd, maar verder is het jouw verantwoordelijkheid om je daar aan te houden. Dat vond ik genoeg. Verder is natuurlijk vanuit de rijksoverheid is er zoveel over gecommuniceerd in kranten en in het nieuws dat ik denk dat je ogen echt dicht moet hebben wil je dat niet meekrijgen."

Y: "Je hebt ook de landelijke campagne NIX18, hebben jullie vanuit daar nog contact gehad?"

H: "Nee. "

Y: "Sommige verenigingen zeggen behoefte te hebben aan een praktische invulling zoals samen een avond om te overleggen over de verschillende manieren van aanpakken. Zou dat iets zijn geweest?"

H: "Ik vind het eigenlijk heel weinig nut hebben, het is zo simpel. Je kunt het heel moeilijk maken en dan een avond organiseren, maar eigenlijk lijkt me dat een excuus dat je zelf je verantwoordelijkheid niet kan nemen. Dat is juist zo belangrijk. Ik heb met de burgemeester gesproken en die zei dat ze graag naar RCL wil komen en toen heb ik gezegd, prima, moet je doen. Alleen waar ik mee worstel is dan waarvoor kom je naar RCL?" Wat wil je gaan vertellen en hoe gaat dat overkomen?" Wat is dan eigenlijk je boodschap en komt dat ook aan?" En daar ben ik nog niet helemaal uit. Kijk, jij gaat natuurlijk nog een aantal gasten van RCL interviewen. Als daar nou wat uitkomt, dan lijkt het me handig dat de burgemeester er eventjes iets komt doen. Dan doe ik dat, acuut. Maar verder vind ik het niet zo ingewikkeld, dus kan je het allemaal zelf doen. En waarvan ik ook vind, dan moet je het ook zelf doen. Het is niet zo dat de gemeente de wet uitvoert, de gemeente voert toezicht uit dat wij de wet uitvoeren. Dat is volgens mij wat er aan de orde is. Dan moet ik ook mijn verantwoordelijkheid nemen."

Y: "Mist u nog iets vanuit de Drank- en Horecawet?" Bepaalde communicatie of handreikingen vanuit de gemeente?"

H: "Zoals het nu gelopen is vind ik het eigenlijk niet erg, zo is het prima. Kijk, het lastige stuk blijft de komende twee jaar met die jongens die 16 en 17 zijn. Dus we blijven daar twee jaar een beetje mee bezig. En heel belangrijk is volgens mij hoe de ouders van jongeren daar in staan. Ik vind dat het heil redelijk gaat, ik merk geen excessen, ik merk ook niet dat ouders daar raar in doen of zo. Dus dan denk ik ook naja het gaat goed, dan hoef ik er volgens mij ook verder niet heel veel aan te doen. En over twee jaar is het toch over, niemand weet het dan meer. Dan is het normaal. Volstrekt vergelijkbaar met het rookverbod. "

Y: "Oké duidelijk, ik heb een goed beeld hoe het hier gaat. "

H: "Prima, mooi. "

Y: "Bedankt! "

H: "Graag gedaan. "

Sportcity Leiderdorp
Interview met: Stan de Lange
Duur interview: 09.38
Datum: 28-04-2014

Yuri Noordam = Y
Stan de Lange = S

Y: "Stan, wat is precies jouw functie hier?"

S: "Ik ben regiomanager, dat wil zeggen dat ik bij Sportcity verantwoordelijk ben voor zeven clubs in het Westen en Noordwesten van Nederland. Drie clubs in Leiden en omgeving, drie clubs in Amsterdam en een in Haarlem. Wat ik doe is kijken hoe de clubs lopen. Als er bij een club geen vestigingsmanager zit, neem ik dat tijdelijk waar en als die er wel zit, heb ik overleg met hem. Daarnaast heb ik overleg met de teamleider, kijken hoe het gaat. Bewaken van de club, zorgen dat zij goede, gezonde Sportcity-vestigingen blijven en dat ons merk bewaard blijft. "

Y: "Kijk eens aan. En daarmee ben je ook eindverantwoordelijke voor de horeca?"

S: "De eindverantwoordelijken zijn de vestigingsmanagers en ik coördineer dat. "

Y: "Want hier in Leiderdorp hebben jullie fitness en squash en bowling?"

S: "Bowling hoort niet bij ons, dat is een apart bedrijf. Het heet wel Sportcity bowling omdat het van oorsprong ooit hetzelfde was en omdat de naam Sportcity Bowling zo bekend is in Leiderdorp heeft de eigenaar die naam behouden. Maar het is wel een ander bedrijf. "

Y: "Qua horeca hebben jullie alleen deze bar?"

S: "Ja. "

Y: "Komen er wel eens jongeren hier?"

S: "Ja, vanaf 16 jaar hebben we jeugdlidmaatschappen en op woensdag- en zondagmiddag kan de jeugd gratis sporten van de ouders die hier lid zijn. "

Y: "Komt het dan ook wel eens voor dat ze hier een drankje nuttigen?"

S: "Ja. "

Y: "Dan hebben jullie ook te maken met de nieuwe Drank- en Horecawet en de verschuiving van de alcoholleeftijd naar 18 jaar. Hoe gaan jullie daar mee om?"

S: "Bij ons is het personeel sowieso ouder dan 18, maar we hebben natuurlijk zwak-alcoholisch. Die worden alleen geschonken aan 18 jaar en ouder en dat wordt in de gaten gehouden. Wij hebben van al onze leden in ons geautomatiseerd systeem hun leeftijden en data, dus we hoeven niet apart om legitimatie te vragen omdat we dat al doen bij inschrijven. Ze zijn dus al lid en zien dan hun leeftijd. En jeugdleden kunnen bij ons helemaal geen alcohol bestellen. "

Y: "En als je niet zeker weet of iemand 18 is?"

S: "Bij twijfel zoeken we het op en als we niet twijfelen, schenken we uit. "

Y: "Wat zijn de maatregelen stel dat het een keer fout gaat. Hoe gaan jullie dan te werk?"

S: "Dat gebeurt nauwelijks. Ik moet zeggen dat dit nieuwe horecabeleid voor ons ook niet zo actueel is. Wij hebben een wat ouder ledenbestand. Onze gemiddelde leeftijd ligt op 40 jaar. Dat geeft een ander soort club dan wanneer je in een kroeg staat. Dat gebeurt met heel weinig frequentie. We hebben er eigenlijk niet over nagedacht. We hebben ook geen heel actief handhavingsbeleid dat we heel streng controleren dat we bij iedereen gaan opzoeken. Maar dat gaat eigenlijk prima gezien de club die we hebben. "

Y: "Jullie heb ik neem aan daar ook communicatie over gehad vanuit de gemeente?"

S: "We hebben een brief gehad. "

Y: "Verder nog?"

S: "Nee, we hebben die brief doorgezet naar de vestigingsmanager en die moet zijn team daarover informeren. Dat is eigenlijk het enige wat er geweest is. "

Y: "Wat vond u daarvan?"

S: "Ja op zich voldoende, want je hoort overal wel dat de Drank- en Horecawet veranderd is. En omdat voor ons niet zo heel erg van toepassing is, heeft het voor ons ook geen belangrijke plaats. Ik vind het bijvoorbeeld ook niet van belang dat ik poster krijg met uitleg of stickers of zo. Dat is voor mij niet zo van belang. Daar zijn wij ook niet de club voor, we zijn een kwalitatief centrum dus we willen ook niet de hele tent vol hangen met posters. Dus op zich vond ik het prima. "

Y: "Ik heb bij andere interviews gehoord dat er bij sommigen behoefte is aan wat praktischere invulling. Dat je van elkaar kunt leren via een avond. Enige behoefte aan?"

S: "Nee, van mij hoeft dan niet. Wij hebben geen horecabedrijf, wij hebben een sportbedrijf dat horeca erbij heeft. Dat is nogal een verschil. "

Y: "Is er nog iets wat u zou kunnen helpen rondom de Horecawet? Mist u iets?"

S: "Wat ik me voor kan stellen dat je die jongeren moet zien te bereiken. Hoe doe je dat? Misschien via onderwijs en scholen, maar niet via horecaondernemers. Je moet handhaving gaan doen en dat is bij het verkooppunt, maar veel interessanter is het hoe het aankomt. Daar ligt denk ik wel een ding, maar is misschien meer landelijk. "

Y: "Ik kan me voorstellen dat het bij jullie inderdaad minder is aangezien een bar erbij hebben. "

S: "Ja, en wij hebben ook best veel contact met onze leden. Dus je kent veel leden en daardoor is de sociale controle altijd al groot. "

Y: "Voor mij is het duidelijk hoe het er hier nu aan toe gaat. Bedankt! "

S: "Graag gedaan. "

Brasserie Park

Interview met: Bob Meijer (tevens eigenaar van de Zijlstroom, Kaagsociëteit en de Poort in Leiden en zit in het bestuur van Koninklijke Horeca Nederland)

Duur interview: 23.53

Datum: 30-04-2014

Yuri Noordam = Y

Bob Meijer = B

Y: "Drank- Horecawet, verandering geweest afgelopen januari. Hoe is dat gegaan bij jullie?"

B: "Ja, eigenlijk wel goed. Wij richten ons niet echt op jongeren, dus je zal hier ook weinig van 16 of 18 zijn. Het is voornamelijk 30+. Het enige wat wel een beetje veranderd is, is dat wij veel bruiloften en partijen hebben. En daar moet je af en toe wel eens streng zijn en dan krijg je wel eens dingen naar je hoofd gegooid van vaders en moeders die erbij zijn. Die partijen zijn voornamelijk in de Herenkamer, dat gebouw hiernaast. "

Y: "Ik begreep dat jullie ook open feesten hebben op bijvoorbeeld Koningsdag. Klopt dat?"

B: "Ja. "

Y: "Dus dat kan iedereen hier op het terrein komen?"

B: "Ja, ik moet zeggen dat we zaterdag (Koningsdag) regelmatig naar legitimaties hebben gevraagd. En er was er geen één die er jonger was dan 18. Er was wel een jongen die hier rondliep met een glas bier waaraan we twijfelden en die was inderdaad geen 18. Daar heb je dan ook wel weer een discussie gehad met een vader. Dus ik vroeg of hij zijn biertje weg wilde doen en dan krijg je een grote smoel van zijn vader. "

Y: "Hoe gaan jullie dan te werk?"

B: "Vragen of hij hem weg wil gooien of anders afpakken. In dit geval gooide hij hem weg. Dan weet ik natuurlijk niet of zijn vader even later wel weer een biertje heeft gehaald en die aan zijn zoon heeft gegeven. Dat is natuurlijk lastig. Maar ook natuurlijk voor de jongeren, als jij een jaar bier heb mogen drinken en dan is het nu opeens om. Dus dat zijn eigenlijk de enige situaties. En bij bruiloften en feestavonden hebben we het een keer gehad. We hadden een diner van iemand die was 12,5 jaar getrouwd, in de Herenkamer, ongeveer 30 man. En dan staat er water en wijn op tafel. En als er dan iemand van 16 bij zit, moet je dan eerst gaan vragen of je van iedereen aan deze tafel mag zien of ze 18 zijn. Dus bij het hoofdgerecht vroegen ze het geloof ik, maar toen kregen ze vanuit heel de tafel terug: 'Waar bemoei jij je mee?'. Wat moet je dan doen?"

Y: "Ik kan me voorstellen dat het een vervelende situatie oplevert. Maar je bent natuurlijk wel strafbaar. "

B: "Klopt, maar wat moet je doen?" Wij hebben er wel wat van gezegd, maar ze zijn wel doorgegaan.

Y: "Ik heb ook begrepen van de gemeente dat ze een onderzoek aan het uitvoeren zijn met mysterie guests. Zijn die hier ook langs geweest?"

B: "Ja, we hebben keurig een brief ontvangen dat we ons er netjes aan hebben gehouden. Dat was volgens mij gelijk al in januari. "

Y: "Hoe maken jullie duidelijk dat jullie geen alcohol schenken onder de 18?"

B: "Stickers op de deur en wij natuurlijk zelf, vragen ernaar. "

Y: "Dat moet je natuurlijk ook duidelijk maken naar je personeel, hoe je moet handelen. "

B: "Ja, we hebben meer zaken dan deze. We hebben in Leiderdorp ook de Zijlstream en de Kaag(sociëteit) en daarnaast hebben we ook de Poort in Leiden. Dus we hebben iedereen bij elkaar gehad en daar was Frank Arnoldus ook om te vertellen wat er ging veranderen en waarom, met het boekje erbij. Daar hebben we vragen op afgegooid. "

Y: "Dat was een bijeenkomst of zo?"

B: "We doen elke dinsdagochtend hebben we met alle bedrijfsleiders en chef-koks vergadering en toen hebben we gevraagd of Frank er een keertje bij kwam. Dus toen kon iedereen vragen stellen. En vanuit daaruit hebben we een mail gemaakt en aan iedereen van het personeel verteld. Ik moet wel zeggen dat het leeft. En moet zo'n Koningsdag dat je tijdens de briefing nog ff vertelt. En dat is eigenlijk wat we dan doen. "

Y: "De verandering is natuurlijk geweest dat de handhaving van de Voedsel- en Warenautoriteit naar de gemeente is gegaan. Hoe hebben jullie contact gehad?"

B: "Via Frank. "

Y: "Hebben jullie ook nog brieven gehad. "

B: "Ja, ik moet zeggen dat Leiderdorp daar beter in was dan Leiden. De Poort is natuurlijk in Leiden, daar hebben we wel een schrijven van gehad, maar ik denk dat het daar allemaal nog op gang moet komen. De BOA's moesten daar eerst nog allemaal examen doen, dat examen was volgens mij pas in maart. Dat is natuurlijk vreemd aangezien je het al per 1 januari moet kunnen doen. En volgens mij is de helft ook niet eens geslaagd. Maar dat zijn wandelgangen verhalen. Ik ken Frank verder ook vrij goed, dus als er hier iets is dan pak ik mijn telefoon en stel ik mijn vraag. "

Y: "Zijn jullie nog ergens tegenaan gelopen?"

B: "Nee, wat op zich natuurlijk een goed teken is. "

Y: "Je hebt landelijk de NIX18-campagne. Hebben jullie daar nog contact over gehad?"

B: "Ik zit zelf in het bestuur van Horeca Nederland, dus ik zit er echt wel dicht op. Dus we hebben daar wel wat presentaties gehad. En er is echt wel veel contact geweest naar de horeca over de nieuwe wetgeving. Ik denk dat als jij horecaondernemer bent en dat niet hebt gezien, dan ben je niet met je vak bezig. Wat ik wel vindt en dat heb ik ook tegen Horeca Nederland gezegd is dat iedereen weet dat er boetes op staan voor de onderneming, maar ze hadden veel meer naar voren kunnen brengen dat ze zelf ook bekeuring krijgen. "

Y: "Op wat voor manier?"

B: "Als jij nu wordt gepakt, krijg je een bekeuring en dat is niet heel erg duidelijk gemaakt. Als je dat nog meer naar voren brengt dat de jeugd ook wel wat voorzichtiger is. Dat ze zelf strafbaar zijn. Volgens mij leeft er nu veel meer dat de horeca daar verantwoordelijk voor is, dus als ik het doe prima, zij krijgen de bekeuring. Maar als je jongeren zelf 'bang maakt' dat dat nog wel veel meer naar voren had

mogen komen. ”

Y: “Dat is iets wat ik zou kunnen meenemen in mijn onderzoek. Wellicht dat de gemeente er iets mee kan doen.”

B: “Ik denk dat daar wel wat meer nadruk op gelegd kan worden. En wat we natuurlijk hebben gehad, dat is wel met name met Koningsdag. Maar wat ik nu heb gedaan is dat ik bewaking voor de brug heb gezet. Met een grote afvalbak erbij. Toen hebben we de jongeren die het terrein op kwamen gefouilleerd. Dus die kwamen met rugtassen vol. Daar hebben we gewoon een hele grote bak vol met drank onderschept. Niet alleen bier, maar ook BaCo's en Pisang Ambons en dat soort dingen. Want dat ga je nu allemaal krijgen. ”

Y: “Stel dat er zo'n open feest is op jullie terrein is en ze hebben hun eigen blikjes bij zich. Hoe gaat dat dan?”

B: “Ja, dat weet ik niet, want wij verkopen die blikjes niet. Dus dat kunnen we aantonen. Stel nou dat ze het blikje overgooien in een beker... Maar goede vraag, daar zit ik nu ook aan te denken. Je onderschept natuurlijk nooit alles, want wij toen 's nachts gingen vegen kom je allemaal lege flessen tegen. ”

Y: “Was dat dan de enige ingang?”

B: “Nee, je kan ook nog via twee andere kanten binnenkomen, maar 80% komt over die brug. Maar als jij natuurlijk wil, kan je ook van die kleine flesjes meenemen en je haalt hier een colaatje waar je dat flesje ingooit. Ik denk ook wel, maar dat is wel puur een mening van mij is dat doordat de jongeren nu niet mogen drinken. Kijk als jij bier en wijn drinkt mag drinken is dat zichtbaar. Maar als jij nu naar een café gaat en je bestelt daar een colaatje en je hebt een klein flesje in je zak... Ja, dus ik denk dat de stimulans daarvan nu hoger is dan bij soft-alcohol. ”

Y: “Wat ik dan opvallend vind is dat je ten eerste nog geen 18 hoeft te zijn om te mogen tappen. Je mag gewoon 16 zijn. En ik vind het vreemd dat er geen onderscheid meer is tussen zwak-alcoholisch en sterke alcohol. ”

B: “Klopt, ik vind de regel zoals die was prima. Op je 16e gewoon een biertje of een wijntje, en natuurlijk gecontroleerd. En wat je nu steeds meer ziet is dat hele groepen gaan zuipen in bijvoorbeeld een park of zo. Dat zal ook wel gecontroleerd worden, maar dat blijkt nog niet. Ik denk ook wel dat de gemeente dat ze een beetje die 16-jarigen dogen en dat ze straks pas echt gaan controleren. Ik vind het raar, want je gaat nu wel zuipkeets krijgen en dat soort dingen. Zeker bij sportverenigingen, zijn die zo professioneel genoeg als wij zijn? Dat denk ik niet. ”

Y: “Ik heb ook interviews gehad bij verenigingen dat je elkaar en dat het gezellig is dat je misschien wat makkelijker een biertje aan iemand geeft. Maar misschien is daar de sociale controle juist wel hoger. Stel dat iemand bekend is dat je weet dat iemand nog geen 18 is. ”

B: “De sociale controle hier is ook wel hoog. Wij hebben hier ook wel eens mensen gehad waarvan de sleutels van de auto hebben afgenomen, voor hen een taxi hebben gebeld, zelf die taxi hebben betaald en gezegd van kom morgen maar terug. Nou ben ik ook wel bekend dat niet alle horeca zo zijn en die denken van hoe meer drank erin gaat, hoe voller mijn kassa. Maar een beetje goede horeca doet dat dan. ”

Y: “Sterker nog, volgens mij ben je zelfs verplicht volgens de normen van Sociale Hygiëne. ”

B: “Klopt, maar wordt dat altijd gedaan?”

Y: "Dat weet ik wel zeker van niet. "

B: "Precies en hoe ver leg jij de verantwoordelijkheid?" Stel dat je gokkasten heb, dan moet je ook volgens mij na 50 euro zeggen van joh, zou je er niet eens mee stoppen want het is het zonde van je geld. Gebeurt dat?" Nee. En moet jij een man of een vrouw van 50 gaan zeggen dat diegene niet meer mag drinken of gokken?" Hoe ver moet je gaan met de betutteling?"

Y: "Stel dat een 17-jarige hier is met een biertje. Die wordt dan natuurlijk onderschept, maar hoe handel je dan naar je personeel toe? Iemand moet toch dat biertje gekocht hebben. "

B: "Ja, of gekregen. "

Y: "Dat kan, maar in het geval dat iemand het verkocht heeft?"

B: "Dan is het wel weer ff de jongens bij elkaar roepen en met een harde hand duidelijk maken dat dit echt niet kan. "

Y: "Want vragen jullie alleen bij twijfel naar ID?"

B: "Ja, maar de twijfel ligt wel hoog. We hebben er ook wel een paar gehad, zeker op Koningsdag, die waren dan 23. Ja sorry, maar het is zekerheid. Ik denk dat het ook steeds normaler wordt. In het begin zal het wel lastig zijn voor veel jongeren dat ze weer hun ID moeten laten zien, maar als jij 7 keer heb gedaan, dan sta je van wijze van spreken de volgende keer al klaar. Dat zie je in Engeland en Amerika, daar vragen ze drie bier en laten daar gelijk hun ID zien. "

Y: "In de supermarkten zie je het ook, daar moet je het tot 25 jaar laten zien. "

B: "Klopt en ik denk dat je dat in de horeca ook steeds meer gaat zien, dat hoop ik tenminste."

Y: "Ze zeggen nu ook dat er twee overgangsjaren zijn doordat je nu jongeren hebt die eerst wel mochten drinken. "

B: "Ja, is dat zo? Dat blijft allemaal speculeren. Als je leest hoeveel enquêtes er zijn waarin ouders zeggen dat wanneer hun kinderen 16 zijn, dat ze thuis wel een biertje mogen drinken. Eigenlijk moeten we daar gewoon met zijn allen mee stoppen. Ik denk niet dat ze zien dat het schadelijk is. Ik las een stuk en volgens mij was dat zelfs op de site van Heineken. Daar moesten een groep met ouders naar school toe en daar vroeg de school toen zou jij je zoon of dochter van 16 een jointje geven? Nee joh, een joint! Toen daarna de vraag of je ze nu weleens een glas bier of wijn geeft. Ja, eigenlijk doen we dat weleens. Met daarna de boodschap dat een glas bier eigenlijk meer schade aanricht dan een joint. Kijk, alcoholdrinken is een gewoonte, dat doen we al honderden jaren. In de middeleeuwen was een glas wijn hetzelfde als water. Nu blijkt dus uit al die onderzoeken dat het dus echt schadelijk is. Ik dronk ook toen ik 13, 14 was. Heb ik daar voor mezelf nu schade aan? Ja, weet ik niet. Er wordt nu iets opgelegd waar eigenlijk 80% van Nederland niet achter staat en als we meer naar voren halen dat het echt schadelijk is dat het besef er meer komt. Nu zeg ik niet dat ik een voorstander ben van 18 jaar, ik vind iemand van 16 wel oké. Maar ik heb zelf een zoon van 1 en een van 3, ja, ik heb echt wel voor mezelf, nu dan nog he, als hij enigszins 16 is, waarom zou ik hem niet een glas bier geven? Het zit er gewoon in. Het is onderdeel van onze samenleving. Want waarom denken mensen bij een joint wel dat het enorm schadelijk is, terwijl dat eigenlijk veel minder schadelijk is dan een glas bier. "

Y: "Wat ik eerder heb gehoord is dat mensen het vergelijken met het rookverbod. Een paar jaar geleden dachten mensen dat het onmogelijk was en nu is het de gewoonste zaak van de wereld."

B: "Ik ben daar nu eigenlijk wel benieuwd naar. Nu er een rookverbod is, wordt er dan ook minder gerookt?"

Y: "Dat durf ik niet te zeggen. Wel interessant om te onderzoeken. "

B: "Ik denk wel met drank, dat zie je ook in de landen waarin het tot op late leeftijd verboden is, zoals Amerika, dat er onwijs veel stiekem wordt gedaan. Het zit toch in onze aard dat we willen drinken. Ik vind alles wel een beetje een betutteling, maar dat ben ik. "

Y: "Vind jij dat er ergens communicatie vanuit de gemeente tekort is geschoten?"

B: "Nee, ik moet zeggen dat zoals het hier in Leiderdorp is gegaan, is het goed gedaan. "

Y: "En denk je dat er verdere hulpmiddelen zijn die kunnen helpen?"

B: "Ja, dus het schadelijke gedeelte en de straf meer naar voren laten komen. Nu vind ik wel dat de verhouding erg scheef liggen. Als jij wordt gepakt dan krijg je volgens mij 70 euro boete en het bedrijf iets van 1500 euro. Dus ik vind dat dat wel dichterbij elkaar mag komen, maar dat is iets landelijks. Dit hebben we ook wel voorgelegd bij de Koninklijke Horeca Nederland, want als er een vereniging is die dat zou kunnen beïnvloeden, dan zijn zij het. Maar die zeggen dat je daar geen invloed op hebt. Dat is hetzelfde met het rookverbod. Ook nu willen ze in de eenmanszaken dat er niet meer gerookt mag worden per 1 januari 2015. Ja, daar kunnen ze tegenaan vechten, maar dat heeft geen zin. Als de regering zegt, dit gaan we doen, dan is dat gewoon zo. "

Y: "Ik heb alle informatie. Dank je wel!"

B: "Succes!"

Sportcity Bowling
Interview met: Frank Barthen
Duur interview: 12.07
Datum: 07-05-2014

Yuri Noordam = Y
Frank Barthen = F

Y: "Drank- en Horecawet, waar denk je dan aan?"

F: "Moeilijk, lastig, onzin. "

Y: "Waarom?"

F: "Om de reden dat het, meer een persoonlijke mening, altijd prima verlopen is. Dat ik het er niet mee eens ben dat die nieuwe regel en wetgeving er is. "

Y: "Jullie hebben hier een bar. "

F: "Ja en de mensen bestellen aan de banen en we hebben twee restaurants. "

Y: "Dus het lijkt me dat jullie er ook regelmatig mee te maken hebben. "

F: "Op zich, ja, we hebben natuurlijk wel veel jongeren. Voor de restaurants maak dat niet zoveel uit, want we hebben niet echt veel jongeren van die leeftijd die komen bowlen en eten omdat dat prijs-technisch gezien niet in dat genre zit. We hebben natuurlijk wel veel jongeren aan de baan die als recreanten komen bowlen, dus dan hebben we er wel mee te maken. "

Y: "Zijn er dan ook jongeren die alcohol bestellen?"

F: "Kijk, het probleem is dat mensen via een tablet aan de baan kunnen bestellen. Het probleem is dat ze niet zozeer naar de bar komen om hun drankjes te halen. Op het moment dat we het al hebben ingeschonken, moeten we alsnog gaan vragen om legitimatie. En als ze het dan niet hebben, moeten we de drank weer mee terugnemen. Dus dat veroorzaakt wel problemen. "

Y: "Gebeurt dat vaak?"

F: "Valt op zich wel mee. Ik denk dat veel jongeren zich er wel van bewust zijn en dat ze niet de confrontatie aan willen gaan als ze hun legitimatie moeten laten zien. Kijk, er staan natuurlijk ook jongeren die met een groep komen en apart willen afrekenen. Als ze dan bij de bar komen dan is natuurlijk snel de vraag gesteld. Het zal jou natuurlijk ook niet ontgaan zijn dat jongeren van 16 er tegenwoordig uitzien alsof ze bijna 30 zijn. Dat maakt wel dat het voor ons soms pijnlijke confrontaties zijn af en toe. En discussies die je moet voeren omdat ze zich beledigd voelen omdat ze toch de leeftijd hebben. Het is gewoon een lastig verhaal. "

Y: "Wanneer vragen jullie naar legitimatie, is dat alleen bij twijfel?"

F: "Ja, dat wel ja. "

Y: "En dan heb je dus af en toe dat iemand een stuk ouder is?"

F: "Ja. "

Y: "Bij de supermarkt is dat hetzelfde, daar moet je tot je 25e je legitimatie laten zien.

F: "Ja goed, mijn vrouw is 35 en die vond het hartstikke leuk dat er afgelopen week om haar legitimatie gevraagd werd. "

Y: "Zo extreem heb ik het nog niet gehoord. "

F: "Ze ziet er wel goed uit, maar dit is overdreven. Het is natuurlijk wel moeilijk in te schatten. Ik probeer wel het personeel er scherp op te houden. Een deel van mijn personeel werkt ook bij andere horecaken waar je bij wijze van spreken eruit wordt gegooid als je het überhaupt niet vraagt. Je hebt slechte momenten dat wanneer het bizar druk is dat er misschien wel eens 1 op de 100 doorheen kan schieten. Met het gevolg dat je daar keihard voor afgestraft wordt. "

Y: "Is dat al voorgekomen?"

F: "We hebben een eerste waarschuwing gehad. "

Y: "Ik neem aan dat het over de mysterie guest gaat?"

F: "Ja, de eerste keer is die er doorheen geglipt. Ik ben er verder niet over geïnformeerd of er ook een tweede bezoek is geweest. Ik weet wel dat de visboer hier beneden ook een eerste waarschuwing heeft gehad en dat er daarna nog een keer een griet langskwam om een fles wijn te bestellen. Dus ik vermoed dat die wel een tweede bezoek heeft gehad. Maar nogmaals, ik weet niet of je daarvan op de hoogte wordt gesteld als een tweede mysterie guest is langs geweest. "

Y: "Dat durf ik niet te zeggen. Sommigen vonden het wel positief dat het gebeurt. Die waren er de eerste keer doorheen geglipt en dat was voor hen een echte wake-upcall. Dat er daarna echt het besef was dat er echte maatregelen genoeg moesten worden. Je zei dat het personeel er bovenop zit. Hoe heb jij je personeel ingelicht hoe ze moeten handelen?"

F: "De handelingen zijn natuurlijk niet complex, het is gewoon vragen om legitimatie als je denkt dat ze enigszins jonger dan 25 zijn. "

Y: "En hoe heb je je personeel ingelicht, een meeting wellicht?"

F: "Nee, we hebben een groepsapp en daar wordt het gewoon herhaald. "

Y: "Er is communicatie geweest vanuit de gemeente over de Drank- en Horecawet. Hoe is dat hier gegaan?"

F: "Daar heb ik niks van gehoord. "

Y: "Geen brief ontvangen?"

F: "Dat zou best kunnen, maar ik krijg zoveel brieven dat als ik zie het weer over de Drank- en Horecawet gaat doe ik een stukje speed readen en dan is het voor mij klaar. Het is natuurlijk landelijk in het nieuws dus wat kan je er nog meer voor doen? Ik ga geen ellenlange trainingen houden met mijn personeel om die ene prangende vraag te stellen. "

Y: "Vindt u wel dat het de taak is van de gemeente, om er voorlichting over te geven?"

F: "Aan de ene kant is het goed dat de gemeente bijvoorbeeld mysterie-guests langs stuurt, het houdt je inderdaad scherp zoals je net al aankaarte. Alleen wat mij heel erg dwars zit is dat de totale verantwoordelijkheid bij de ondernemer ligt. Dus als er één iemand doorheen glipt dat je zwaar beboet wordt tot aan het afnemen van een vergunning. En dat als je in zo'n eerst transitie zit rond die leeftijd wat natuurlijk een hele impact heeft gehad bij die jongeren zelf en die proberen op een manier doorheen te glippen, dat jij er eigenlijk volledig verantwoordelijkheid voor wordt gehouden. Dat ze daar ook diegene die de overtreding maakt eigenlijk ook moeten beboeten. Want volgens mij is daar geen regel voor. "

Y: "Wat ik weet dat de ondernemer inderdaad een flinke boete krijgt, van 1500 euro, maar de jongere zelf krijgt ook een boete van 70 euro. Nu heb ik al wel van mensen begrepen dat ze die verhouding erg scheef vinden, maar veel jongeren weten niet dat ze een boete krijgen wanneer ze betrap worden. "

F: "Die 70 euro boete wordt uitgedeeld als een jongere de bestelling plaatst of als die ook daadwerkelijk het drankje consumeert?"

Y: "Dat durf ik niet te zeggen. "

F: "Op die manier kan je namelijk veel daadkrachtiger optreden. "

Y: "Dat klopt. Denkt u dat er verder nog maatregelen zijn die ervoor zorgen dat jongeren onder de 18 niet gaan drinken?"

F: "Nee, dat is een kansloze opgave. Voor de deur gaan ze dan twee keer zo hard zuipen voordat ze heir binnenkomen, dus waar hebben we het nou over? Het is een proces van vele jaren voordat mensen begrijpen dat je pas op je 18 mag drinken. Mijn kinderen zullen niet beter weten, die zijn 8 en 2,5 dus bij die tijd dat die überhaupt gaan drinken is het ingeburgerd. "

Y: "Ik geloof dat ik voldoende informatie heb. Dank je wel. "

F: "Je hebt me in ieder geval op het idee gebracht om poster te maken met de boeteregeling te maken. "

Y: "Het doel van het onderzoek is aan de gemeente maatregelen te kunnen geven die eventueel helpen. Dus de boete verwerk ik daar sowieso in. En als het goed is wordt dat ook weer door gekoppeld aan de verenigingen en horeca. "

F: "Oké."

LSC Alecto

Interview met: Jeroen Adamse

Duur interview: 08.57

Datum: 14-05-2014

Yuri Noordam = Y

Jeroen Adamse = J

Y: "Jeroen, als ik zeg Drank- en Horecawet, waar denk je dan aan?"

J: "Dan denk ik aan precies wat het zegt, de Drank- en Horecawet."

Y: "Jullie hebben er natuurlijk ook mee te maken gehad dat er een verandering is geweest afgelopen januari, hoe is dat hier gegaan?"

J: "Vrij soepel. Maar weet je wat hier niet tegen kan houden is dat als mensen hier een krat bier bestellen dat je er niet toevallig een 17-jarige die is ingevallen bij de senioren ook een biertje meepakt. Bij de jeugd op de zaterdag schenken we helemaal geen drank meer, dus dan hebben de achttienjarigen ook pech. Je moet het hier wel hebben van de sociale controle dat mensen elkaar er op aanspreken dat ze nog geen 18 zijn."

Y: "Wat voor mensen staan hier achter de bar, zijn dat vrijwilligers?"

J: "Ik zelf, de barbeheerder, dat is betaald en verder zijn het vrijwilligers."

Y: "Oké. Zoals je zelf net al een beetje zei, er zijn twee kanten van het verhaal. Je kent elkaar wat makkelijker, dus misschien dat er dan ook wat makkelijker geschonken wordt, maar aan de andere kant is de sociale controle op een vereniging wel hoog."

J: "Ja, afgelopen jaar hadden we een jongen van 17 jaar in heren 1 zitten, die is nu 18, maar dus de eerste helft van het seizoen 17. Dus ik heb tegen hem gezegd: "‘Luister, als we worden gepakt, krijgen we dankzij jou een torenhoge boete, kijk maar wat je ermee doet en of je ergens stiekem een biertje wilt gaan drinken.’ Dat schrikt toch wel af."

Y: "Er is natuurlijk communicatie geweest vanuit de gemeente over de wijzigingen van de wet. Wat voor communicatie hebben jullie ontvangen?"

J: "Wij hebben een brief gehad dat het per 1 januari naar 18 is gegaan, that's it."

Y: "Ik heb begrepen dat er ook nog een bijeenkomst is geweest, zijn jullie daar heen geweest?"

J: "Daar zijn twee mensen van het bestuur heen gegaan, ik zelf niet. Uiteindelijk heb ik van die vergadering vanuit het bestuur een samenvattende mail gekregen."

Y: "Wat vond je van die communicatie, was dat voldoende vanuit de gemeente?"

J: "Ja, er valt niet zoveel te vertellen eigenlijk. Het enige wat ik moeilijk vond is bij de hockeyfeesten. Daar hebben we ook geen duidelijk antwoord over gehad, zowel vanuit de politie als de gemeente, is of wij verantwoordelijk zijn voor mensen die buiten uitgebreid hebben gedronken en die hier binnen staan. Dat is voor mij niet duidelijk en dat konden zij mij ook niet vertellen."

Y: "Dat is wel een goede vraag. Zijn dat externe feesten?"

J: "Ja, wij geven hier hockeyfeesten voor de jeugd. Voorheen mocht 16+ drinken dus die kregen een bandje, nu schenken we helemaal geen alcohol, ook niet voor die paar achttienjarigen. Dan voorkom je gewoon gezeik. We hebben ook blaastesten aan de deur, maar als mensen hier bij de skatebaan snel biertjes drinken achter elkaar, dan komen ze hier bij het hek nog nuchter aan. Een half uur later staan ze binnen en gaan ze over hun nek. Wie is dan verantwoordelijk? En dat wist niemand ons te vertellen."

Y: "Goede vraag. Bij het Brasserie Park hadden ze ongeveer dezelfde situatie, op Koningsdag hadden zij ook een extern feest. Wanneer mensen blikjes naar binnen smokkelen die ze niet verkopen bij het Brasserie Park, maar daarmee worden betrapt, is het Brasserie Park dan verantwoordelijk of niet? Het is een beetje dezelfde categorie."

J: "Ja."

Y: "Hoe hebben jullie naar de leden gecommuniceerd dat er geen alcohol meer geschonken wordt onder de 18?"

J: "Alle jeugd heeft een mail gehad en alle ouders ook. Vooral naar ouders, zodat wanneer ze dronken thuiskomen dat het in ieder niet aan ons ligt."

Y: "Is het weleens voor gekomen, buiten het voorval wat je eerder omschreef, dat mensen onder de 18 hier betrapt zijn met alcohol?"

J: "Nee, ik heb twee keer een invaller gehad die een biertje uit een krat pakte, maar dan ben ik gelijk op afgestapt om te vragen wat hij aan het doen was. Het blijft natuurlijk lastig. Er zijn natuurlijk genoeg ouders die zeggen: 'Mijn dochter kreeg op haar 14e al een glas wijn bij het eten en als zij dat wil, dan mag dat toch?'"

Y: "Heb je veel ouders die naar jullie toestappen en daar moeilijk over doen?"

J: "Nee, we hebben geen enkele klacht gehad van ouders."

Y: "Hebben jullie nog iets gehoord van de NIX18-campagne?"

J: "Nee! Ik heb er niet zoveel van meegekregen. Op de tap hebben we nu wel een tellertje hangen die laat zien vanaf welke datum mensen 18 zijn, maar ik weet niet of die van hun is."

Y: "Bij andere verenigingen heb ik gehoord dat in principe voldoende is wat de gemeente heeft gedaan, alleen hebben sommigen nog behoefte aan een praktische bijeenkomst. Dat verenigingen met elkaar een avondje kunnen gaan zitten over hoe iedereen het aanpakt, bijvoorbeeld het vragen naar ID of als je een biertje moet afpakken. Is dat misschien ook iets voor jullie?"

J: "Ik denk niet dat dat vanuit de gemeente moet gaan. Ik denk dat sportclub dat onderling best kunnen organiseren. De gemeente kan daar zijn idee over hebben, maar in de praktijk werkt dat anders."

Y: "Maar is dat wel iets voor de gemeente om dat te organiseren?"

J: "Dat zou geen slecht idee zijn."

Y: "Je zegt dat je een mail hebt gestuurd naar jongeren en ouders, maar heb je in de kantine ook nog

stickers hangen of iets dergelijks om duidelijk te maken dat je niet schenkt onder de 18?”

J: “Nee, die moeten we nog binnen krijgen, denk ik. We hadden altijd zo’n ding van geen drank onder de 16, maar nieuwe hebben we nog niet gekregen. Ik zou eerlijk gezegd ook niet weten waar dat vandaan moet komen.”

Y: “Misschien dat dat nu wel vanuit de gemeente zou moeten komen. Wat zou jij nog kunnen helpen dat jongeren onder de 18 niet gaan drinken?”

J: “Ik denk dat je er niet zoveel aan kunt doen. Het is anderhalf jaar overbruggen. De jongeren die nu 15 zijn, hebben er sowieso nog niks mee te doen gehad. Je kunt er weinig aan doen.”

Y: “Ik heb eerder de vergelijking gehoord met het rookverbod.”

J: “Ja, klopt, eigenlijk hetzelfde.”

Y: “Mis je misschien nog iets uit de gemeente?”

J: “Nee, ja, stickers!”

Y: “Prima, dank je wel Jeroen, ik weet voldoende.”

J: “Graag gedaan.”

Interviews jongeren

Interview met: Tessa

Leeftijd: 17 jaar

Sport?: Ja

Duur interview: 09.28

Datum: 01-05-2014

Yuri Noordam = Y

Tessa = T

Y: "Drank- en Horecawet, weet je wat die inhoudt?"

T: "Geen idee. "

Y: "Je weet waarschijnlijk wel dat de leeftijd waarop je alcohol mag verkrijgen van 16 naar 18 jaar is gegaan. Waar onder andere voor jou nu de consequentie geldt dat je geen alcohol meer mag drinken tot je 18e. Houd jij je aan de wet?"

T: "Nee. "

Y: "In welke vorm houd jij je er niet aan?"

T: "Als ik het niet kan halen doen mijn ouders het wel of iemand anders. "

Y: "Is dat alleen thuis of ook wanneer je uit gaat?"

T: "Ook wanneer ik uit ga. "

Y: "Hoe kom je dan aan je alcohol?"

T: "In mijn vriendengroep zijn de meesten boven de 18, dus die halen dan drank voor me. "

Y: "Heb jij er iets van meegekregen dat die leeftijd van 16 naar 18 is gegaan?"

T: "Ja. "

Y: "Via welke vormen is dat gegaan?"

T: "Via internet. "

Y: "Misschien ook via de NIX18 reclame?"

T: "Nee, zeg me niks. "

Y: "Je drinkt dus alcohol, hoe veel?"

T: "Ik ben niet zo'n drinker, maar meestal drink ik wel 1 a 2 glaasjes voor de gezelligheid."

Y: "Ga je vaak uit dan?"

T: "Ligt eraan, dat kan niet altijd met mijn werk. "

Y: "Wat voor werk doe je?"

T: "Ik werk bij McDonalds, dus dan moet ik ook vaak in de avonduren werken. "

Y: "Als je met een vriendengroep bent, neem ik aan dat jij niet de enige bent onder de 18 die alcohol drinkt. Hoe vinden je vrienden dat verder?" Zijn er bijvoorbeeld ook vrienden die het raar vinden dat je je niet aan de vernieuwde wet houdt?"

T: "Nee. Heel veel mensen denken dat ze het wel kunnen verbieden, maar ze komen toch aan hun drank. Eigenlijk heb je altijd wel iemand die het voor je kan halen. "

Y: "Wat merk jij nog meer van de nieuwe wet?"

T: "Ja, met uitgaan is het in Leiden veranderd. Voor 00.00 uur kom je onder de 18 binnen, maar daarna kom je niet meer binnen. "

Y: "Zorg je dat je dan binnen voor die tijd?"

T: "Niet altijd, als ik met mijn vrienden ben, kom ik toch wel binnen. "

Y: "Hoef je dan niet je ID te laten zien?"

T: "Jawel, maar dan krijg je een praatje en dan kom je wel binnen. "

Y: "Vind jij dat er iets zou moeten veranderen aan de wet?"

T: "Ja, gewoon weer naar 16, want je komt er toch wel aan. "

Y: "Waarom?"

T: "Ik snap het sowieso niet dat het nu naar 18 is gegaan. Het is altijd 16 geweest en nu ineens is het naar 18. "

Y: "Ben je er bekend mee waarom ze het naar 18 hebben verhoogd?"

T: "Ja, omdat het niet goed is als je op jonge leeftijd veel drinkt. "

Y: "Weet je wat de consequenties zijn van het op jonge leeftijd veel alcohol drinken?"

T: "Uhm, ja, dat je hersenen niet meer zo goed ontwikkelen en zo. "

Y: "En wat vind je daarvan?"

T: "Eigenlijk vind ik dat je zelf moet weten wat je allemaal doet. Iedereen heeft zijn eigen weg. "

Y: "Ze zeggen dus dat het schadelijk is, maar dat deert jou niet zoveel?"

T: "Nee. "

Y: "Merk je dat bij vrienden wel?"

T: "Die denken het is mijn leven. "

Y: "Ik heb hier van een reclame tegen alcohol van een paar jaar geleden. Heb je die ooit gezien?"

T: "Ja. "

Y: "Wat vind je ervan?"

T: "Ik vind dat je niet zo'n jong kindje in zo'n glas moet zetten. "

Y: "Dit is een voorbeeld van de gevolgen die alcohol voor je kunnen hebben. Als je zo'n afbeelding ziet, schrikt het je dan af?"

T: "Nee. "

Y: "Stel we zouden de bar vol hangen met allemaal afbeeldingen waarop de schadelijkheid van alcohol te zien valt, dan zou het je nog niet tegenhouden?"

T: "Nee. "

Y: "Weet jij wat de consequentie is als jij betrapt wordt met alcohol in de kroeg onder de 18?"

T: "Geen idee. "

Y: "Ik vertel je dat je een boete van 70 euro krijgt. Schrikt dat je af?"

T: "Niet dat ik denk dat ik niet meer ga drinken. "

Y: "Ook niet als we achter de bar hangen dat wanneer je hier betrapt wordt, dat je een dikke boete krijgt?"

T: "Ik ga natuurlijk met oudere mensen uit, dus ik kan altijd zeggen dat ik het alleen vasthoud voor diegene.

Y: "En dan?"

T: "Mja.. "

Y: "Maar het schrikt je in ieder geval niet af als je een boete moet betalen?"

T: "Nee, van mijn ouders mag ik drinken. "

Y: "Stel dat je ouders zeggen dat je niet mag drinken. Wat doe je dan?"

T: "Toch doen, het is mijn leven. "

Y: "Neem je favoriete idool, zanger of acteur in gedachten en stel je voor dat die in een reclame zou spelen waarin hij of zij zegt dat je niet onder de 18 mag drinken. Zou dat dan misschien invloed hebben?"

T: "Nee. "

Y: "Dan rest mij nog maar twee vragen. Wat zou ervoor kunnen zorgen dat jongeren zich wel aan de wet gaan houden?"

T: "Heel veel onder de 18 die vinden het nergens op slaan, of je krijgt het van je ouders of toch van je vrienden. Dus eigenlijk heeft het niet zoveel zin om het naar 18 te doen. "

Y: "Feit is die wet nu wel naar 18 is gegaan. Is er iets dat je denkt dat jongeren zich eraan kunnen houden?"

T: "Ik denk wel dat drank die niet aanslaat dat je wel naar 16 kunt doen en drank waar je wel wat voelt dat je wel op 18 houdt. "

Y: "Dus eigenlijk de wet zoals die was?"

T: "Ja. "

Y: "Dus jij denkt dat er geen enkele maatregel is dat jongeren zich aan deze wet gaan houden?"

T: "Nee. "

Y: "Goed, dan weet ik even genoeg, dankjewel! "

T: "Geen dank. "

Interview met: Dustin
Leeftijd: 16 jaar
Sport?: Nee
Duur interview: 05.57
Datum: 01-05-2014

Yuri Noordam = Y
Dustin = B

Y: "Ben jij bekend met de Drank- en Horecawet?"

D: "Ja. "

Y: "Wat houdt die in volgens jou?"

D: "Hoe oud je moet zijn om alcohol te kunnen drinken en hoe oud je moet zijn om een discotheek of zoiets binnen te komen. "

Y: "Heel goed en die is afgelopen januari gewijzigd. Houd jij je aan die wet gehouden?"

D: "Nee. "

Y: "Is dat alleen thuis of ook in de horeca?"

D: "Maakt niet uit. "

Y: "Want ga je veel uit?"

D: "Elk weekend. "

Y: "Met een groep vrienden?"

D: "Ja. "

Y: "En waren daar ook jongeren bij die boven de 18 waren?"

D: "Niet allemaal, maar wel een paar.

Y: "Haalden zij dan alcohol voor je?"

D: "Ja, maar soms krijg je het ook zelf mee. "

Y: "Hoe heb jij vernomen dat de wet veranderd zou worden van 16 naar 18?"

D: "Via het nieuws. "

Y: "Toevallig nog de NIX18-campagne meekregen?"

D: "Nee. "

Y: "Jij zegt dat het je niet zoveel uitmaakt. Wat vinden je ouders ervan?"

D: "Maakt het ook niet echt veel uit. "

Y: "Weet jij wat de consequenties zijn als jij betrapt wordt als je onder de 18 bent je betrapt wordt?"

D: "Nee. "

Y: "Wat als ik je vertel dat je een minimale boete van 70 euro krijgt. Wat vind je daarvan?"

D: "Valt nog mee eigenlijk. "

Y: "Nu je dat weet, zou je dan wel aan de wet gaan houden?"

D: "Nee, nog steeds niet. "

Y: "Weet jij de reden waarom ze de alcoholleeftijd van 16 naar 18 hebben verhoogd?"

D: "Ik denk vanwege hersenschade. "

Y: "Heel goed. En wat vind je daarvan?"

D: "Aan de ene kant vind ik het wel terecht dat het verhoogd is naar 18, want dan gaan je hersenen langer mee. Maar je weet toch dat mensen er hoe dan ook aan gaan komen, ze stoppen er niet in een keer mee. "

Y: "Ik heb hier een afbeelding van een anti-alcoholreclame van een paar jaar geleden. Wat vind je van zo'n advertentie?"

D: "Wel goed aan de ene kant, maar de andere kant je doet het wel zelf. Ze kunnen wel zo'n advertentie ophangen, maar je bepaalt zelf hoe je ermee om gaat. Dat is eigen verantwoordelijkheid."

Y: "Stel je komt in de kroeg en dit hangt groot achter de bar. Wat zou je daarvan vinden?"

D: "Het schrikt me niet af. "

Y: "Je zei al dat je ouders het prima vinden. Stel dat die zouden zeggen: 'We willen niet meer dat je drinkt', wat zou je daarvan vinden?"

D: "Daar had ik ook niet naar geluisterd. "

Y: "Als jij je indenkt dat je favoriete voetballer of acteur in een tv-reclame speelt en die vertelt dat je onder de 18 niet moet drinken. Wat zou je daarvan vinden?"

D: "Niet zoveel, omdat je weet dat je die voetballer toch zelf niet kan zijn. "

Y: "Dan nog een laatste vraag, wat denk je dat er wel voor kan zorgen dat jongeren onder de 18 niet gaan drinken?"

D: "Ik denk niet dat je dat tegen kunt gaan. Je kunt misschien wel horeca verbieden, maar jongeren komen er toch wel aan. "

Y: "Dus op geen enkele manier denk jij dat het helpt?"

D: "Nee, denk het niet. "

Y: "Duidelijk, dank je wel, ik weet genoeg. "

D: "Graag gedaan! "

Interview met: Joost
Leeftijd: 18 jaar
Sport?: Nee
Duur interview: 08.33
Datum: 01-05-2014

Yuri Noordam = Y
Joost = J

Y: "Ben jij bekend met de Drank- en Horecawet?"

J: "Nee, niet echt. "

Y: "Weet je er iets vanaf?"

J: "Dat het vanaf nu 18+ is."

Y: "Dat klopt inderdaad, dat is een van de veranderingen geweest afgelopen januari. Jij bent nu 18?"

J: "Ja, sinds februari. "

Y: "Dus jij hebt een maand meegemaakt dat de vernieuwde wet ook voor jou goldde. Hoe was dat toen?"

J: "Geen problemen gehad of zo. "

Y: "Heb jij je er toen aan gehouden?"

J: "Ja. Of ik liet mijn moeder of zo halen. "

Y: "Maar je dronk dus wel onder de 18?"

J: "Ja, ik dronk wel gewoon, dat sowieso. "

Y: "Je dronk onder de 18, maar was dat dan in een thuissituatie of ook in de horeca?"

J: "Dat was wel een thuissituatie, een verjaardag of zo. "

Y: "Stel dat je uit was gegaan, had je je er dan aan gehouden?"

J: "Als ik het mee zou krijgen, dan had ik het gewoon gedaan. "

Y: "Ga je wel eens uit?"

J: "Ja. "

Y: "Is dat dan met een groep vrienden?"

J: "Ja. "

Y: "Heb je daar dan ook vrienden tussen zitten die boven de 18 zijn?"

J: "Ja. "

Y: "Haalden die ook alcohol voor jou?"

J: "Nee. "

Y: "Hoe heb jij te horen gekregen dat de leeftijd van 16 naar 18 omhoog is gegaan?"

J: "Ik werkte bij de Albert Heijn en we kregen van die foldertjes op de balie. "

Y: "Was dat de NIX18-campagne?"

J: "Ja, precies. "

Y: "Wat vond je van die communicatie?"

J: "Het werd wel goed uitgelegd. "

Y: "Wat merkte jij van de gevolgen van de wet buiten dat je zelf niet mocht drinken?"

J: "Ja, veel mensen halen voor anderen bij de supermarkt. "

Y: "Vind jij dat er iets zou moeten veranderen aan de vernieuwde wet?"

J: "Nee, voor mij zelf niet. "

Y: "Dus de verandering van 16 naar 18 vind je prima?"

J: "Ja, ik vind van wel. "

Y: "Oké, weet je ook waarom ze die leeftijd verhoogd hebben?"

J: "Steeds meer jongeren zuipen zichzelf in een coma. "

Y: "Precies, het is erg schadelijk voor je lichaam. Nu heb ik een advertentie van een paar jaar geleden. Daarmee proberen ze te laten zien dat alcohol schadelijk is voor je lichaam. Wat vind je hiervan?"

J: "Ik vind het wel goed. "

Y: "Schrikt het je af?"

J: "Ja. "

Y: "Stel dat we dit groot achter de bar hangen in de horeca. "

J: "Ik denk dat dat wel helpt."

Y: "Denk je ook dat het helpt wanneer jongeren er meer mee bekend worden wat voor schade alcohol aan je lichaam geeft?"

J: "Ligt eraan. Die jeugd van tegenwoordig is een beetje te allemaal. Ik denk niet dat het echt helpt. "

Y: "Ik heb namelijk niet echt het idee dat jongeren weten wat voor schade het aanricht. "

J: "Dat klopt wel, ze doen er makkelijk over. "

Y: "Weet jij wat de consequenties zijn als je betrapt wordt onder 18?"

J: "Ja, een boete voor de horeca. "

Y: "En wat nog meer?"

J: "Dan word ik eruit gezet denk ik. "

Y: "Wat als ik je vertelt dat de horeca een boete krijgt, maar jij ook. Minimaal 70 euro. "

J: "Mee eens. "

Y: "Schrikt het je af?"

J: "Nee, maar ik zou het er wel mee eens zijn. Ik hoor namelijk te weten, ik ben onder de 18 en mag hier niet drinken. "

Y: "Denk je dat afschrikt, wanneer we dat gaan ophangen?"

J: "Ja, dat schrikt wel af. "

Y: "Denk je dat veel mensen niet weten dat ze een boete krijgen?"

J: "Dat denk ik ja, ik denk dat dat wel helpt. "

Y: "Stel je favoriete voetballer of acteur speelt mee in een tv-reclame tegen alcohol. En die zegt tegen de jongeren dat ze niet moeten drinken onder de 18 jaar. Denk je dat dat zou helpen?"

J: "Je had volgens mij ook zo'n reclame van Ajax, maar ik weet niet of het helpt. Ik denk het niet. "

Y: "Ik heb nog een laatste vraag voor je. Welke maatregelen zouden er genomen moeten worden zodat jongeren onder de 18 niet gaan drinken?"

J: "Dat is een goede vraag, erg moeilijk. Ik heb geen idee. "

Y: "Denk je dat er wel maatregelen zouden kunnen zijn die helpen?"

J: "Ja, ik denk dat een boete wel kan werken. Verder zou ik het niet weten. "

Interview met: Pim
Leeftijd: 18 jaar
Sport?: Nee
Duur interview: 07.38
Datum: 01-05-2014

Yuri Noordam = Y
Pim = P

Y: "Pim, wanneer ben jij 18 geworden?"

P: "29 januari. "

Y: "Dus je hebt er nog een maandje mee te kampen gehad met de vernieuwde Drank- en Horecawet?"

P: "Ja. "

Y: "Drank- en Horecawet, waar denk je dan aan?"

P: "Uitgaan, drank. "

Y: "1 januari is de wijziging geweest van 16 naar 18. Wat vond je ervan?"

P: "Maakt mij niet zoveel uit, ik moest wel sigaretten kopen. "

Y: "Heb jij je toen aan de Drank- en Horecawet gehouden?"

P: "Nee. "

Y: "Was dat in thuissituaties?"

P: "Ja, maar ook stappen. "

Y: "Hoe ging dat dan?"

P: "Eerst gingen we thuis drinken en vervolgens gingen we doordrinken in de stad. "

Y: "Kreeg je dan zelf alcohol mee?"

P: "Ja. "

Y: "Hoe is het jou duidelijk geworden dat die leeftijd omhoog is gegaan?"

P: "Ik heb er niet heel veel van meegekregen, want ik heb er maar 29 dagen wat mee te maken gehad. Maar ik merkte het wel in de C1000 dat als ik even wat wou halen dat ik het echt niet mee kon krijgen. Dat vond ik een beetje te ver gaan. "

Y: "Wat vind je dan van de vernieuwde wet?"

P: "Beetje overdreven. "

Y: "Waarom?"

P: "Ze drinken toch wel als ze dat willen. "

Y: "Weet je waarom die van 16 naar 18 is gegaan? "

P: "Geen idee. "

Y: "Wat als ik je zeg dat het ernstige schade aan je lichaam kan geven?"

P: "Ja, dat is met alles wel zo. Overal waar te voor staat is niet goed. "

Y: "Ik heb hier een afbeelding van een reclame van een paar jaar geleden tegen alcohol. "

P: "Ja, die ken ik wel. "

Y: "Wat vind je hiervan?"

P: "Het is wel een harde reclame. Maakt je toch wel wat duidelijk. "

Y: "Stel dat we dit achter de bar zouden op groot formaat. Wat zou je daarvan vinden?"

P: "Een beetje te ver gaan. "

Y: "Waarom?"

P: "Het belemmert je uitgaan. "

Y: "Maar het maakt wel duidelijk dat het schadelijk is. "

P: "Ja, maar ik ben niet heel klein, dus ik heb daar niet zoveel last van. "

Y: "Het is natuurlijk niet alleen je groei. Maar jij zegt dat het te ver gaat, maar zou het je ook afschrikken?"

P: "Nee, wel buiten, maar niet in uitgaansgelegenheden. "

Y: "Wat vinden je ouders ervan?"

P: "Die maakt het niet zoveel uit, als ik het maar niet teveel doen. Niet ga je gang, wel met mate. Niet dat ik elke dag ga drinken. "

Y: "Weet jij wat de consequentie is als je betrapt wordt?"

P: "Dat ik naar buiten word gegooid. "

Y: "Verder niks?"

P: "Nee. Dat had ik tenminste."

Y: "Je bent betrapt?"

P: "Ja, een paar keer al. "

Y: "Waar was dat?"

P: "In de oude Harmonie. "

Y: "Daar hebben ze je naar buiten gegooid zonder verdere consequentie?"

P: "Ja. "

Y: "Ik vertel je dat wanneer je wordt betrapt dat naast de horecagelegenheid jij ook een boete krijgt. Minimaal 70 euro. Wat vind je daarvan?"

P: "Ja, ik vind het eigenlijk dom van hun, want zij verkopen het je wel. "

Y: "Zij zijn hoe dan ook strafbaar, maar ook jij krijgt een boete. Wat vind je daarvan?"

P: "Op zich wel goed dan. "

Y: "Denk je ook dat het mensen afschrikt?"

P: "Ja hoor. Ik wist het bijvoorbeeld niet. "

Y: "Stel dat je favoriete idool of voetballer in een reclame speelt tegen alcohol onder de 18 jaar. Denk je dat dat invloed zou hebben op jongeren?"

P: "Dat denk ik wel. "

Y: "Dan heb ik nog een laatste vraag voor je. Denk je dat er een maatregel is die jongeren onder de 18 kan beïnvloeden zodat ze niet meer drinken onder de 18?"

P: "Weet ik niet echt. Die boete helpt wel. Als je betrapt wordt en ze schrijven gelijk een boete uit, dat schrikt wel af. Je wilt niet met die spanning lopen. "

Y: "Dan weet ik genoeg, dank je wel. "

P: "Graag gedaan. "

Interview met: Joël
Leeftijd: 17 jaar
Sport?: Ja
Duur interview: 9.53
Datum: 01-05-2014

Yuri Noordam = Y
Joël = J

Y: "Als ik zeg Drank- en Horecawet, waar denk je dan aan?"

J: "Drank naar 18 is gegaan. "

Y: "Wat vind je daarvan?"

J: "Maakt mij niet zoveel uit, ik drink ruim een half jaar niet meer. Ik ga ook niet meer uit. "

Y: "Daarvoor dronk je wel?"

J: "Ja, toen ik 15, 16 was ging ik elk weekend uit met ook veel drinken. Op een gegeven moment ging ik veel sporten, dus toen had ik het wel gezien. Ik mis het ook niet, het is puur voor sporten.

Y: "Wat voor sport doe je?"

J: "Bodybuilding. "

Y: "Wat heb jij er over meegekregen dat de alcohol leeftijd van 16 naar 18 is gegaan?"

J: "Ik zag het op briefjes bij supermarkten, dat is eigenlijk het enige. Voor de rest zit ik er niet echt in zeg maar. "

Y: "Wat je ervan meegekregen heb, wat vond je ervan?"

J: "Nu moet je 18 zijn om een biertje te drinken, dat vind ik wel een beetje zot. Voor de rest boeit het me niet echt. "

Y: "Weet je ook waarom die leeftijd van 16 naar 18 is gegaan?"

J: "Omdat er een beetje veel misbruik van wordt gemaakt, alcoholvergiftiging of zo. "

Y: "Het is voornamelijk gedaan omdat het veel schade aan je lichaam aanbrengt. Wat vind je daarvan?"

J: "Dat is vind ik wel goed. "

Y: "Dat vind je wel goed?"

J: "Ja, je kunt het wel verbieden, maar al die gasten blijven het toch wel doen. Die drinken wanneer ze willen drinken, ze komen er toch wel aan. "

Y: "Wat ik hoor is dat veel oudere jongeren voor de jongeren halen.

J: "Klopt, dat lijkt me ook wel logisch. "

Y: "Weet je wat je ouders ervan vinden?" Stel dat je nog uitgaat. "

J: "Mijn ouders zouden er niet zoveel van zeggen. Ik ben er nu toch niet mee bezig. Maar toen ik 15 was, mocht ik ook gewoon drinken en uit. Als ik het maar niet teveel deed. Wat overigens wel veel gebeurde. "

Y: "Denk je dat het invloed op jou zou hebben als je ouders zouden zeggen dat je niet zou mogen drinken, als je nog zou drinken?"

J: "Als ik het zou willen, zou ik het nog doen. Ik ben niet echt heel bijdehand, maar ik doe wel wat ik wil doen. "

Y: "En daar hebben je ouders geen invloed op?"

J: "Tuurlijk wel een deel, maar als ze tegen willen houden, ga ik het wel stiekem doen. "

Y: "Ik heb hier een afbeelding van een oude reclame tegen alcohol voor jongeren. Ken je die? "

J: "Ja, die heb ik toen wel op borden zien hangen. "

Y: "Wat vind je hiervan?"

J: "Ik snap niet dat al die jonge kinderen zo lam kunnen worden. Tegenwoordig is het echt zot. Het blijft niet alleen bij drank, ze zitten ook aan de pillen vanaf hun 14e jaar. Dat snap ik wel, maar een biertje op je 16e moet kunnen. "

Y: "Stel dat we zulke reclames bij een horecatent ophangen. Denk je dat het mensen afschrikt?"

J: "Nee, denk niet echt dat het afschrikt. Mensen kijken ernaar, ze denken er even bij na maar of het invloed heeft denk ik niet. Ze gaan daarna weer vrolijk verder. "

Y: "Weet je wat de consequenties zijn als je wordt betrapt als 17-jarige met alcohol?"

J: "Een boete, zal wel groot zijn. "

Y: "Die boete is minimaal 70 euro. "

J: "O, dat is wel weinig. Tegenwoordig zijn die boetes best wel hoog, ik had wel meer verwacht.

Y: "Denk je dat een boete mensen afschrikt?"

J: "Dat denk ik niet, veel mensen blijven in herhaling vallen met boetes. "

Y: "Volgens mij weten veel jongeren niet dat ze naast de horecagelegenheid zelf ook een boete krijgen. Denk je dat het af zou schrikken als ze daar meer de nadruk op leggen in de horeca?"

J: "Ja, dat denk ik wel. "

Y: "Stel dat je favoriete sporter of bekendheid in een tv-reclame zou spelen tegen alcohol onder de 18 jaar. Denk je dat invloed zou hebben?"

J: "Het zou mij niet echt aantrekken. Je ziet dat en als je zelf lekker wilt drinken, dan drink ik gewoon een biertje. Dit soort dingen hebben niet echt invloed op mij. "

Y: "Goed, laatste vraag. Denk jij dat er maatregelen bestaan die jongeren van de alcohol af kunnen houden?"

J: "Goed uitleggen wat het met je lichaam doet. Ik drink zelf niet omdat het mijn spieren afbreekt en je wordt er dik van. Wie wilt er nu dik zijn? Het zou mij afschrikken. Maar ik denk dat ze toch wel drinken, sommige dingen voorkom je toch niet. "

Y: "Ik weet genoeg, dank je wel! "

J: "Ja, is goed. "

Interview met: Jordy
Leeftijd: 18 jaar
Sport?: Nee
Duur interview: 14.03
Datum: 01-05-2014

Yuri Noordam = Y
Jordy = J

Y: "Jordy, hoe oud ben jij?"

J: "Ik ben 18. "

Y: "Wanneer ben jij 18 geworden?"

J: "In september. "

Y: "Dus jij hebt niet mee te maken gehad dat de Drank- en Horecawet is veranderd?"

J: "Nee. "

Y: "Ben jij bekend met de Drank- en Horecawet?"

J: "Ja. "

Y: "Wat houdt die in volgens jou?"

J: "In ieder geval dat je niet mag drinken onder de 18. "

Y: "Wat vind je daarvan?"

J: "Ik vind het terecht. "

Y: "Waarom?"

J: "Als je ziet hoeveel ongelukken er gebeuren met jongeren en alcohol, dat vind ik abnormaal. Jongeren van net 16 die uitgebreid hun verjaardag vieren en dat die vaak uitlopen op een groot drama en dat ze zich volpompen met alles behalve bier. Vind ik gewoon onnodig. "

Y: "Hoe is het bij jou overgekomen in de communicatie dat de wet is veranderd. "

J: "Ik heb er met veel mensen over gesproken en daar hadden we het er over dat het wel eens snel zou kunnen gebeuren. Het kon eigenlijk niet uitblijven. Als je hoort op het nieuws hoeveel jongeren in coma raken door alcohol. Het was een kwestie van tijd, de knoppen in Den Haag gingen om en ze gingen de leeftijdsgrens omhoog gooien. Dat was een kwestie van tijd. Eigenlijk zaten we er al een beetje op te wachten. "

Y: "Op welke manier?"

J: "voornamelijk het journaal, de krant, de radio. "

Y: "Heb je wel eens van de NIX18-campagne gehoord?"

J: "Ja, maar die kwam eigenlijk later. Toen het bekend was dat het naar 18 zou gaan, kwamen eigenlijk die spotjes. Al we nu terugkijken, wisten we het eigenlijk van tevoren al. "

Y: "Jordy, drink je zelf alcohol?"

J: "Ik drink hier en daar weleens een biertje. "

Y: "doe je dat dan in een groep?"

J: "Ja, met vrienden. "

Y: "In thuissituaties?"

J: "Ook, ligt er een beetje waar we zijn, wat de sfeer. Dat kan thuis, in de kroeg of op de voetbalclub zijn. "

Y: "Je drinkt dus af en toe een biertje. Heb jij in je vriendengroep jongeren die nog onder de 18 zijn?"

J: "Ja, hebben we. "

Y: "Drinken die mee?"

J: "Ja, die drinken mee. "

Y: "Is dat ook met uitgaan?"

J: "Ja, denk het wel. Niet dat ik er heel specifiek op let. Maar ik denk het wel. Ik hoor zoveel verhalen dat ze het gewoon meekregen, zelfs nu nog. Of ze krijgen het anderen, er zal wel gewoon gedronken worden, dat weet ik eigenlijk bijna wel zeker. "

Y: "Halen anderen uit jullie vriendengroep dan voor die personen een drankje halen?"

J: "Ja, dat komt wel voor. Het zijn veel jongens die binnen nu en een maand 18 worden, dus het duurt maar even. Maar we hebben zo iets dat als we gaan, dan gaan we met zijn allen en dan zorgen we ervoor dat diegene ook een biertje moet kunnen drinken. Er is niks lulligers als er eentje aan de sinas moet gaan zitten en de rest drink een biertje. Ik kan me voorstellen dat je je dan een beetje buitengesloten voelt. "

Y: "Weet jij waarom ze van 16 naar 18 zijn gegaan?"

J: "Nee, eigenlijk niet. "

Y: "Je had het eigenlijk al een soort van gezegd. Het is omdat er veel schade is voor je lichaam. Wat vind je daarvan?"

J: "Ik vind het belachelijk, onzin en nergens voor nodig. Ik drink een biertje omdat het gezellig is en dat je dronken wordt is dan bijzaak. Maar je hebt jongeren die puur drinken om dronken te worden. Dat vind ik gewoon niet nodig. Je drinkt om een gezellige avond te hebben. Ik heb het zelf wel gedaan, toen ik net 16 werd, dat is echt een fase waarin je dingen gaat uitproberen, je zoekt de grens en je gaat er wel eens overheen. Je wordt dan iets sneller dronken dan diegene die zeg maar een ervaren drinker zijn. "

Y: "Ik heb hier een plaatje van een reclame van een paar jaar geleden. Ken je die toevallig?"

J: "Nee, het zegt me helemaal niks. "

Y: "Stel dat je het zo ziet, het meisje zit opgesloten in een bierglas door de gevolgen van alcohol. Wat vind je hiervan? "

J: "Als zij 16 is zeg ik stom. Vanuit ouders moet daar meer voorlichting komen, wat zijn de gevaren, wat kan wel, wat kan niet. Zo'n meisje weet natuurlijk niet wat alles met je doet. Wist ik ook uiteraard niet aan het begin. Daar moet wel meer inlichting komen vanuit de ouders en vanuit school.

Y: "Jij denkt dat meer voorlichting geven helpt?"

J: "Ik denk niet dat het zou helpen, maar je kunt ze wel bewust maken wat de risico's zijn. Of ze het naleven is weer een andere vraag. Maar je kunt het ze wel proberen wijs te maken wat de gevaren zijn. Waar loop je later tegenaan als je teveel drinkt. Dat vind ik wel het belangrijkste, of het helpt weet je nooit. "

Y: "Als je zo'n reclame ziet, wat doet het met jou?"

J: "Het is toch een teken dat het toch nodig is. "

Y: "Schrikt het je af?"

J: "Ja, dat wel. Daar schrik je wel van. "

Y: "Stel we dat groot achter de bar hangen. Denk je dat het mensen afschrikt?"

J: "Nee, daar kijken mensen niet eens naar. "

Y: "Jou doet het wel wat, de rest van de jongeren doet het niks?"

J: "Ik denk niet dat een groot gedeelte daarvan opkijkt. Ze trekken hun schouders op en lopen lachend verder."

Y: "Weet jij wat de consequenties zijn als je wordt betrapt met een biertje op je 17e?"

J: "Volgens mij krijg je een boete en word je de tent uitgegooid, dat zou mijn eerste ingeving zijn. "

Y: "Dat is inderdaad waar. De horecagelegenheid zelf krijgt een boete, maar de jongere zelf krijgt een boete van minimaal 70 euro. Wat vind je daarvan?"

J: "Ja en nee. Een geldboete is de meest simpele oplossing, nogmaals geef die jongeren voorlichting. Waarom is die grens omhoog? Dat vind ik beter. "

Y: "Naar mijn idee weten heel veel jongeren niet dat ze zelf een boete krijgen. "

J: "Ze weten het wel hoor, maar ze willen het niet weten. Dat denk ik. "

Y: "Stel dat je dat achter de bar ophangen. Dat mensen een boete krijgen als ze betrapt worden met drinken onder de 18. "

J: "Dat is een ander verhaal. Ik denk dat ze dan voorzichtiger zullen. Dat is een hoop geld. Dus ik denk dat dat wel afschrikt. "

Y: "Jij zegt dat voorlichting helpt, maar stel dat iemand wordt betrappt en die wordt de tent uitgezet. Moet die dan naar voorlichting gaan luisteren?"

J: "Ligt eraan. "

Y: "Op wat voor manier zie je die voorlichting dan voor je?"

J: "Het is een moeilijke vraag. De scholen en ouders zouden daar vanaf het begin af aan al meer mee moeten doen. Agenten kunnen daar ook wat meer mee kunnen doen, zij zijn ervaren en worden daar mee opgeleid. Zij kunnen met jongeren praten over wat de consequenties zijn. "

Y: "Stel dat nog 17 was en je ouders zouden zeggen dat je niet mag drinken onder de 18. Wat dan?"

J: "Terecht. "

Y: "Zou het invloed hebben?"

J: "Weet ik niet, zou best goed kunnen. Ligt eraan wat de situatie is. Het heeft denk ik wel enigszins invloed, want je kunt niet stomdronken thuis komen. Denk dat ik stiekem wel een biertje zou doen. "

Y: "Stel dat een beroemde voetballer of acteur in een tv-reclame speelt tegen alcohol onder de 18. Denk je dat zoiets invloed zou hebben?"

J: "Weet ik niet, de ene kent hem wel, de ene niet. "

Y: "Als de mensen hem kennen, denk je dat het dan invloed heeft?"

J: "Ja, misschien een heel klein beetje. "

Y: "Tot slot, laatste vraag. Denk je dat er maatregelen zijn die jongeren van de drank af kunnen houden onder de 18?"

J: "Nee, dat denk ik niet. Mag je niet in een kroeg drinken, gaat men wel bij iemand thuis drinken. Nee, ik denk het niet. Het gebeurt toch. "

Y: "Ik weet genoeg, Jordy. Dank je wel. "

J: "Graag gedaan! "

Interview met: Mitchel
Leeftijd: 16 jaar
Sport?: Ja
Duur interview: 07.25
Datum: 03-05-2014

Yuri Noordam = Y
Mitchel = M

Y: "Als ik zeg Drank- en Horecawet, waar denk je dan aan?"

M: "Dat het nu naar 18 is. "

Y: "Dat klopt inderdaad, dat is door de verandering afgelopen januari. Hoe lang ben jij al 16?"

M: "Sinds juli. "

Y: "Dus je hebt al een half jaar mogen drinken, maar gaat dat dus niet meer. Wat vond je daarvan?"

M: "Balen dat je niet meer mag halen en drinken. "

Y: "Houd jij je aan de Drank- en Horecawet?"

M: "Nee. Thuis en bij vrienden drink je wel. Dan gaan we gewoon bij iemand thuis binnen zitten en dan haalt er iemand drank. "

Y: "Ga je ook weleens uit?"

M: "Af en toe, maar dat kan nu bijna niet meer in Leiden want het is nu 18+ geworden. We gingen altijd naar de Harmo, maar daar komen we niet meer binnen. "

Y: "Als je uitgaat, probeer je dan ook wel een biertje te bestellen?"

M: "Je zorgt dat iemand die 18 is bier haalt voor je. "

Y: "Hoe ben jij te weten gekomen dat de Drank- en Horecawet veranderd zou worden?"

M: "Ik hoorde het van vrienden dat ze dat wilde doen en toen zag ik het op het journaal dat het definitief was. Klote haha. "

Y: "Heb je weleens meegemaakt dat een van jullie is betrapt?"

M: "Nee, dat niet. "

Y: "Stel dat je betrapt wordt, weet je wat de consequenties zijn?"

M: "Een hoge boete voor de horeca en voor jou zelf. "

Y: "Heel goed, de meesten eten niet dat ze zelf ook een boete krijgen van 70 euro. Schrikt dat je af?"

M: "Ja, dat is een hoop geld, toch een aantal uur werken. Maar ik zou het blijven doen, vaak is het zo druk dat ze het niet eens doorhebben. Zeker niet als je het redelijk snel opdrinkt. "

Y: "Merk jij nog andere consequenties van de wet?"

M: "Dat je zelf niet kan halen, dan moet je iemand regelen die dat wel kan. "

Y: "Wat vinden je ouders ervan?"

M: "Volgens mij vinden ze het wel goed. Veel jongeren drinken op hun 16e wel veel, maar ze vinden het niet erg als ik een paar biertjes drink."

Y: "Stel dat je ouders zeggen dat ze het niet goed vinden dat je drinkt. "

M: "Dat zou ik wel minder gaan drinken. Bij een vriend thuis een paar biertjes of zo, maar niet heel veel. "

Y: "Weet jij ook waarom ze de Drank- en Horecawet hebben aangepast?"

M: "Omdat heel veel onder de 18 nog niet verantwoordelijk genoeg zijn om zich aan de limiet te houden. "

Y: "Het is ook voornamelijk omdat het veel schade aan je lichaam brengt, waaronder hersenschade. Schrikt dat je af?"

M: "Ik drink niet veel, ik weet wanneer ik moet stoppen. "

Y: "Ik heb hier een voorbeeld van een reclame van een aantal jaar geleden. Ken je die toevallig?"

M: "Nee. "

Y: "Het toont aan dat jongeren veel schade krijgen door overmatig alcoholgebruik. Schrikt zo'n reclame jou af?" "

M: "Ik denk dat veel mensen onder de 18 er niet veel aandenken wat de gevolgen zijn. "

Y: "Stel dat we zulke posters achter de bar hangen?" Denk je dat het afschrikt?"

M: "Nee, dat denk ik niet. Jongeren drinken omdat ze er trek in hebben en daarnaast doen ze mee, omdat hun vrienden het ook doen. "

Y: "Stel dat het duidelijker wordt dat er boetes vallen als mensen zich er niet aan houden en dat dat ook achter de bar wordt gehangen. Zou dat denk je helpen?"

J: "Ja, dat denk ik wel. "

Y: "Dat is volgens mij nog niet heel bekend bij mensen. "

J: "Dat denk ik ook niet. "

Y: "Stel dat je favoriete beroemdheid hebt en die speelt in een reclame om duidelijk te maken dat je geen alcohol moet drinken onder de 18 jaar. Denk je dat dat invloed zou hebben?"

J: "Nee, denk het niet. Als ik er trek in heb, dan drink ik er een. "

Y: "Ook niet als hij duidelijk maakt wat de gevolgen zijn?"

J: "Dat zou misschien wel kunnen, misschien een beetje. "

Y: "Oké, laatste vraag. Denk je dat er maatregelen zijn die kunnen werken?"

J: "Streng controleren. Dat is de grootste maatregel. "

Y: "Wat zou jij een vervelende controle vinden?"

J: "Als er veel politie is of mensen die er naar kijken. Dat zou wel vervelend zijn. Duidelijk maken dat er een boete is zal ook wel helpen. Ik denk niet dat mensen zich er aan gaan houden, tenminste niet tijdens het uitgaan. "

Y: "Ik weet genoeg, dankjewel! "

J: "Is goed, dankjewel. "

Interview met: Stefan
Leeftijd: 17 jaar
Sport?: Ja
Duur interview: 08.04
Datum: 03-05-2014

Yuri Noordam = Y
Stefan = S

Y: "Stefan, als ik zeg Drank- en Horecawet, waar denk je dan aan?"

S: "18+."

Y: "Jij bent 17, wanneer ben je dat geworden?"

S: "5 april, dus net. "

Y: "Dan heb je dus wel een paar maanden mogen drinken."

S: "Dat is het kutte ervan. "

Y: "Wat vind je ervan?"

S: "Ik vind dat het bij ons een beetje is afgepakt, want als je mensen hebt die toen al 16 waren die konden al drinken. Voor jongeren onder de 16 is dat anders. "

Y: "Hoe had je dat liever willen zien?"

S: "Dat de mensen die na 1 januari 16 worden dat die niet mogen drinken, maar de mensen die het al wel mochten wel. "

Y: "Houd jij je aan de Drank- en horecawet?"

S: "Nee, mijn ouders halen het gewoon. "

Y: "Waarom houd jij je er niet aan?"

S: "Van mijn ouders mag ik gewoon drinken. Daarnaast heb ik een zus die ouder is en die mocht vanaf haar 16e drinken. Hierdoor zeggen mijn ouders dat ik ook gewoon mag drinken vanaf mijn 16e. We mogen nu ook niet meer uit, want alles in Leiden is 18+ geworden. Dus nu zitten we gewoon op mijn kamer te drinken. "

Y: "Met een groep vrienden?"

S: "Ja. "

Y: "Maar je gaat nu nergens meer uit?"

S: "Voor de vakantie wel, maar nu niet meer. Of je moet naar Noordwijk of Rotterdam, maar daar heb ik echt geen zin in. "

Y: "Toen het in Leiden nog niet 18+, hoe ging dat dan?"

S: "We moesten voor 12 uur binnen zijn, dus we begonnen meestal om 21 of 22 uur met drinken en dan gingen we daarna uit. "

Y: "Dronk je toen ook in de horeca?"

S: "Nee, toen was het over. "

Y: "Is het risico dan te groot?"

S: "Nou, een keer werkten ze met stempels, dus toen had een vriend een stift meegenomen en hebben we die stempel nagemaakt op onze hand, toen kregen we het wel mee. Maar je wordt wel constant in de gaten gehouden, dus ik heb het daarna niet meer gedaan. "

Y: "Waarom doe je het thuis wel, maar bij het uitgaan niet?"

S: "Omdat het thuis mag en bij het uitgaan niet. "

Y: "Je bent bang om betrappt te worden?"

S: "Als je betrappt wordt, word je er gewoon uitgezet, dus dan is je avond verpest. "

Y: "Weet je wat de consequenties zijn als je betrappt wordt?"

S: "Waar wij uit gingen werd je er uitgezet. "

Y: "Verder niet?"

S: "Nee, verder is er niks aan de hand volgens mij. "

Y: "Als je betrappt door diegene die het controleren, krijgt de tent waar het gebeurt een boete maar jij zelf krijgt ook een boete van 70 euro. Wat vind je ervan?"

S: "Dat is veel. Toch denk dat er niet veel verandert. Misschien dat als je er bent je iets meer gaat nadenken. "

Y: "Schrikt het je af?"

S: "Nee, niet heel erg. "

Y: "Stel dat in de horeca grote poster komen te hangen met dat als je betrappt wordt met alcohol onder de 18 dat ze dan een boete krijgen van 70 euro. Denk je dat dat invloed heeft?"

S: "Op veel mensen wel ja. Ik heb het maar een keer gedaan, dus ik schrik er niet van af. "

Y: "Volgens mij weten veel jongeren niet dat ze een boete krijgen als ze betrappt worden. "

S: "Ik denk dat veel jongeren denken dat hun ouders betalen, maar ik denk dat ze dat niet doen. "

Y: "Weet je waarom ze de leeftijd van 16 naar 18 hebben gebracht?"

S: "Ik denk om het risico te verminderen. Als je ouder bent, denk je meer na en heb je minder snel ongelukken."

Y: "Ze hebben het ook grotendeels gedaan omdat je veel schade aan je lichaam krijgt zoals bijvoorbeeld hersenschade. Dat hebben ze een paar jaar geleden geprobeerd te laten zien in een reclame. Die heb ik hier bij me. Ken je deze?"

S: "Ja. "

Y: "Schrikt deze je af?"

S: "Nee. "

Y: "Stel dat zo'n reclame met de consequenties van alcohol achter de bar komt te hangen. Denk je dat dat afschrikt?"

S: "Dan zou je de tekst groter moeten maken, het moet wel goed leesbaar zijn. Als je 16 bent denk je er niet over na, dus daarom is het ook slim dat ze het naar 18 hebben gebracht. "

Y: "Je ouders vinden het prima dat je drinkt. Stel dat je ouders het niet goed vinden dat je drinkt tot je 18e. Wat had je dan gedaan?"

S: "Dan ga je vrienden of andere mensen zoeken die voor je kunnen halen. "

Y: "Maar zou het invloed hebben?" Zou je er bijvoorbeeld minder door gaan drinken?"

S: "Wat mijn ouders altijd hebben is we laten ze het gewoon doen zodat de kinderen er zelf over na gaan denken. Ze moeten eerst met de neus tegen de deur aanlopen en dan weten ze hoe het moet. Je mag het zelf ontdekken, maar als je te ver gaat, grijpen we in. "

Y: "Stel dat een beroemde voetballer of acteur in een tv-reclame speelt tegen alcohol onder de 18. Denk dat het invloed zou hebben?"

S: "Ik zou er over na gaan denken want ik doe een sportopleiding, maar ik heb zelf mijn eigen grenzen leren kennen. Ik heb een jaartje bij ADO gevoetbald, dus voor mij is het professionele voetbal al een beetje voorbij, dus het voetbal interesseert me niet echt. Maar iemand die heel dicht bij me staat zou meer invloed hebben, een muzikant of zo. "

Y: "Tot slot, laatste vraag. Denk je dat er maatregelen zijn die helpen tegen drinken onder de 18?"

S: "Weet je, wij zuipen net zo veel als dat we vroeger deden. Misschien zelfs wel meer. Het is alleen jammer dat we niet meer uit kunnen gaan. "

Y: "Maar dat verplaatst het probleem eigenlijk dus?"

S: "Ja, eerst gingen dronken we tot 00 uur en gingen dan de stad in. Nu drinken we misschien wel door tot 2 uur. "

Y: "Welke maatregel zou jij nu echt vervelend vinden?"

S: "Openbaar dronkenschap, dat je niet meer naar buiten zou kunnen. "

Y: "Dank je wel, ik weet genoeg. "

S: "Oké, succes! "

Interview met: Simone
Leeftijd: 16 jaar
Sport?: Ja
Duur interview: 06.23
Datum: 03-05-2014

Yuri Noordam = Y
Koen = K

Y: "Simone, als ik zeg Drank- en Horecawet, waar denk je dan aan?"

K: "Dat we niet meer uitkunnen en dat we geen alcohol meer krijgen onder de 18 jaar. Maar daardoor drinken we wel thuis veel meer. Dan gaan we gewoon thuis bij een van die gasten zitten en lappen we wat en dan halen we twee kratjes bier of zo. "

Y: "Wat vind je ervan?"

K: "Dat ze het naar 18 hebben gedaan maakt me eigenlijk niet uit, want nu zitten we gewoon bij iemand thuis. "

Y: "Jij bent 16, wanneer ben je dat geworden?"

K: "23 september. "

Y: "Dus dan heb je al een paar maanden mogen drinken. Je bent uit geweest waar je mocht drinken en opeens was het over. Hoe was dat?"

K: "Het maakte mij niet veel uit. We zaten toch al vaak bij een groep thuis. Nu is dat alleen altijd geworden. "

Y: "Hoe ben jij erachter gekomen dat de leeftijd van 16 naar 18 is gegaan?"

K: "Dat hoorde ik van iedereen uit mijn team. "

Y: "Heb je ook iets van de NIX18-campagne meekregen?"

K: "Ja, maar ik kan gewoon aan iemand van 18 vragen of ze een paar biertjes voor me willen halen en dan doen ze dat. "

Y: "Wat vinden jouw ouders ervan?"

K: "Ik mag drinken van mijn ouders, die vinden dat niet erg. "

Y: "Stel dat je ouders niet willen dat je drinkt onder de 18. Wat had je dan gedaan?"

K: "Dan had ik het stiekem gedaan. "

Y: "Je was niet gestopt?"

K: "Nee. "

Y: "Waarom niet?"

K: "Al mijn vrienden doen het en het is gezellig. "

Y: "Je mag nu niet meer uit in Leiden, onder de 18 kom je niet meer binnen. Ging je daarvoor veel uit?"

K: "Ja, naar de Harmo of de Malle Babbe. "

Y: "Drink je dan ook bij het uitgaan een drankje?"

K: "Ja, een of twee biertjes. "

Y: "Krijg je die zelf mee?" "

K: "Ja hoor, die krijg je zelf mee. "

Y: "Weet jij wat de consequenties zijn als je betrapt wordt met alcohol onder de 18?"

K: "Je wordt er uitgegooid. "

Y: "En verder?"

K: "Nog nooit gehad. "

Y: "Als je officieel betrapt wordt dan krijgt de zaak een boete, maar jij ook. 70 euro. Wat vind je daarvan?"

K: "Best duur, maar ik denk dat mijn ouders hem wel betalen. "

Y: "Schrikt dat je af?"

K: "Nee. "

Y: "Stel dat je ouders zeggen dat ze de boete niet willen betalen, wat dan?"

K: "Dan zou ik er voor sparen. Ik werk, dus dat komt wel goed. "

Y: "Denk je dat veel mensen weten dat er een boete aan vastzit?"

K: "Nee, dat denk ik niet. "

Y: "Stel dat ze dat in de horeca ophangen dat als ze daar betrapt worden dat ze een boete krijgen van 70 euro."

K: "Dan zouden veel mensen geen alcohol meer kopen. "

Y: "Waarom denk je dat?"

K: "Dan weten dat als ze betrapt worden dat ze gelijk moeten betalen. "

Y: "Stel dat je favoriete voetballer of acteur in een tv-reclame speelt tegen alcohol onder 18. Denk je dat dat helpt?"

K: "Ik zou het gewoon nog doen. "

Y: "Dat heeft geen invloed?"

K: "Nee, nul. "

Y: "Weet jij waarom ze de alcoholleeftijd van 16 naar 18 hebben gegoooid?"

K: "Er wordt veel gedronken onder de 16 jaar en ook veel comazuipen. "

Y: "De grootste reden waarom ze het hebben gedaan is omdat het veel schade aanbrengt aan je lichaam, waaronder groeiproblemen en hersenschade. Schrikt dat je af?"

K: "Nee. Ik doe al niet zo'n hoog niveau dus dat kan niet lager. "

Y: "Ik heb hier een anti-alcoholreclame van een paar jaar geleden. Ken je deze reclame?"

K: "Ja, wel eens gezien. "

Y: "Wat vind je ervan?"

K: "Jongens en meisje kunnen ook stiekem drinken. "

Y: "Stel dat we zulke poster achter de bar hangen. Zou dat afschrikken?"

K: "Ja, misschien dat het wel afschrikt. Ik weet het niet zeker. Op mij zou het waarschijnlijk geen invloed hebben, maar op andere misschien wel. "

Y: "Goed, laatste vraag. Denk jij dat er maatregelen zijn die echt helpen dat jongeren niet meer onder de 18 gaan drinken?"

K: "Nee, mensen kunnen er altijd aankomen. Of het nu 18 of 21 is, ik kom er altijd aan. Met koningsdag ging ik gewoon in de Jumbo staan en vroeg ik aan iemand of die wat blikjes mee wilde nemen en dat ging gewoon heel makkelijk. Buiten gaven ze je je wisselgeld en je drank. "

Y: "Je denkt dat het allemaal heel weinig invloed heeft. "

K: "Ja. "

Y: "Goed, weet ik even genoeg. Dank je wel! "

K: "Oké, fijne dag nog! "

Bijlage IV - Analyseschema's

Verenigingen en horeca

1.

Label	Respondent	Item: Bent u bekend met de Drank- en Horecawet?
Bekend met Drank- en Horecawet	Asopos de Vliet	"Ja."
Bekend met Drank- en Horecawet	De Does	"Ja. "
Bekend met Drank- en Horecawet	RCL	"Ja. "
Bekend met Drank- en Horecawet	Sportcity Leiderdorp	"Ja. "
Bekend met Drank- en Horecawet	Brasserie Park	"Ja. "
Bekend met Drank- en Horecawet	Sportcity Bowling	"Ja, Moeilijk, lastig, onzin."
Bekend met Drank- en Horecawet	Alecto	"Ja. "

2.

Label	Respondent	Item: Voldoen jullie aan de eisen?
Voldoen aan eisen	Asopos de Vliet	"Ja, wij schenken niet onder de 18 jaar."
Voldoen aan eisen	De Does	"Ja. "
Voldoen aan eisen	RCL	"Ja. "
Voldoen aan eisen	Sportcity Leiderdorp	"Ja. "
Voldoen aan eisen	Brasserie Park	"Ja. "
Voldoen aan eisen	Sportcity Bowling	"Ja."
Voldoen gedeeltelijk aan eisen	Alecto	"Ja, alleen hebben we nog geen stickers. "

3.

Label	Respondent	Item: Welke communicatie heeft u van de gemeente ontvangen over de Drank- en Horecawet?
Brief ontvangen en bijeenkomst bijgewoond	Asopos de Vliet	"In september zijn we uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst en daar werd de verordening uitgelegd."
Brief ontvangen	De Does	"Ik heb daar een brief over gehad, maar dat was meer een verhaal over waar het toezicht kwam te liggen."

Brief ontvangen en bijeenkomst bijgewoond	RCL	“Daar heb ik eigenlijk niet zo heel veel van gemerkt. Ik heb volgens mij één keer een brief gezien van let op, de Drank- en Horecawet is gewijzigd, maar dat was het. Het echte contact is pas na 1 januari geweest. ”
Brief ontvangen	Sportcity Leiderdorp	“We hebben een brief gehad. ”
Brief ontvangen en contact gehad met gemeenteraadslid	Brasserie Park	“Ja, ik moet zeggen dat Leiderdorp daar beter in was dan Leiden. De Poort is natuurlijk in Leiden, daar hebben we wel een schrijven van gehad, maar ik denk dat het daar allemaal nog op gang moet komen.”
Onverschillig over communicatie gemeente	Sportcity Bowling	“Dat zou best kunnen, maar ik krijg zoveel brieven dat als ik zie het weer over de Drank- en Horecawet gaat doe ik een stukje speed readen en dan is het voor mij klaar. Het is natuurlijk landelijk in het nieuws dus wat kan je er nog meer voor doen?”
Brief ontvangen en bijeenkomst bijgewoond	Alecto	“Wij hebben een brief gehad dat het per 1 januari naar 18 is gegaan”, “Daar zijn twee mensen van het bestuur heen gegaan, ik zelf niet. Uiteindelijk heb ik van die vergadering vanuit het bestuur een samenvattende mail gekregen.”

4.

Label	Respondent	Item: Hoe vond u de communicatie vanuit de gemeente over de wijziging in de Drank- en Horecawet?
Laat, maar de problemen werden goed opgelost.	Asopos de Vliet	“Ik vond dat de communicatie aan de late kant was, er was geen tijd meer om de verbeterde versie te bespreken. Eigenlijk hadden ze een maand of twee, drie eerder mee moeten aankomen. Het is natuurlijk van hogerop opgelegd, maar dat was al eerder bekend. Maar verder naar hoe de situatie gegaan is, vond ik het wel goed opgelost dat er wel een luisterend oor werd geboden en dat de gemeente bereid was aanpassingen te verrichten.”

Informatief prima, maar praktisch onvoldoende	De Does	“Maar zo’n brief stap ik in een map en daar doe ik verder niet zo veel mee. Dat is voor mij geen aanleiding om in een horecaoverleg te bespreken dat de vorm van toezicht is verantwoord.” (...) “Ik ben er zelf niet bij geweest, maar wat ik van mijn horecacoördinator heb begrepen is dat het niet heel concreet of praktisch was. Het was meer in grote lijnen, dit is wat er gaat veranderen. Dat weten we, want dat hadden we ook in die brief al gezien..”
Netjes	RCL	“Ik vind het netjes als de gemeente zegt dat de wet is gewijzigd, maar verder is het jouw verantwoordelijkheid om je daar aan te houden. Dat vond ik genoeg. Verder is natuurlijk vanuit de rijksoverheid is er zoveel over gecommuniceerd in kranten en in het nieuws dat ik denk dat je ogen echt dicht moet hebben wil je dat niet meekrijgen. “
Voldoende	Sportcity Leiderdorp	“Ja op zich voldoende, want je hoort overal wel dat de Drank- en Horecawet veranderd is. En omdat voor ons niet zo heel erg van toepassing is, heeft het voor ons ook geen belangrijke plaats. Ik vind het bijvoorbeeld ook niet van belang dat ik poster krijg met uitleg of stickers of zo. Dat is voor mij niet zo van belang. Daar zijn wij ook niet de club voor, we zijn een kwalitatief centrum dus we willen ook niet de hele tent vol hangen met posters. Dus op zich vond ik het prima. ”
Gemeente Leiderdorp communiceerde daar beter over dan de gemeente Leiden	Brasserie Park	“Ja, ik moet zeggen dat Leiderdorp daar beter in was dan Leiden. De Poort is natuurlijk in Leiden, daar hebben we wel een schrijven van gehad, maar ik denk dat het daar allemaal nog op gang moet komen. (...) Ik ken Frank verder ook vrij goed, dus als er hier iets is, dan pak ik mijn telefoon en stel ik mijn vraag. ”
Mysterie guests goede zet	Sportcity Bowling	“Aan de ene kant is het goed dat de gemeente bijvoorbeeld mysterie guests langs stuurt, het houdt je inderdaad scherp zoals je net al aankaarte.”
Voldoende	Alecto	“Ja, er valt niet zoveel te vertellen eigenlijk.”

Bij Sportcity Bowling was het niet stellen van de volgende vraag een logisch gevolg aangezien meneer Barthen laat merken weinig met de communicatie van de gemeente te doen.

5.

Label	Respondent	Item: Mist u bepaalde communicatie over de Drank- en Horecawet?
Verder eigen verantwoordelijkheid	Asopos de Vliet	“Op dit moment verloopt het allemaal prima. Doordat we die vragen en antwoorden hebben gekregen is het veel duidelijker geworden. Verder is het eigenlijk de verantwoordelijkheid van Asopos zelf.”
Kant-en-klare pakketjes met stickers	De Does	“Ik denk en volgens mij praat ik dan ook wel volgens verenigingen die even wat minder professioneel zijn. Ik heb mijn wegen wel gevonden om bij die informatie te komen, maar ik denk dat heel veel verenigingen dat niet lukt. Meer informatie dan wat je van de STER-reclame haalt, daar moet je zelf actief voor aan de slag. En op tijd ook, want ik wilde de stickers bestellen, maar die waren overal uitverkocht. Dus dat geeft wel aan dat mensen dat op het moment dat het er om gaat dat iedereen opeens aan de slag gaat. Dat is ook niet handig. Maar kan ik me voorstellen dat vanuit de gemeente kant-en-klare pakketjes worden aangevraagd en uitgedeeld met stickers en zo.”
Verder eigen verantwoordelijkheid	RCL	“Nee hoor, dat hoeft helemaal niet. Ik vind het netjes als de gemeente zegt dat de wet is gewijzigd, maar verder is het jou verantwoordelijkheid om je daar aan te houden. Dat vond ik genoeg. Verder is natuurlijk vanuit de rijksoverheid is er zoveel over gecommuniceerd in kranten en in het nieuws dat ik denk dat je ogen echt dicht moet hebben wil je dat niet meekrijgen. “
Jongeren bereiken	Sportcity Leiderdorp	“Wat ik me voor kan stellen dat je die jongeren moet zien te bereiken. Hoe doe je dat? Misschien via onderwijs en scholen, maar niet via horecaondernemers. Je moet handhaving gaan doen en dat is bij het verkooppunt, maar veel interessanter is het hoe het aankomt. Daar ligt denk ik wel een ding, maar is misschien meer landelijk. ”
Het is goed gegaan	Brasserie Park	“Nee, ik moet zeggen dat zoals het hier in Leiderdorp is gegaan, is het goed gedaan. ”

Stickers en antwoord op de vraag over verantwoordelijkheid bij feesten	Alecto	“Nee, ja, stickers ha ha!” “Ja, wij geven hier hockeyfeesten voor de jeugd. Voorheen mocht 16+ drinken dus die kregen een bandje, nu schenken we helemaal geen alcohol, ook niet voor die paar 18-jarigen. Dan voorkom je gewoon gezeik. We hebben ook blaastesten aan de deur, maar als mensen hier bij de skatebaan snel biertjes drinken achter elkaar, dan komen ze hier bij het hek nog nuchter aan. Een half uur later staan ze binnen en gaan ze over hun nek. Wie is dan verantwoordelijk? En dat wist niemand ons te vertellen.”
--	--------	---

6.

Label	Respondent	Item: Welke communicatie gebruikt u naar jongeren toe over de Drank- en Horecawet?
Gesprekken gevoerd, e-mails verstuurd en aangekondigd bij feesten	Asopos de Vliet	“We hadden voor januari geïnventariseerd hoeveel minderjarige leden we hadden, dat waren er toen drie. Die hebben we alle drie toen een mail gestuurd met uitleg over ons alcoholbeleid. Daarnaast hebben wij ze ook gesproken over het feit dat wij door de wet verplicht zijn om mensen onder de 18 niet meer te mogen laten drinken en dat hebben ze gewoon geaccepteerd.” “Bij aankondigingen van feesten geven wij aan dat het 18+ is naar de leden toe. Dus dat weten de minderjarigen ook. Dan is aan hen om zich daaraan te houden en daar moeten wij op controleren en als het nodig is optreden. Dat werkt tot nu toe zeer goed. ”
Website, clubkrantje en in de praktijk	De Does	“Wat we hebben gedaan is dat met die BOL-verenigingen via het bestuur geprobeerd, via de website, het clubkrantje of noem het maar op. Voor de rest is eigenlijk de insteek dat we aan mensen laten merken in de praktijk dat ze gewoon echt niks krijgen als ze geen legitimatie hebben. Zodoende, als jou dat twee keer gebeurt en je wilt toch die biertjes hebben, dan zorg je dat je wel je ID bij je hebt. ”
Website	RCL	“Als je het op de website zet is het voor zowel de ouders als de jongeren.”
Stickers en in de praktijk	Brasserie Park	“Stickers op de deur en wij natuurlijk zelf, vragen ernaar. ”
E-mail	Alecto	“Alle jeugd heeft een mail gehad en alle ouders ook. Vooral naar ouders, zodat wanneer ze dronken thuiskomen dat het in ieder niet aan ons ligt.”

De Does, Brasserie Park en Sportcity Bowling hebben geen vaste leden, dus voor hen is de volgende vraag niet relevant.

7.

Label	Respondent	Item: Heeft u via de ouders over de vernieuwde wet gecommuniceerd?
Niet via ouders gecommuniceerd	Asopos de Vliet	"Nee. We hebben gewoon aangegeven dat het vanuit de wet geldt, dus het is niet meer dan normaal dat het ook hier geldt. Het is wettelijk vastgelegd dat jullie nergens mogen drinken, dus het geldt ook dat het hier niet mag."
Niet bewust	RCL	"Als je het op de website zet is het voor zowel de ouders als de jongeren. Maar we hebben er niet over nagedacht om bewust iets naar de ouders te doen."
Via een e-mail	Alecto	"Alle jeugd heeft een mail gehad en alle ouders ook. Vooral naar ouders, zodat wanneer ze dronken thuiskomen dat het in ieder niet aan ons ligt."

8.

Label	Respondent	Item: Wat doet u wanneer u merkt dat onder 18-jarige in uw gebouw drinkt?
Uitsluiten van borrelavonden	Asopos de Vliet	"We hebben dan de afspraak dat zij bij Asopos niet welkom zijn voor sociëteitsavonden. Dat is een behoorlijke impact op hun sociale leven, zeker als ze hier vaak komen."
Nog niet over nagedacht	De Does	"Ik heb eigenlijk geen idee, ik weet het echt niet. Of je hem dan afpakt, ik weet het niet. Ik heb die vraag ook niet gehad."
Glas afpakken	RCL	"Ik pak gewoon dat glas af en zeg die is van mij. Die is niet meer van jou want je weet dat kan niet. Dan krijg je ook de reactie van o ja, dat is waar. Je moet daar een beetje mee omgaan dat die jongens niet gelijk de gordijnen invliegen."
Niet aan de orde	Sportcity Leiderdorp	"Dat gebeurt nauwelijks. Ik moet zeggen dat dit nieuwe horecabeleid voor ons ook niet zo actueel is. Wij hebben een wat ouder ledenbestand. Onze gemiddelde leeftijd ligt op 40 jaar. Dat geeft een ander soort club dan wanneer je in een kroeg staat. Dat gebeurt met heel weinig frequentie. We hebben er eigenlijk niet over nagedacht. We hebben ook geen heel actief handhavingsbeleid dat we heel streng controleren dat we bij iedereen gaan opzoeken. Maar dat gaat eigenlijk prima gezien de club die we hebben."

Vragen of hij of zij de drank weg wilt gooien of de drank afpakken	Brasserie Park	“Vragen of hij hem weg wil gooien of anders afpakken. We hadden een diner van iemand die was 12,5 jaar getrouwd, in de Herenkamer, ongeveer 30 man. En dan staat er water en wijn op tafel. En als er dan iemand van 16 bij zit, moet je dan eerst gaan vragen of je van iedereen aan deze tafel mag zien of ze 18 zijn. Dus bij het hoofdgerecht vroegen ze het geloof ik, maar toen kregen ze vanuit heel de tafel terug: ‘Waar bemoei jij je mee?’. Wat moet je dan doen?”
Geen duidelijke actie	Sportcity Bowling	“Ik denk dat veel jongeren zich er wel van bewust zijn en dat ze niet de confrontatie aan willen gaan als ze hun legitimatie moeten laten zien. Kijk, er staan natuurlijk ook jongeren die met een groep komen en apart willen afrekenen. Als ze dan bij de bar komen dan is natuurlijk snel de vraag gesteld. Het zal jou natuurlijk ook niet ontgaan zijn dat jongeren van 16 er tegenwoordig uitzien alsof ze bijna 30 zijn. Dat maakt wel dat het voor ons soms pijnlijke confrontaties zijn af en toe. En discussies die je moet voeren omdat ze zich beledigd voelen omdat ze toch de leeftijd hebben. Het is gewoon een lastig verhaal. ”
Op af stappen	Alecto	“Ik heb twee keer een invaller gehad die een biertje uit een krat pakte, maar dan ben ik gelijk op afgestapt om te vragen wat hij aan het doen was.”

9.

Label	Respondent	Item: Wat zou u als eigenaar nog kunnen helpen?
Opfrissing rond de zomer, geïnitieerd door de verenigingen zelf	Asopos de Vliet	“Misschien moet er onder studentenverenigingen in de zomer even opnieuw een kleine campagne worden gevoerd, maar dat is natuurlijk niet vanuit de gemeente Leiderdorp. Je hebt maar twee studentenverenigingen hier die alcohol schenken en dat is de verantwoordelijkheid van de verenigingen zelf. ”

Discussieavond met andere verenigingen over hoe te handelen	De Does	“Misschien zijn er iets van trainingen voor het personeel of van verenigingen, maar dat zou iets zijn voor een vervolgtraject wanneer blijkt dat het echt niet goed geregeld wordt. Dat het Sport Servicepunt daar eens in duikt en een soort van workshop aanbiedt. ” (...) “Al is het maar een discussieavond over hoe iedereen het doet. Ik heb via Sportfondsen Nederland ook gevraagd tot in hoeverre kan ik de medewerker zelf daar op aanspreken of verantwoordelijk maken.” (...) “En je zou best daar een avond over kunnen organiseren om daarover met elkaar te praten. Dit zou bij uitstek daar iets voor kunnen zijn. ”
Het is prima zo	RCL	“Zoals het nu gelopen is, vind ik het eigenlijk niet erg, zo is het prima.”
Niks voor Sportcity, maar misschien dat landelijk jongeren bereiken helpt	Sportcity Leiderdorp	“Wat ik me voor kan stellen dat je die jongeren moet zien te bereiken. Hoe doe je dat? Misschien via onderwijs en scholen, maar niet via horecaondernemers. Je moet handhaving gaan doen en dat is bij het verkooppunt, maar veel interessanter is het hoe het aankomt. Daar ligt denk ik wel een ding, maar is misschien meer landelijk. ”
Benadrukken dat drank schadelijk is en dat er boetes zijn voor jongeren	Brasserie Park	“Als jij nu wordt gepakt, krijg je een bekeuring en dat is niet heel erg duidelijk gemaakt. Als je dat nog meer naar voren brengt dat de jeugd ook wel wat voorzichtiger is. Dat ze zelf strafbaar zijn. Volgens mij leeft er nu veel meer dat de horeca daar verantwoordelijk voor is, dus als ik het doe prima, zij krijgen de bekeuring. Maar als je jongeren zelf ‘bang maakt’ dat dat nog wel veel meer naar voren had mogen komen. ” (...) “Ja, dus het schadelijke gedeelte en de straf meer naar voren laten komen. Nu vind ik wel dat de verhouding erg scheef liggen. Als jij wordt gepakt dan krijg je volgens mij 70 euro boete en het bedrijf iets van 1500 euro. Dus ik vind dat dat wel dicht bij elkaar mag komen, maar dat is iets landelijks. Dit hebben we ook wel voorgelegd bij de Koninklijke Horeca Nederland, want als er een vereniging is die dat zou kunnen beïnvloeden, dan zijn zij het. Maar die zeggen dat je daar geen invloed op hebt.”
Posters met boeteregeling	Sportcity Bowling	“Je hebt me in ieder geval op het idee gebracht om poster te maken met de boeteregeling te maken. ”

Stickers	Alecto	“Ik denk dat je er niet zoveel aan kunt doen. Het is anderhalf jaar overbruggen. De jongeren die nu 15 zijn, hebben er sowieso nog niks mee te doen gehad. Je kunt er weinig aan doen.” (...) “Nee, ja, stickers”
----------	--------	--

Jongeren

Omdat er met een topiclijst is gewerkt, heeft het interview soms een andere wending genomen. Hierdoor zijn niet alle vragen bij elk persoon gesteld. Deze personen zijn dan bij de desbetreffende vraag uit het analyseschema weggelaten.

Onderstaande vraag is soms niet direct gesteld, maar uit de interviews blijkt dat elke respondent bekend is met de Drank- en Horecawet.

10.

Label	Respondent	Item: Ken jij de Drank- en Horecawet?
Niet bekend met de wet	Tessa (17)	"Geen idee. "
Bekend met de wet	Dustin (16)	"Ja. "
Niet bekend met de wet	Joost (18)	"Nee, niet echt. "
Bekend met de wet	Jordy (18)	"Ja. "

11.

Label	Respondent	Item: Weet je wat deze wet inhoudt?
Niet bekend met inhoud wet	Tessa (17)	"Geen idee. "
In grote lijnen bekend met inhoud wet	Dustin (16)	"Hoe oud je moet zijn om alcohol te kunnen drinken en hoe oud je moet zijn om een discotheek of zo iets binnen te komen. "
In grote lijnen bekend met inhoud wet	Joost (18)	"Dat het vanaf nu 18+ is."
In grote lijnen bekend met inhoud wet	Pim (18)	"Uitgaan, drank. "
In grote lijnen bekend met inhoud wet	Joël (17)	"Drank naar 18 is gegaan. "
In grote lijnen bekend met inhoud wet	Jordy (18)	"In ieder geval dat je niet mag drinken onder de 18. "
In grote lijnen bekend met inhoud wet	Mitchell (16)	"Dat het nu naar 18 is. "
In grote lijnen bekend met inhoud wet	Stefan (17)	"18+."
In grote lijnen bekend met inhoud wet	Simone (16)	"Dat we niet meer uitkunnen en dat we geen alcohol meer krijgen onder de 18 jaar. Maar daardoor drinken we wel thuis veel meer. Dan gaan we gewoon thuis bij een van die gasten zitten en lappen we wat en dan halen we twee kratjes bier of zo. "

12.

Label	Respondent	Item: Wat vind jij ervan dat de Drank- en Horecawet is gewijzigd?
Onbegrijpelijk	Tessa (17)	"Ik snap het sowieso niet dat het nu naar 18 is gegaan. Het is altijd 16 geweest en nu ineens is het naar 18. "
Terecht, maar verwacht geen verschil	Dustin (16)	"Aan de ene kant vind ik het wel terecht dat het verhoogd is naar 18, want dan gaan je hersenen langer mee. Maar je weet toch dat mensen er hoe dan ook aan gaan komen, ze stoppen er niet in een keer mee. "
Prima	Joost (18)	" <i>Dus de verandering van 16 naar 18 vind je prima?</i> " "Ja, ik vind van wel. "
Enigszins vervelend	Pim (18)	"Maakt mij niet zoveel uit, ik moest wel sigaretten kopen. "
Maakt niet uit	Joël (17)	"Maakt mij niet zoveel uit, ik drink ruim een half jaar niet meer. Ik ga ook niet meer uit. "
Terecht	Jordy (18)	"Ik vind het terecht. "
Balen	Mitchell (16)	"Balen dat je niet meer mag halen en drinken. "
Het is afgepakt	Stefan (17)	"Ik vind dat het bij ons een beetje is afgepakt, want als je mensen hebt die toen al 16 waren die konden al drinken. Voor jongeren onder de 16 is dat anders. "
Maakt niet uit	Simone (16)	"Dat ze het naar 18 hebben gedaan maakt me eigenlijk niet uit, want nu zitten we gewoon bij iemand thuis. "

13.

Label	Respondent	Item: Houd jij je aan de Drank en Horecawet? (verleden tijd voor 18-jarigen wanneer van toepassing)
Houdt zich niet aan de wet	Tessa (17)	"Nee. "
Houdt zich niet aan de wet	Dustin (16)	"Nee. "
Hield zich niet aan de wet	Joost (18)	"Ja, ik dronk wel gewoon, dat sowieso. "
Hield zich niet aan de wet	Pim (18)	"Nee. "
Houdt zich aan de wet i.v.m. sport	Joël (17)	"Ik drink ruim een half jaar niet meer. Ik ga ook niet meer uit. " (...) "Toen ik 15, 16 was ging ik elk weekend uit met ook veel drinken. Op een gegeven moment ging ik veel sporten, dus toen had ik het wel gezien. Ik mis het ook niet, het is puur voor sporten."
Hield zich niet aan de wet	Jordy (18)	"Ik drink hier en daar weleens een biertje. "
Houdt zich niet aan de wet	Mitchell (16)	"Nee. Thuis en bij vrienden drink je wel. Dan gaan we gewoon bij iemand thuis binnen zitten en dan haalt er iemand drank. "

Houdt zich niet aan de wet	Stefan (17)	“Ik vind dat het bij ons een beetje is afgepakt, want als je mensen hebt die toen al 16 waren die konden al drinken. Voor jongeren onder de 16 is dat anders. ” (...) “Nee, mijn ouders halen het gewoon. ” (...) “Van mijn ouders mag ik gewoon drinken. Daarnaast heb ik een zus die ouder is en die mocht vanaf haar 16e drinken. Hierdoor zeggen mijn ouders dat ik ook gewoon mag drinken vanaf mijn 16e. ”
Houdt zich niet aan de wet	Simone (16)	“Dat ze het naar 18 hebben gedaan maakt me eigenlijk niet uit, want nu zitten we gewoon bij iemand thuis. ”

14.

Label	Respondent	Item: Is dat in thuissituaties of in de horeca?
Drinkt zowel thuis als in horeca alcohol	Tessa (17)	“Ook wanneer ik uit ga. ”
Drinkt zowel thuis als in horeca alcohol	Dustin (16)	“Maakt niet uit. ”
Drinkt zowel thuis als in horeca alcohol	Joost (18)	“Dat was wel een thuissituatie, een verjaardag of zo. ” “Als ik het mee zou krijgen, dan had ik het gewoon gedaan. ”
Drinkt zowel thuis als in horeca alcohol	Pim (18)	“Ja, maar ook stappen. ”
Drinkt zowel thuis als in horeca alcohol	Jordy (18)	“Ook, ligt er een beetje waar we zijn, wat de sfeer. Dat kan thuis, in de kroeg of op de voetbalclub zijn. ”
Drinkt zowel thuis als in horeca alcohol	Mitchell (16)	“Af en toe, maar dat kan nu bijna niet meer in Leiden want het is nu 18+ geworden. We gingen altijd naar de Harmo, maar daar komen we niet meer binnen. ”
Drinkt zowel thuis als in horeca alcohol	Stefan (17)	“Voor de vakantie wel, maar nu niet meer. Of je moet naar Noordwijk of Rotterdam, maar daar heb ik echt geen zin in. ” (...) “Dus nu zitten we gewoon op mijn kamer te drinken. ”
Drinkt zowel thuis als in horeca alcohol	Simone (16)	“Nu zitten we gewoon bij iemand thuis. ”

15.

Label	Respondent	Item: Hoe is jou duidelijk geworden dat de nieuwe wet er kwam?
Internet	Tessa (17)	“Via internet. ”
Nieuws	Dustin (16)	“Via het nieuws. ”
Supermarkt	Joost (18)	“Ik werkte bij de Albert Heijn en we kregen van die foldertjes op de balie. ”
Supermarkt	Pim (18)	“Ik heb er niet heel veel van meegekregen, want ik heb er maar 29 dagen wat mee te maken gehad. Maar ik merkte het wel in de C1000 dat als ik even wat wou halen dat ik het echt niet mee kon krijgen. Dat vond ik een beetje te ver gaan. ”
Supermarkt	Joël (17)	“Ik zag het op briefjes bij supermarkten, dat is eigenlijk het enige. Voor de rest zit ik er niet echt in zeg maar. ”

Nieuws	Jordy (18)	"Ik heb er met veel mensen over gesproken en daar hadden we het er over dat het wel eens snel zou kunnen gebeuren. Het kon eigenlijk niet uitblijven. Als je hoort op het nieuws hoeveel jongeren in coma raken door alcohol. Het was een kwestie van tijd, de knoppen in Den Haag gingen om en ze gingen de leeftijdsgrens omhoog gooien. Dat was een kwestie van tijd. Eigenlijk zaten we er al een beetje op te wachten. "
Nieuws	Mitchell (16)	"Ik hoorde het van vrienden dat ze dat wilde doen en toen zag ik het op het journaal dat het definitief was. Klote haha. "
Vrienden	Simone (16)	"Dat hoorde ik van iedereen uit mijn team. "

16.

Label	Respondent	Item: Ga je weleens uit? Zo ja, is dat met vrienden?
Gaat uit met vrienden	Tessa (17)	"Ligt eraan, dat kan niet altijd met mijn werk. "
Gaat uit met vrienden	Dustin (16)	"Elk weekend. " "Met een groep vrienden?" "Ja. "
Gaat uit met vrienden	Joost (18)	"Ja. "
Gaat uit met vrienden	Pim (18)	"Ja, maar ook stappen. "
Gaat niet uit door sport	Joël (17)	"Ik drink ruim een half jaar niet meer. Ik ga ook niet meer uit. "
Gaat uit met vrienden	Jordy (18)	"Ja, met vrienden. "
Gaat uit met vrienden	Mitchell (16)	"Af en toe, maar dat kan nu bijna niet meer in Leiden want het is nu 18+ geworden. We gingen altijd naar de Harmo, maar daar komen we niet meer binnen. "
Gaat niet meer uit door vernieuwde wet	Stefan (17)	"We mogen nu ook niet meer uit, want alles in Leiden is 18+ geworden. Dus nu zitten we gewoon op mijn kamer te drinken. " (...) "Als je betrapt wordt, word je er gewoon uitgezet, dus dan is je avond verpest. "
Gaat niet meer uit door vernieuwde wet	Simone (16)	"Ja, we gingen naar de Harmo of de Malle Babbe. "

17.

Label	Respondent	Item: Zijn daar ook vrienden bij die 18 jaar of ouder zijn?
Ja, 18-jarigen halen drank voor jongeren	Tessa (17)	"Heel veel mensen denken dat ze het wel kunnen verbieden, maar ze komen toch aan hun drank. Eigenlijk heb je altijd wel iemand die het voor je kan halen. "
Gaat niet uit met 18-jarigen	Dustin (16)	"Niet allemaal, maar wel een paar."
Gaat niet uit met 18-jarigen	Joost (18)	"Nee. "

Ja, 18-jarigen halen drank voor jongeren	Jordy (18)	“Ja, hebben we. ” (...) “Ja, dat komt wel voor. Het zijn veel jongens die binnen nu en een maand 18 worden, dus het duurt maar even. Maar we hebben zoiets dat als we gaan, dan gaan we met zijn allen en dan zorgen we ervoor dat diegene ook een biertje moet kunnen drinken. Er is niks lulligers als er eentje aan de sinas moet gaan zitten en de rest drink een biertje. Ik kan me voorstellen dat je je dan een beetje buitengesloten voelt. ”
Ja, 18-jarigen halen drank voor jongeren	Mitchell (16)	“Je zorgt dat iemand die 18 is bier haalt voor je. ”
Ja, 18-jarigen halen drank voor jongeren	Simone (16)	“Ja, maar ik kan gewoon aan iemand van 18 vragen of ze een paar biertjes voor me willen halen en dan doen ze dat. ”

18.

Label	Respondent	Item: Weet jij waarom de leeftijd verhoogd is van 16 naar 18?
Niet bekend met reden leeftijdsverhoging	Tessa (17)	“Nee.”
Vanwege hersenschade	Dustin (16)	“Ik denk vanwege hersenschade. ”
Vanwege comazuipen	Joost (18)	“Steeds meer jongeren zuipen zichzelf in een coma. ”
Niet bekend met reden leeftijdsverhoging	Pim (18)	“Geen idee. ”
Vanwege misbruik en alcoholvergiftiging	Joël (17)	“Omdat er een beetje veel misbruik van wordt gemaakt, alcoholvergiftiging of zo. ”
Niet bekend met reden leeftijdsverhoging	Jordy (18)	“Nee, eigenlijk niet. ”
Omdat jongeren onder de 18 niet verantwoordelijk zijn	Mitchell (16)	“Omdat heel veel onder de 18 nog niet verantwoordelijk genoeg zijn om zich aan de limiet te houden. ”
Vanwege risicovermindering	Stefan (17)	“Ik denk om het risico te verminderen. Als je ouder bent, denk je meer na en heb je minder snel ongelukken. ”
Vanwege veel drinkers onder de 16 en comazuipen	Simone (16)	“Er wordt veel gedronken onder de 16 jaar en ook veel comazuipen. ”

19.

Label	Respondent	Item: Wat vind je ervan dat alcohol schade aanbrengt?
Goed dat ze de wet daarvoor is aangepast maar verwacht geen verandering	Dustin (16)	“Aan de ene kant vind ik het wel terecht dat het verhoogd is naar 18, want dan gaan je hersenen langer mee. Maar je weet toch dat mensen er hoe dan ook aan gaan komen, ze stoppen er niet in een keer mee. ”
Wel meer dingen zijn slecht voor je	Pim (18)	“Ja, dat is met alles wel zo. Overal waar te voor staat is niet goed. ”

Goed dat ze de wet daarvoor is aangepast maar verwacht geen verandering	Joël (17)	“Dat vind ik wel goed (dat het verboden is). Ja, je kunt het wel verbieden, maar al die gasten blijven het toch wel doen. Die drinken wanneer ze willen drinken, ze komen er toch wel aan. ”
Belachelijk dat mensen teveel drinken, drinkt zelf voor de gezelligheid	Jordy (18)	“Ik vind het belachelijk, onzin en nergens voor nodig. Ik drink een biertje omdat het gezellig is en dat je dronken wordt is dan bijzaak. Maar je hebt jongeren die puur drinken om dronken te worden. Dat vind ik gewoon niet nodig. Je drinkt om een gezellige avond te hebben. Ik heb het zelf wel gedaan, toen ik net 16 werd, dat is echt een fase waarin je dingen gaat uitproberen, je zoekt de grens en je gaat er wel eens overheen. Je wordt dan iets sneller dronken dan diegene die zeg maar een ervaren drinkers zijn. ”
Weet wanneer hij moet stoppen	Mitchell (16)	“Ik drink niet veel, ik weet wanneer ik moet stoppen. ”
Maakt niet uit	Simone (16)	“Ik doe al niet zo’n hoog niveau dus dat kan niet lager. ”

20.

Label	Respondent	Item: Dit is een advertentie om de gevolgen van alcohol drinken op jonge leeftijd duidelijk te maken uit 2009. Wat vind je van zo’n advertentie?
Advertentie heeft geen invloed	Tessa (17)	“Nee. ”
Goed	Dustin (16)	“Wel goed aan de ene kant, maar de andere kant je doet het wel zelf. Ze kunnen wel zo’n advertentie ophangen, maar je bepaalt zelf hoe je ermee om gaat. Dat is eigen verantwoordelijkheid.”
Goed	Joost (18)	“Ik vind het wel goed. ”
Vindt advertenties te ver gaan	Pim (18)	“Het is wel een harde reclame. Maakt je toch wel wat duidelijk. ” “Een beetje te ver gaan. ”
Een biertje als 16-jarige moet kunnen	Joël (17)	“Ik snap niet dat al die jonge kinderen zo lam kunnen worden. Tegenwoordig is het echt zot. Het blijft niet alleen bij drank, ze zitten ook aan de pillen vanaf hun 14e jaar. Dat snap ik wel, maar een biertje op je 16e moet kunnen. ”
Denkt niet dat het zal helpen, maar het is een goede poging	Jordy (18)	“Nee, het zegt me helemaal niks. ” (...) “Ik denk niet dat het zou helpen, maar je kunt ze wel bewust maken wat de risico’s zijn. Of ze het naleven is weer een andere vraag. Maar je kunt het ze wel proberen wijs te maken wat de gevaren zijn. Waar loop je later tegenaan als je teveel drinkt. Dat vind ik wel het belangrijkste, of het helpt weet je nooit. ”
Jongeren weten de gevolgen niet	Mitchell (16)	“Ik denk dat veel mensen onder de 18 er niet veel aandenken wat de gevolgen zijn. ”
Als de poster wordt aangepast helpt het misschien	Stefan (17)	“Dan zou je de tekst groter moeten maken, het moet wel goed leesbaar zijn. Als je 16 bent denk je er niet over na, dus daarom is het ook slim dat ze het naar 18 hebben gebracht. ”
Advertentie heeft geen invloed	Simone (16)	“Jongens en meisje kunnen ook stiekem drinken. ”

21.

Label	Respondent	Item: Schrikt zo'n advertentie af?
Advertentie schrikt niet af	Tessa (17)	"Nee. "
Advertentie schrikt niet af	Dustin (16)	"Het schrikt me niet af. "
Advertentie schrikt af	Joost (18)	"Ja. "
Advertentie schrikt niet af	Pim (18)	"Nee, wel buiten, maar niet in uitgaansgelegenheden. "
Advertentie schrikt niet af	Joël (17)	"Nee, denk niet echt dat het afschrikt. Mensen kijken ernaar, ze denken er even bij na maar of het invloed heeft denk ik niet. Ze gaan daarna weer vrolijk verder. "
Advertentie schrikt af	Jordy (18)	"Ja, dat wel. Daar schrik je wel van. " (...) "Ik denk niet dat een groot gedeelte daarvan opkijkt. Ze trekken hun schouders op en lopen lachend verder. "
Advertentie schrikt niet af	Mitchell (16)	"Nee, dat denk ik niet. Jongeren drinken omdat ze er trek in hebben en daarnaast doen ze mee, omdat hun vrienden het ook doen. "
Advertentie schrikt niet af	Stefan (17)	"Nee. "
Advertentie schrikt af	Simone (16)	"Ja, misschien dat het wel afschrikt. Ik weet het niet zeker. Op mij zou het waarschijnlijk geen invloed hebben, maar op anderen misschien wel. "

22.

Label	Respondent	Item: Weet je wat de consequenties zijn als je wordt betrap?
Weet niet wat de consequenties zijn	Tessa (17)	"Geen idee. "
Weet niet wat de consequenties zijn	Dustin (16)	"Nee. "
Weet deels wat de consequenties zijn	Joost (18)	"Ja, een boete voor de horeca. " "En wat nog meer?" "Dan word ik eruit gezet denk ik. "
Weet niet wat de consequenties zijn	Pim (18)	"Dat ik naar buiten word gegooid. "
Weet deels wat de consequenties zijn	Joël (17)	"Een boete, zal wel groot zijn. "
Weet wat de consequenties zijn	Jordy (18)	"Volgens mij krijg je een boete en word je de tent uitgegoid, dat zou mijn eerste ingeving zijn. "
Weet wat de consequenties zijn	Mitchell (16)	"Een hoge boete voor de horeca en voor jou zelf. "

Weet niet wat de consequenties zijn	Stefan (17)	“Waar wij uit gingen werd je er uitgezet. Nee, verder is er niks aan de hand volgens mij. ”
Weet niet wat de consequenties zijn	Simone (16)	“Je wordt er uitgegooid. ”

23.

Label	Respondent	Item: Je krijgt een boete van €70,-. Als dat duidelijk zichtbaar opgehangen wordt achter de bar, zou je dan minder snel een drankje nemen?
Zou niet minder drinken door eventuele boete	Tessa (17)	“Niet dat ik denk dat ik niet meer ga drinken. ”
Hoogte boete valt mee	Dustin (16)	“Valt nog mee eigenlijk. ”
Goede consequentie	Joost (18)	“Mee eens. ”
Op zich goede consequentie	Pim (18)	“Ja, ik vind het eigenlijk dom van hun, want zij verkopen het je wel. ” (...) “Op zich wel goed dan. ”
Had hogere boete verwacht	Joël (17)	“O, dat is wel weinig. Tegenwoordig zijn die boetes best wel hoog, ik had wel meer verwacht.”
Boete kan, maar voorlichting is beter	Jordy (18)	“Ja en nee. Een geldboete is de meest simpele oplossing, nogmaals geef die jongeren voorlichting. Waarom is die grens omhoog? Dat vind ik beter. ”
Vindt het een hoop geld	Mitchell (16)	“Ja, dat is een hoop geld, toch een aantal uur werken.”
Vindt het veel geld, maar denkt niet dat er iets verandert	Stefan (17)	“Dat is veel. Toch denk ik dat er niet veel verandert. Misschien dat als je er bent je iets meer gaat nadenken. ”
Vindt het een hoop geld, maar verwacht dat ouders betalen	Simone (16)	“Best duur, maar ik denk dat mijn ouders hem wel betalen. ”

24.

Label	Respondent	Item: Schrikt een boete af?
Boete schrikt niet af	Tessa (17)	“Niet dat ik denk dat ik niet meer ga drinken. ”
Boete schrikt niet af	Joost (18)	“Nee, maar ik zou het er wel mee eens zijn. Ik hoor namelijk te weten, ik ben onder de 18 en mag hier niet drinken. ”
Boete schrikt af	Pim (18)	“Ja hoor. Ik wist het bijvoorbeeld niet. Die boete helpt wel. Als je betrapt wordt en ze schrijven gelijk een boete uit, dat schrikt wel af. Je wilt niet met die spanning lopen. ”
Boete schrikt niet af	Joël (17)	“Dat denk ik niet, veel mensen blijven in herhaling vallen met boetes. ”
Boete schrikt af maar voorlichting is beter	Jordy (18)	“Ja en nee. Een geldboete is de meest simpele oplossing, nogmaals geef die jongeren voorlichting. Waarom is die grens omhoog? Dat vind ik beter. ”

Boete schrikt af	Mitchell (16)	“Ja, dat is een hoop geld, toch een aantal uur werken. Maar ik zou het blijven doen, vaak is het zo druk dat ze het niet eens doorhebben. Zeker niet als je het redelijk snel opdrinkt. ”
Boete schrikt niet af	Stefan (17)	“Nee, niet heel erg. ”
Boete schrikt niet af	Simone (16)	“Nee.”

25.

Label	Respondent	Item: Stel je ouders zeggen dat je niet mag drinken, luister je dan naar je ouders? Zo wel/niet?
Luistert niet naar ouders	Tessa (17)	“Toch doen, het is mijn leven. ”
Luistert niet naar ouders	Dustin (16)	“Daar had ik ook niet naar geluisterd. ”
Ouders vinden het prima dat zoon drinkt	Pim (18)	“Die maakt het niet zoveel uit, als ik het maar niet teveel doen. Niet ga je gang, wel met mate. Niet dat ik elke dag ga drinken. ”
Zou minder gaan drinken door ouders	Joël (17)	“Als ik het zou willen, zou ik het nog doen. Ik ben niet echt heel bijdehand, maar ik doe wel wat ik wil doen. ” (...) “Tuurlijk wel een deel, maar als ze me tegen willen houden, ga ik het wel stiekem doen. ”
Zou minder gaan drinken door ouders	Jordy (18)	“Terecht. ” (...)“Weet ik niet, zou best goed kunnen. Ligt eraan wat de situatie is. Het heeft denk ik wel enigszins invloed, want je kunt niet stomdronken thuis komen. Denk dat ik stiekem wel een biertje zou doen. ”
Zou minder gaan drinken door ouders	Mitchell (16)	“Volgens mij vinden ze het wel goed. Veel jongeren drinken op hun 16e wel veel, maar ze vinden het niet erg als ik een paar biertjes drink.” (...)“Dat zou ik wel minder gaan drinken. Bij een vriend thuis een paar biertjes of zo, maar niet heel veel. ”
Ouders vinden het prima dat zoon drinkt	Stefan (17)	“Dan ga je vrienden of andere mensen zoeken die voor je kunnen halen. Wat mijn ouders altijd hebben is we laten ze het gewoon doen zodat de kinderen er zelf over na gaan denken. Ze moeten eerst met de neus tegen de deur aanlopen en dan weten ze hoe het moet. Je mag het zelf ontdekken, maar als je te ver gaat, grijpen we in. ”
Luistert niet naar ouders	Simone (16)	“Dan had ik het stiekem gedaan. Al mijn vrienden doen het en het is gezellig. ”

26.

Label	Respondent	Item: Wie is je idool of favoriete acteur/sporter? Stel dat die in een reclame vertelt dat je niet mag drinken, zou je het dan doen?
Reclame heeft geen invloed	Tessa (17)	“Nee. ”

Reclame heeft geen invloed	Dustin (16)	“Niet zoveel, omdat je weet dat je die voetballer toch zelf niet kan zijn. ”
Reclame heeft wel invloed	Joost (18)	“Je had volgens mij ook zo’n reclame van Ajax, maar ik weet niet of het helpt. Ik denk het niet. ”
Reclame heeft wel invloed	Pim (18)	“Ik denk wel dat het invloed heeft op jongeren. ”
Reclame heeft geen invloed	Joël (17)	“Het zou mij niet echt aantrekken. Je ziet dat en als je zelf lekker wilt drinken, dan drink ik gewoon een biertje. Dit soort dingen hebben niet echt invloed op mij. ”
Reclame zou misschien invloed hebben	Jordy (18)	“Weet ik niet, de ene kent hem wel, de ene niet. ” (...)“Ja, misschien een heel klein beetje. ”
Reclame heeft geen invloed	Mitchell (16)	“Nee, denk het niet. Als ik er trek in heb, dan drink ik er een. ”
Reclame zou misschien invloed hebben	Stefan (17)	“Ik zou er over na gaan denken want ik doe een sportopleiding, maar ik heb zelf mijn eigen grenzen leren kennen. Ik heb een jaartje bij ADO gevoetbald, dus voor mij is het professionele voetbal al een beetje voorbij, dus het voetbal interesseert me niet echt. Maar iemand die heel dicht bij me staat zou meer invloed hebben, een muzikant of zo. ”
Reclame heeft geen invloed	Simone (16)	“Ik zou het gewoon nog doen. Heeft nul invloed. ”

27.

Label	Respondent	Item: Welke maatregelen kunnen ervoor zorgen dat jongeren zich aan de Drank- en Horecawet houden?
Denkt niet er maatregelen bestaan die helpen	Tessa (17)	“Heel veel onder de 18 die vinden het nergens op slaan, of je krijgt het van je ouders of toch van je vrienden. Dus eigenlijk heeft het niet zoveel zin om het naar 18 te doen. Ik denk wel dat drank die niet aanslaat dat je wel naar 16 kunt doen en drank waar je wel wat voelt dat je wel op 18 houdt. ”
Denkt niet er maatregelen bestaan die helpen	Dustin (16)	“Ik denk niet dat je dat tegen kunt gaan. Je kunt misschien wel horeca verbieden, maar jongeren komen er toch wel aan. ”
Heeft geen idee	Joost (18)	“Dat is een goede vraag, erg moeilijk. Ik heb geen idee. ”
Boete uitschrijven helpt	Pim (18)	“Weet ik niet echt. Die boete helpt wel. Als je betrapt wordt en ze schrijven gelijk een boete uit, dat schrikt wel af. Je wilt niet met die spanning lopen. ”
Uitleggen wat de consequenties voor je lichaam zijn	Joël (17)	“Goed uitleggen wat het met je lichaam doet. Ik drink zelf niet omdat het mijn spieren afbreekt en je wordt er dik van. Wie wilt er nu dik zijn? Het zou mij afschrikken. Maar ik denk dat ze toch wel drinken, sommige dingen voorkom je toch niet. ”
Denkt niet er maatregelen bestaan die helpen	Jordy (18)	“Nee, dat denk ik niet. Mag je niet in een kroeg drinken, gaat men wel bij iemand thuis drinken. Nee, ik denk het niet. Het gebeurt toch. ”

Denkt dat streng controleren helpt	Mitchell (16)	“Streng controleren. Dat is de grootste maatregel. Als er veel politie is of mensen die er naar kijken. Dat zou wel vervelend zijn. Duidelijk maken dat er een boete is zal ook wel helpen. Ik denk niet dat mensen zich er aan gaan houden, tenminste niet tijdens het uitgaan. ”
Denkt dat een verbod op openbaar dronkenschap zou helpen	Stefan (17)	“Weet je, wij zuipen net zo veel als dat we vroeger deden. Misschien zelfs wel meer. Het is alleen jammer dat we niet meer uit kunnen gaan. Ja, eerst gingen dronken we tot 00 uur en gingen dan de stad in. Nu drinken we misschien wel door tot 2 uur. ” (...)“Openbaar dronkenschap, dat je niet meer naar buiten zou kunnen zou ik wel erg vervelend vinden. ”
Denkt niet er maatregelen bestaan die helpen	Simone (16)	“Nee, mensen kunnen er altijd aankomen. Of het nu 18 of 21 is, ik kom er altijd aan. Met koningsdag ging ik gewoon in de Jumbo staan en vroeg ik aan iemand of die wat blikjes mee wilde nemen en dat ging gewoon heel makkelijk. Buiten gaven ze je je wisselgeld en je drank. ”

Datum	Betrokken / locatie	Afspraken en besluitenlijst
13-01	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser (uiteindelijke bedrijfsmentor vanuit de gemeente Leiderdorp) en communicatiemedewerker Suzanne van Noorloos, gemeentehuis Leiderdorp	Sollicitatiegesprek afstudeeropdracht gemeente
14-01 t/m 23-01	Zelfstudie	Schrijven voorstel afstudeeropdracht
24-01	Afstudeercoördinator Martien Schriemer	Opsturen voorstel afstudeeropdracht
28-01	Afstudeercoördinator Martien Schriemer	Goedkeuring voorstel afstudeeropdracht en toewijzing afstudeerbegeleidster
05-02	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska, Christel, Cindy, Nadine, Hogeschool Leiden	Eerste afstudeeroverleg over probleemformulering
11-02	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska, Christel, Cindy, Nadine, Hogeschool Leiden	Tweede afstudeeroverleg over opzet PvA
12-02	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska en Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser	Telefonische kennismaking
13-02	Afstudeercoördinator Martien Schriemer	Contact gezocht over probleemformulering
14-02	Afstudeercoördinator Martien Schriemer, Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska	Feedback ontvangen over probleemformulering
17-02	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser en communicatiemedewerker Suzanne van Noorloos, gemeentehuis Leiderdorp	Overleg over PvA
19-02	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska en Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser, gemeentehuis Leiderdorp	Kennismaking en overleg over richting onderzoek
22-02	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska	Probleemformulering aangepast en gemaild naar afstudeerbegeleidster
24-02	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska	Reactie per e-mail op aangepaste probleemformulering
24-02	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska	Probleemformulering aangepast en gemaild naar afstudeerbegeleidster
26-02	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska, Hogeschool Leiden	Derde afstudeeroverleg over laatste details PvA

27-02	Afstudeercoördinator Martien Schriemer	Overleg over probleemformulering en PvA waar wordt besloten dat de insteek nog niet goed genoeg is waardoor wordt ingezet op de tweede kans op 31-03
03-03	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser en communicatiemedewerker Suzanne van Noorloos, gemeentehuis Leiderdorp	Overleg over andere insteek afstudeeropdracht
04-03 t/m 15-03	Studie	Artikelen gezocht en vernieuwde opzet onderzoek geschreven
12-03	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska, Christel, Cindy, Nadine, Hogeschool Leiden	Vierde afstudeeroverleg over andere insteek afstudeeropdracht
17-03	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser en communicatiemedewerker Suzanne van Noorloos, gemeentehuis Leiderdorp	Overleg over andere insteek afstudeeropdracht
18-03 t/m 30-03	Studie	Schrijven en afronden PvA
31-03	Hogeschool Leiden, ELO	Inleveren en uploaden PvA
31-03	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser en communicatiemedewerker Suzanne van Noorloos, gemeentehuis Leiderdorp	Overleg met overhandigen PvA
07-04	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska	Telefonisch een go ontvangen voor PvA
11-04	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska	Via mail uitgebreidere feedback ontvangen op PvA
11-04	Tim Zuidgeest	Vriend gemaild of hij via de universiteit artikel kon regelen
12-04	Tim Zuidgeest	Artikel ontvangen via mail
02-04 t/m 16-04	Studie	Artikelen en eerder uitgevoerd onderzoek gezocht, schrijven TK
14-04	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser en communicatiemedewerker Suzanne van Noorloos, gemeentehuis Leiderdorp	Overleg over uitvoering onderzoek
17-04	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska, Christel, Cindy, Nadine, Hogeschool Leiden	Vijfde afstudeeroverleg over analyseren en schrijven
17-04 t/m 22-04	Studie	Schrijven methodologie
22-04	Tom van der Zon, studentenroeivereniging Asopos de Vliet	Interview vereniging
23-04	Walter van Krieken, Sportfondsen (De Does)	Interview horeca
23-04	Herman van Liere, voetbalvereniging RCL	Interview vereniging

23-04 t/m 09-05	Studie	Uitwerken interviews
28-04	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser en communicatiemedewerker Suzanne van Noorloos, gemeentehuis Leiderdorp	Overleg over voortgang
28-04	Stan de Lange, Sportcity Leiderdorp	Interview vereniging
30-04	Bob Meijer, Brasseriepark	Interview horeca
30-04	Studie	Vragenlijst jongeren, opstellen hypothesen
01-05	Tessa, Dustin, Joost, Pim, Joël, Jordy, SCw Dwars	Interviews jongeren
03-05	Mitchell, Stefan, Simone, voetbalclub RCL	Interviews jongeren
05-05	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska, Christel, Cindy, Nadine, Hogeschool Leiden	Zesde afstudeeroverleg over analyseren en schrijven en verdediging afstudeeropdracht
07-05	Frank Barthen, Sportcity Bowling	Interview horeca
08-05 t/m 15-05	Studie	Schrijven scriptie
12-05	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser en communicatiemedewerker Suzanne van Noorloos, gemeentehuis Leiderdorp	Overleg voortgang
14-05	Jeroen Adamse, hockeyclub Alecto	Interview vereniging
15-05	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska	Opsturen concept scriptie t/m hoofdstuk 4
15-05	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser	Opsturen concept scriptie t/m hoofdstuk 4 en beoordelingsformulier opdrachtgever
15-05	Josée Noordam-Stempels	Opsturen concept scriptie t/m hoofdstuk 4 voor het nakijken op taal- en spelfouten
16-05	Studie	Uitwerken interview Alecto
17-05, 18-05	Studie	Uitwerken analyseschema's
19-05	Studie	Schrijven resultaten
20-05	Studie	Schrijven resultaten, conclusies en aanbevelingen
20-05	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska	Opsturen concept scriptie t/m hoofdstuk 6
20-05	Hoofd communicatie gemeente Leiderdorp Carola Visser	Opsturen concept scriptie t/m hoofdstuk 6
21-05	Afstudeerbegeleidster Anna Kowalska, Hogeschool Leiden	Feedback op concept scriptie
21-05	Studie	Schrijven implementatieplan, samenvatting en voorwoord

21-05	Josée Noordam-Stempels	Opsturen definitieve scriptie
22-05	Josée Noordam-Stempels	Ontvangen verbeteringen taal- en spelfouten
22-05	Studie	Vormgeving afronden, verwerken verbeteringen taal- en spelfouten, laatste check
22-05	Coen Hamm	Opsturen definitieve scriptie zodat deze geprint kan worden

Planning

Datum	Betrokken / locatie	Afspraken en besluitenlijst
23-05	Coen Hamm	Scriptie wordt geprint
23-05	Coen Hamm, Scheveningen	Ophalen geprinte scriptie
24-05	The Printer, Morsstraat, Leiden	Laten inbinden scriptie
24-05	ELO	Uploaden scriptie in Ephorus
24-05, 25-05	Studie	Schrijven reflectieverslag
26-05	Hogeschool Leiden	Inleveren scriptie in postvak eerste lezer en postvak tweede leze
26-05	Hogeschool Leiden	Inleveren reflectieverslag en beoordeling opdrachtgever in postvak Anna Kowalska

Feedbackformulier opdrachtgever Afstudeeropdracht

Naam Student: Yuri Noordam		Titel afstudeerproject: Communicatieonderzoek naar de Drank- en Horecawet in de gemeente Leiderdorp	
Naam opdrachtgever: C. Visser		Naam organisatie: Gemeente Leiderdorp	
Datum: 21 mei 2014	Plaats: Leiderdorp	Handtekening 	

B. Toepassen kennis en inzicht

Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.

Het eindproduct voldoet aan de onderstaande criteria	Bevestiging ja / nee
• De probleemstelling is relevant en bruikbaar en vernieuwend voor de praktijk.	ja
• Het eindproduct voldoet aan de eisen die de organisatie stelt aan het werk van een beginnend beroepsbeoefenaar.	ja
• De aanbevelingen (m.b.t. implementatie) zijn bruikbaar en uitvoerbaar.	ja
• Indien sprake is van een beroepsproduct: dit is bruikbaar en uitvoerbaar.	ja
• Indien sprake is van een beroepsproduct met een bijbehorend onderzoeksrapport: De onderzoeksresultaten zijn creatief en deskundig vertaald naar een concreet en innovatief beroepsproduct (of dienst) dan wel een uitgewerkt concept daarvoor.	ja

Toelichting

Antwoorden zijn gebaseerd op het theoretisch kader, het plan van aanpak en de gesprekken over aanpak van het onderzoek. Het eindproduct is nog niet beoordeeld bij het invullen van dit formulier.

C. Oordeelsvorming

Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.

Het eindproduct van de opdracht voldoet aan de onderstaande criteria	Bevestiging ja / nee
• De aanbevelingen c.q. oplossingen c.q. de vertaling naar beroepsproduct of dienst doen/doet recht aan de belangen van alle betrokkenen in het licht van de vragen /problemen van de opdrachtgever.	ja
• De aanbevelingen c.q. oplossingen c.q. de vertaling naar beroepsproduct	ja

Toelichting

Antwoorden zijn gebaseerd op het theoretisch kader, het plan van aanpak en de gesprekken over aanpak van het onderzoek. Het eindproduct is nog niet beoordeeld bij het invullen van dit formulier.

D. Communicatie

Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.
Zie criteria op volgende bladzijde

Toelichting ↓	Cijfer ↓
Yuri is communicatief vaardig in woord en in tekst. Is enthousiast en presenteert zichzelf goed.	7,5

E. Leervermogen

Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.
Zie criteria op volgende bladzijde

Toelichting ↓	Cijfer ↓
Het schrijven en vaststellen van het Plan van aanpak kostte enige tijd en moeite. Yuri heeft veel energie en doorzettingsvermogen getoond om het Plan van aanpak op tijd vastgesteld te krijgen. Ook is het besef ontstaan bij Yuri dat een goed doorwrocht Plan van aanpak zijn vruchten afwerpt in de uitwerking van het onderzoek.	7,5

Zonder deze feedback kan het schriftelijk product niet beoordeeld worden.

